

Vartov d. 15. august 2013

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 Kbh. K

Høringssvar fra
Grundtvigsk Forum
i forbindelse med forslag til ny Lov om folkehøjskoler

Almene bemærkninger

Grundtvigsk Forum (GrF) ser med tilfredshed på, at folkehøjskolerne nu får en egen lov. Lovfællesskabet med de øvrige frie kostskoler har på flere måder været ulogisk, ikke mindst når det tages i betragtning, at lovfællesskabet omfatter skoleformer med såvel undervisningspligtige som ikke-undervisningspligtige elever. Denne omstændighed har f.eks. givet uklarhed i forhold til det overordnede almene formål for skoleformerne – når der også i tolkningen af formålet i gældende lovs § 1 for nogle af skoleformerne skulle medtænkes formål mv. for folkeskolen og kravet om at undervisningsvirksomheden skal "stå mål med" med folkeskolen.

Den omstændighed, at lovfællesskabet kan have været en fordel for f.eks. efterskoleformen og dens ønske om at fastholde dens historisk-idemæssige familieskab med højskolen i den lange periode, hvor dens elever også var ikke-undervisningspligtige, er en anden sag, som ikke skal inddrages her. Der skal blot fra GrF's side udtrykkes et ønske om, at bruddet på lovfællesskabet ikke vil forringe efterskolernes og de frie fagskolars mulighed for stadigvæk at indfælde sig i den særlige danske frie, grundtvigsk inspirerede oplysnings- og skoletradition.

GrF støtter forslaget ønske om at bevare den grundlæggende tænkning om højskolen og den praksis, som kommer til udtryk i den nugældende lov, og vi ser positivt på de forandringer, der foreslås med det som udgangspunkt.

Det er alene i forhold til udformningen af bemærkningerne til lovforslaget, at GrF har kritiske bemærkninger.

Specifikke bemærkninger

Allerede i bemærkningernes indledning gives der udtryk for, at "Folkehøjskolerne [skal] gives mulighed for at udøve folkeoplysende virksomhed for at styrke deres udviklingsmuligheder". Dette ønske om at styrke opfattelsen af højskolernes virke som folkeoplysning gennem tilladelse til i højere grad at bedrive folkeoplysning, som ikke er umiddelbar kursus- eller undervisningsvirksomhed, ser vi som særdeles positivt og kan støtte. Herunder især

Grundtvigsk Forum
Vartov
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
Fax 3373 2806
vartov@vartov.dk
www.grundtvig.dk
Bank: 4180 3119 080 339
CVR 56 85 24 17

bemærkningerne om, at "Hensigten med forslaget er at give mulighed for, at skolen i højere grad kan styrke den lokale forankring ved at udføre virksomhed." Enhver understregning af, at højskolerne har en opgave i at være en aktiv del af livet i den egn, hvori de er beliggende, opfatter vi som meget positivt og vigtigt.

(Vi vil dog også gøre opmærksom på, at en sådan positiv og rigtig styrkelse af højskolernes indsats i forhold til de lokale aktiviteter af folkeoplysende karakter bør følges op af overvejelser over, hvordan man fra det offentliges side kan imødekomme de konsekvenser af økonomisk art, det har for de civilsamfundsparter, der indgår i samarbejdet.)

Vi er imidlertid i høj grad betænkelige over for lovbemærkningernes efterfølgende ord om, at skolerne "ikke må udøve erhvervsmæssig virksomhed eller forenings- eller folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven". Naturligvis skal en højskole ikke være et oplysningsforbund eller på anden vis fungerer efter folkeoplysningsloven, men lovbemærkningerne kan læses, som om al indtægtsdækket virksomhed, som f.eks. udlejning eller kursusvirksomhed uden for højskoleloven, herefter bliver ulovligt. Hvis dette er hensigten er vi stærkt imod denne del af forslaget; hvis dette ikke er hensigten, bør det fremgå langt tydeligere af lovbemærkningernes ordlyd.

GrF støtter lovforslagets ønske om at fastholde, at højskolens undervisning i almindelighed og for den enkelte elev skal være af "bred almen karakter", og vi ser ingen problemer i, at der med forslaget gives mulighed for at tilrettelægge undervisning af færdighedsmæssig karakter for den enkelte elev i et omfang ud over 14 timer om ugen, men at undervisningen af bred almen karakter i så fald skal være mindst 14 timer. Denne regel vil for eleverne altså sikre mindst 14 timers undervisning af bred almen karakter, hvilket sammen med, at al undervisning i det hele taget jo skal underlægges lovens formål, efter vores opfattelse vil sikre højskolens virke som almendannende i lighed med nugældende lov.

Det mest bekymrende ved lovbemærkningernes tekst er efter GrF's opfattelse imidlertid den historisk, almene beskrivelse af højskolen som skoleform og baggrunden for det offentlige tilskud, som den kommer til udtryk i lovbemærkningernes afsnit 1.2. om lovforslagets baggrund.

Enhver der beskæftiger sig med lovarbejde – og ikke mindst den efterfølgende fortolkning af lovteksten i tiden efter forslagets vedtagelse – ved hvor afgørende lovbemærkningernes ord, udsagn og argumentation er. Derfor er det også vigtigt, hvad der står i bemærkningerne, og hvordan der argumenteres.

På den baggrund ønsker vi i GrF at gøre indsigelse overfor at bruge udsagnet, at højskolen er "en del af skolesystemet". Højskolen er en del af den danske uddannelsesverden, men hverken en del af skolesystemet eller en del af de videregående uddannelser. Men netop noget helt unikt, som falder uden for det formelle undervisningssystem. Når vi finder det vigtigt at skærpe sprogbrugen, er det fordi begrebet skolesystem associerer et formelt styret og centralt afgrænset undervisningsindhold. Højskolen er og skal – også i den måde den beskrives – fastholdes som en fri skoleform uden for det formelle system.

Vi vil ligeledes meget klart gøre opmærksom på det forkerte i udsagnet om, at det offentlige – fællesskabets – tilskud til højskolen kan begrundes således: "På grund af kostskoleformen, ... har det offentlige i næsten 160 år støttet folkehøjskolen økonomisk." Det har aldrig været begrundet i kostskoleomstændigheden, at højskolen fik tilskud. I 1851, da højskolerne for første gang kom på

finansloven, blev det begrundet med, at højskolen bedrev "Fri, folkelig oplysning for landbougdommen".

Denne begrundelse blev allerede i sin oprindelse sat til diskussion, fordi nogle mente at fri folkelig oplysning ville fordærve ungdommen. Imidlertid vandt den opfattelse, at oplysning kun kan ske i frihed – eller rettere åndsfrihed – og denne opfattelse har siden været en underliggende forståelse for den virksomhed de frie skoler har bedrevet. Flertallet giver mindretallet ret til at leve deres liv – herunder tilbyde den undervisning for deres børn og unge – som er i overensstemmelse med netop deres opfattelse af mennesket og samfundet. Mindretalsretten udfoldes imidlertid ikke blot teoretisk men også praktisk: Flertallet har ydet økonomisk og praktisk støtte til, at mindretallet kan leve deres forestillinger ud, selv om forestillingerne er endog meget forskellige fra flertallets. Det er en smuk dansk "mindretals-demokratisk" opfattelse og tradition, og det er netop den, der historien igennem har begrundet og legitimeret tilskuddet til de frie skoler – herunder højskolens – tilskud og ikke, at skoleformen var kostskole.

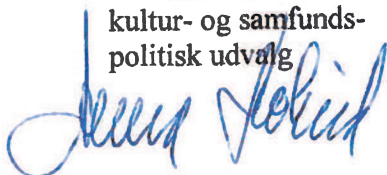
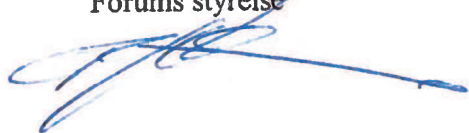
Efter vores opfattelse er denne "mindretals-demokratiske" opfattelse af mange grunde sat under pres. Det bliver vanskeligere og vanskeligere at legitimere det offentlige tilskud til de frie skoler uden at henvise til en eller anden form for målelig "nytteværdi", og det er efter vores opfattelse en forarmelse af dansk, demokratisk tænkning. Med lovforslagets bemærkninger sker der ikke alene en forurening af det historiske forløb i forhold til begrundelsen for højskolestøtten, der pustes også til den opfattelse, at tilskuddets legitimitet er "nytteværdi", og dermed fortænes det at legitimiteten skal og fortsat bør findes i en bestemt og værdifuld demokratiopfattelse i Danmark.

Med ønsket om, at der altså sker en sproglig klargøring og præcisering i lovbemærkningerne, som angivet i ovenstående, kan Grundtvigsk Forum anbefale at forslaget til ny lov om folkehøjskolerne vedtages i den forelagte udformning.

Med venlig hilsen,
Torsten Johannessen
formand for Grundtvigsk
Forums styrelse

Anna Kolind
formand for
kultur- og samfunds-
politisk udvalg

Thorstein Balle
formand for
skolepolitisk
udvalg

Kulturministeriet
Att. Helene Nordborg Kiær
Nybrogade 2
København K

folkehøjskolelov@kum.dk

15. august 2013

Høringssvar til lovforslag om folkehøjskoler

Folkehøjskolernes Forening i Danmark fremsender hermed sit høringssvar til forslag om lov om folkehøjskoler.

Foreningen finder, at lovforslaget i store træk imødekommer de ønsker, som foreningen har haft til en ny, selvstændig lov om folkehøjskoler, ligesom vi finder, at lovforslaget i sin opbygning og sit sprog rammer dagens folkehøjskole godt ind.

Vi skal derfor her benytte lejligheden til at kvittere herfor.

Vi har dog ved læsning af lovforslaget fundet en række steder, hvor vi har ønsker til ændringer og præciseringer.

Disse fremgår af nedenstående bilag.

Med venlig hilsen

Niels Glahn
generalsekretær
Tlf.: +45 3336 4032
mail: ng@ffd.dk

<p style="text-align: center;">Forslag</p> <p style="text-align: center;">til</p> <p style="text-align: center;">Lov om folkehøjskoler</p>	<p>FFD's bemærkninger til de enkelte paragraffer og bemærkninger.</p>
<p style="text-align: center;">Kapitel 1</p> <p style="text-align: center;"><i>Formål og virksomhed</i></p> <p>§ 1. Loven omfatter folkehøjskoler, der tilbyder voksne elever undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, og som er godkendt til tilskud. Undervisningen skal have en bred almen karakter. Enkelte fag eller faggrupper kan have en fremtrædende plads, men aldrig på bekostning af det almene. Skolernes virksomhed skal tilrettelægges ud fra deres selvvalgte værdigrundlag.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ungdomshøjskoler godkendt inden udgangen af 1971 er folkehøjskoler for unge voksne.</p> <p>§ 2. Skolerne kan optage elever, der under kurset ikke skal bo på skolen. Kulturministeren fastsætter nærmere regler herom.</p> <p>§ 3. Bortset fra prøver til forberedende voksenundervisning (FVU) kan prøver og eksamener ikke holdes på en folkehøjskole.</p>	
<p style="text-align: center;">Kapitel 2</p> <p style="text-align: center;"><i>Grundlæggende betingelser for tilskud</i></p> <p>§ 4. Folkehøjskoler skal opfylde nedennævnte betingelser for at få tilskud:</p> <p>1) Skolen skal være en privat selvejende institution, som er omfattet af § 1. Skolens styrelse reguleres i en vedtægt, jf. § 6.</p> <p>2) Skolen skal i sit virke som selvejende undervisningsinstitution være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. dog stk. 2 og 3.</p> <p>3) Skolen skal have en skolekreds eller et repræsentantskab, der står bag skolens oprettelse og virksomhed.</p> <p>4) Skolen skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, forstander og lærerbolig,</p>	

<p>kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. dog stk. 4.</p> <p>5) Skolen skal kunne begynde sin virksomhed på et rimeligt økonomisk grundlag.</p> <p>6) Skoler, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger og arealer eller hovedparten heraf og må ikke eje bygninger eller arealer sammen med andre, jf. dog stk. 5 og 6.</p> <p>Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 2, kan en folkehøjskole varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, godkendt efter denne lov.</p> <p>Stk. 3. Uanset stk. 1, nr. 2, må skolen i begrænset omfang anvende egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark.</p> <p>Stk. 4. Uanset stk. 1, nr. 4, kan en skole, der er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed under følgende forudsætninger: 1) Nye bygninger og arealer erhverves til afløsning for bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed.</p> <p>2) Nye bygninger og arealer ligger afstandsmæssigt tættere på skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, end de bygninger og arealer, de afløser</p> <p>Stk. 5. Uanset stk. 1, nr. 6, kan kulturministeren godkende, at en folkehøjskole kan leje bygninger og arealer i en periode op til 10 år, under en af følgende forudsætninger:</p> <p>1) Til afløsning af eksisterende bygninger og arealer.</p> <p>2) Ved udvidelse med nye bygninger og arealer.</p> <p>3) Ved nyoprettelse af en skole.</p> <p>Stk. 6. Uanset stk. 1, nr. 6, kan en folkehøjskole eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter</p>	<p>Ad § 4, stk. 3: Foreningen hilser denne mulighed velkommen, men finder at bemærkningerne om ikke at måtte "udøve erhvervmæssig praksis" til denne paragraf vil kunne læses som en stramning i forhold til hidtidig praksis, hvor folkehøjskoler fx kan udleje ledig kapacitet, afholde kurser uden for loven mv. Der henvises til foreningens bemærkninger til afsnit 1.2.2. i de Almindelige bemærkninger.</p> <p>Foreningen hilser de nye muligheder i stk. 4-6 velkommen, idet vi dog fremsætter ønske om, at der til stk. 4, 2, tilføjes, at nye bygninger og arealer kan ligge i samme afstand, som de bygninger og arealer, de afløser.</p>
---	--

<p>sammen med andre.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Kulturministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne i stk. 1, herunder om tidsfrister for indsendelse af vedtægter, om oplysningspligt og om fremgangsmåden ved ansøgning fra nye skoler, som ønsker at blive godkendt til tilskud efter denne lov, og fra skoler, som ønsker at generhverve tilskudsgodkendelsen, jf. § 5, stk. 2 og § 39. Kulturministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om stk. 2-6.</p>	<p><i>§ 5.</i> Fristen for indsendelse af ansøgning med henblik på at blive godkendt til tilskud er 10 måneder, før den tilskudsberettigede virksomhed ønskes påbegyndt.</p> <p><i>Stk. 2.</i> En skole, der i 2 efter hinanden følgende finansår ikke har oppebåret tilskud, skal søge om godkendelse til tilskud efter stk. 1. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom</p> <p><i>§ 6.</i> Skolens bestyrelse har ansvaret for skolens vedtægt. Ved skolens oprettelse, sammenlægning eller spaltning og ved etablering eller ophør af kombination med anden skoleform, godkender kulturministeren vedtægtsbestemmelser for folkehøjskoler.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Skolens vedtægt skal indeholde bestemmelser om institutionens styrelse, om fremgangsmåden ved institutionens nedlæggelse og om skolens værdigrundlag. Skolen kan ikke i vedtægten fastsætte andre formål for skolen end formål omfattet af denne lov eller af anden lovgivning på uddannelsesområdet. Ved en folkehøjskoles nedlæggelse anvendes overskydende midler med ministerens godkendelse til skolevirksomhed, der støttes i henhold til loven. Skolen kan ikke i vedtægten fastsætte anden bestemmelse herom. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse af navneændring til ministeriet, vedtægtens indhold, herunder om, hvilke beføjelser der i vedtægten kan henlægges til en generalforsamling, skolekreds el.lign.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Skolens vedtægt skal offentliggøres på skolens hjemmeside sammen med datoerne for generalforsamlingens eller bestyrelsens vedtagelse, ministerens eventuelle godkendelse, og offentliggørelsen på hjemmesiden. Vedtægten kan tidligst træde i kraft ved offentliggørelsen.</p> <p><i>§ 7.</i> Den overordnede ledelse af skolen skal varetages af en bestyrelse, der er ansvarlig over for ministeren. Bestyrelsen er tillige ansvarlig over for skolekreds eller repræsentantskab. Flertallet af bestyrelsens medlemmer skal vælges på skolens generalforsamling eller repræsentantskabsmøde blandt skolekredsens eller repræsentantskabets medlemmer, jf. dog stk. 2.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Følgende personer kan ikke være medlemmer af bestyrelsen:</p> <p>1) Personer, der udlejer ejendomme m.m. til skolen.</p>
---	---

	<p>2) Medlemmer af bestyrelsen i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der udlejer ejendomme m.m. til skolen, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen.</p> <p>3) Advokater, revisorer og lignende rådgivere for personer, jf. nr. 1, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2, der udlejer ejendomme m.m. til skolen, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen.</p> <p>4) Ansatte i ledende stillinger hos personer, jf. nr. 1, eller i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2, der udlejer ejendomme m.m. til skolen, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen.</p> <p>5) Medlemmer af bestyrelsen ved en anden folkehøjskole.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Er lejeforholdet af uvæsentligt omfang, finder stk. 2, nr. 1-4, ikke anvendelse. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kulturministeren kan for tidligere og nuværende kombinerede undervisningsinstitutioner oprettet før den 1. januar 1996 dispensere fra bestemmelsen i stk. 2.</p> <p><i>Stk. 5.</i> For bestyrelsen, forstanderen og andre ansatte ved skolen gælder i øvrigt bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet og i kapitel 8 om tavshedspligt m.v.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Den daglige ledelse varetages af en forstander, som tillige har det pædagogiske ansvar.</p> <p>§ 8. Bestyrelsen skal forvalte skolens midler, så de bliver til størst mulig gavn for skolen. Likvide midler, der ikke er nødvendige for den daglige drift, skal under hensyntagen til sikkerheden anbringes på en eller flere af følgende måder:</p> <p>1) Som indestående i pengeinstitutter hjemmehørende i Danmark eller i et andet land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS).</p> <p>2) I fondsaktiver udstedt af danske realkreditinstitutter, Kreditforeningen af Kommuner i Danmark eller andre danske finansieringsinstitutter under offentligt tilsyn.</p> <p>3) I fondsaktiver eller gældsbreve, for hvilke den danske stat eller en dansk kommune står som udsteder eller garant.</p> <p>4) I værdipapirer fra et EU-/EØS-medlemsland, bortset fra aktier og investeringsforeningsbeviser, som efter deres art og sikkerhed kan sidestilles med de aktiver, der er nævnt i nr. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Skolen kan uanset bestemmelsen i stk. 1, nr. 4, under størst mulig hensyntagen til sikkerheden i fornødent omfang anbringe likvide midler i andelsbeviser med begrænset hæftelse eller i aktier i det pengeinstitut, som skolen bruger som sin sædvanlige bankforbindelse, og i andelsbeviser med begrænset hæftelse i forsyningsvirksomheder m.m., hvis skolen derved opnår økonomiske fordele. Andelene og aktierne skal afhændes, hvis skolen skifter pengeinstitut eller ikke længere opnår den forudsatte fordel.</p>
--	---

<p>§ 9. Skolen skal have andre indtægter end statstilskud.</p> <p><i>Stk. 2.</i> For deltagelse i et kursus fastsætter skolen en elevbetaling. Elevbetalingen må ikke være væsentligt over gennemsnittet for folkehøjskoler. Mindste elevbetaling fastsættes på de årlige finanslove. Mindste elevbetaling omfatter ikke betaling, der opkræves til individuelle formål eller særskilt til ekskursioner.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Skolen kan efter individuel vurdering nedsætte elevens egenbetaling til under den på de årlige finanslove fastsatte mindste elevbetaling, jf. stk. 2. Egenbetaling kan dog kun nedsættes til et beløb, der mindst udgør halvdelen af mindste egenbetaling.</p>	
<p>§ 10. Skoleåret går fra den 1. august til den 31. juli.</p> <p><i>Stk. 2.</i> En folkehøjskole skal have mindst 24 årselever, jf. §§ 12 og 13, i det skoleår, der slutter i kalenderåret før finansåret, eller som gennemsnit af dette skoleår og de 2 foregående skoleår.</p> <p><i>Stk. 3.</i> En nyoprettet skole, der ikke har været i virksomhed i hele det skoleår, der slutter i kalenderåret før finansåret, skal opfylde kravet om mindst 24 årselever i det første hele finansår. En eksisterende skole, der ikke efter denne paragraf har opnået ret til tilskud i året før finansåret, skal opfylde årselevtalskravet i finansåret, hvor den igen modtager tilskud.</p> <p><i>Stk. 4.</i> For en skole, der er nævnt i stk. 2, nedsættes kravet forholdsmæssigt, hvis skolen har mindre end 36 kursusuger i skoleåret. For en skole, der er nævnt i stk. 3. og 4, nedsættes kravet, hvis skolen har mindre end 36 kursusuger i finansåret.</p> <p><i>Stk. 5.</i> En folkehøjskole skal gennemføre længerevarende kurser af mindst 4 ugers varighed i mindst 20 uger i hvert skoleår, heraf skal mindst ét kursus have mindst 12 ugers varighed. Gennemfører en skole ikke dette mindste antal længerevarende kurser i et skoleår, er skolen ikke tilskudsberettiget i det finansår, hvor skoleåret slutter.</p> <p><i>Stk. 6.</i> En nyoprettet skole og en skole, der ikke har opnået ret til tilskud i året før finansåret, skal opfylde tilskudsbetingelserne i stk. 1-3 og 5 inden 12 måneder efter kursusvirksomhedens start.</p>	
<p>§ 11. Kulturministeren kan godkende, at en folkehøjskole omfattet af denne lov også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som en efterskole, husholdningsskole, håndarbejdsskole, fri grundskole, privat gymnasieskole og privat hf-kursus; kombineret institution.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Godkendelse af en kombineret institution er betinget af, at institutionen opfylder betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed, og at institutionens værdigrundlag kan berettige kombinationen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren fastsætter regler om kombinerede institutioner efter stk. 1 og 2, herunder om</p>	

<p>godkendelse til tilskud, krav vedrørende bygningsforhold, vedtægter og tilskud.</p>	<p>Kapitel 3 <i>Årselevtal</i></p> <p>§ 12. Eleverne skal for at kunne medregnes i årselevtallet opfylde følgende betingelser ved kursets begyndelse:</p> <p>1) Elever på folkehøjskoler skal være fyldt 17½ år.</p> <p>2) Elever på ungdomshøjskoler skal være mindst 16½ år, men ikke 19 år. Elever, der er fyldt 16 år, men ikke 16 ½ ved kursets begyndelse, kan medregnes, såfremt der i deres uddannelsesplan indgår et ophold på en ungdomshøjskole. På kurser af indtil 4 ugers samlet varighed i skoleåret kan skolen dog medregne elever, der er fyldt 19 år ved kursets begyndelse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Elever, som på kombinerede institutioner, jf. § 11, udløser statstilskud efter lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v. eller lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), kan ikke samtidig udløse statstilskud efter denne lov på den kombinerede institution. Den kombinerede institution kan vælge, at eleven i stedet skal udløse statstilskud efter denne lov.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Eleverne skal yde elevbetaling i overensstemmelse med § 9.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Eleverne skal oplyse personnummer og dokumentation for statsborgerskab til skolen ved tilmeldingen. Skolen skal videregive disse oplysninger til brug for de offentlige myndigheder, der udfører opgaver i medfør af denne lov.</p> <p>§ 13. Skolens årselevtal er summen af elever, jf. § 12, i hver kursusuge i et år divideret med 40. En kursusuge er syv kursusdøgn.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Skolen har pligt til at registrere elevernes deltagelse i skolens kurser uge for uge.</p> <p>Kulturministeren fastsætter nærmere regler herom.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren fastsætter nærmere regler om beregning og opgørelse af årselevtal, herunder om opgørelsestidspunkt, om begrænset medregning af elever, der ikke bor på skolen, og af elever på kurser eller kursusuger under en uges varighed.</p>
<p>§ 14. Mindst halvdelen af undervisningen for den enkelte elev skal være af bred almen karakter. For</p>	<p>Kapitel 4 <i>Kurser og undervisning</i></p> <p>Foreningen kvitterer for, at man delvist har imødekommet</p>

<p>elever med over 28 ugentlige undervisningstimer skal minimum 14 timers undervisning være af bred almen karakter. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kurser skal være åbent for alle, der opfylder betingelserne i § 12, stk. 1-3. Deltagelse i et kursus kan dog gøres betinget af højere alder, men ikke af bestemte kundskaber, uddannelser, stillinger, erhverv eller ansættelsesforhold i en virksomhed og lign. eller af medlemskab af bestemte foreninger eller organisationer.</p> <p>§ 15. Kurset skal være mindst 4 sammenhængende døgn med undervisning svarende til mindst 4 hele undervisningsdage.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kurser på 1 uge og derover skal i hver uge indeholde undervisning svarende til mindst 5 hele undervisningsdage med mindst 21 ugentlige undervisningstimer pr. elev. Kulturministeren fastsætter nærmere regler herom og kan bestemme, at mindstekravet i stk. 1 også skal gælde for første eller sidste kursusuge af længerevarende kurser.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Hvert kursus skal gennemføres med mindst 8 elever, der deltager i hele kurset. I hver kursusuge skal der være mindst 12 elever.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kurset skal gennemføres med et flertal af danske elever og personer, der efter EU-retten eller EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere. Kulturministeren fastsætter nærmere regler herom og kan fravige kravet i særlige tilfælde.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kulturministeren fastsætter nærmere regler om kursusrettelæggelsen og kan fastsætte regler om antallet af lærere på skolerne set i forhold til elevtal samt om opgørelse af ugetallet, ekskursioner m. v.</p> <p>§ 16. Kulturministeren kan fastsætte regler om, at en elev som en del af en folkehøjskoles kursus kan følge prøveforberedende og kompetencegivende undervisning efter anden lovgivning, når denne undervisning højst udgør 15 timer ugentligt og er udbudt af en uddannelsesinstitution, som efter anden lovgivning er godkendt hertil. Kulturministeren kan endvidere fastsætte regler om vilkår for deltagelse i sådan undervisning og om ydelse af tilskud for den del af et kursus, hvor en elev følger sådan undervisning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Den undervisning, som en folkehøjskole selv skal give til en elev, der følger den i stk. 1 nævnte undervisning, skal mindst udgøre 15 timer pr. uge, hvoraf mindst 11 timer skal være undervisning af bred almen karakter.</p> <p><i>Stk. 3.</i> På kurser af mindst 12 ugers varighed skal folkehøjskolen vejlede eleverne om valg af uddannelse og erhverv med henblik på at medvirke til og understøtte elevernes afklaring herom. Skolen skal offentliggøre sin strategi for vejledningsindsatsen. Ved annoncering af</p>	<p>foreningens ønske om at kunne øge antallet af timer, uden at kravet til omfang af undervisning af bred almen karakter skal indfries fuldt ud.</p>
---	--

<p>kursusvirksomheden skal skolen oplyse, at vejledningstilbuddet er en del af kursusindholdet. På skolens hjemmeside skal offentliggøres en redegørelse for, hvordan vejledningsindsatsen udføres.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Skolerne udsteder efter anmodning bevis for deltagelse til elever, der har afsluttet et kursus på mindst 4 uger.</p> <p>§ 17. Folkehøjskoler kan tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til elever.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Følgende finder anvendelse for elever, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, på ungdomshøjskoler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Elevers tidligere skolekommune skal yde vederlagsfri pædagogisk-psykologisk rådgivning. 2) På grundlag af en udtalelse fra elevens tidligere skolekommune, jf. stk. 2, og godkendelse af udtalelsen fra elevens bopælskommune kan skolerne henvise elever til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen. Herudover kan skolerne henvise elever til en anden fri kostskole eller fri grundskole efter aftale med denne. 3) En kommune kan kræve, at undervisningsudgifter for elever, der er henvist til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen i henhold til nr. 2, 1. pkt., godtgøres af elevens bopælskommune. 	
<p>Kapitel 5</p> <p><i>Øvrige betingelser</i></p> <p>§ 18. Skolen skal offentliggøre sit værdigrundlag på sin hjemmeside. Bestyrelsen skal udarbejde en plan for skolens evaluering af skolens virksomhed i forhold til værdigrundlaget. Skolen skal foretage denne evaluering mindst hvert andet år.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Bestyrelsen godkender årligt en plan for skolens virksomhed (årsplan) og en plan for indholdet af det enkelte kursus (indholdsplanen). Skolen skal offentliggøre sin årsplan på skolens hjemmeside. Bestyrelsen kan bemyndige forstanderen til at godkende indholdsplanen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren fastsætter regler om års- og indholdsplanerne.</p>	<p>Foreningen har forståelse for, at der med muligheden for at anvende skolens midler til folkeoplysende virksomhed, jf. § 3, stk. 3, kan være behov for at kunne overskue, hvad en folkehøjskole har af planer for det kommende år. Men som det fremgår af foreningens bemærkning til de specielle bemærkninger, s. 42, finder vi, at en sådan årsplan udelukkende bør omfatte skolens virksomhed i henhold til § 1 og § 4, stk. 3, - og ikke skolens indtægtsdækkede virksomhed uden for loven og øvrige virksomhed. Det skal bemærkes, at ministeren jo på andre måder har mulighed for at få indblik i skolens øvrige aktiviteter, herunder IDV.</p>

	Foreningen er indstillet på at medvirke til at udarbejde retningslinjer og skabeloner til udformning af årsplaner, så udarbejdelsen heraf bliver så smidig som mulig for skolerne og så klar som mulig for borgerne.
<p>§ 19. For formænd, viceformænd og lærere skal løn- og ansættelsesvilkår følge de af finansministeren aftalte eller fastsatte bestemmelser, herunder vedrørende pensionsforhold.</p> <p>§ 20. Aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end dem, der er nævnt i stk. 1.</p> <p><i>Stk. 3.</i> For skoler, der har påbegyndt deres virksomhed efter den 1. august 1996, kan kulturministeren fastsætte nærmere regler om udgifter til bygninger og arealer. Den maksimale udgift pr. årselev til bygninger og arealer fastsættes på de årlige finanslove.</p> <p>§ 21. Kulturministeren kan ved ydelse af tilskud til skolerne stille vilkår, der fremmer formålet i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (sociale klausuler). Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom.</p> <p>§ 22. Kulturministeren kan fravige lovens bestemmelser i §§ 9-14, 18 og 21 for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område.</p>	
<p>Kapitel 6</p> <p><i>Statslige tilskud</i></p> <p>§ 23. Skolen disponerer frit ved anvendelsen af tilskud, idet formålene med tilskuddene forudsættes opfyldt.</p> <p><i>Stk. 2.</i> En kombineret institution, jf. § 11, disponerer frit ved anvendelsen af det samlede tilskud i medfør af lovene for de enkelte skoleformer, idet formålene med tilskuddene forudsættes opfyldt.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Skolen kan opspare tilskud til følgende finansår og optage lån til skole- og undervisningsvirksomhed. Kulturministeren kan fastsætte regler om udbetaling af forskud i løbet af finansåret, indtil grundlaget for tilskudsberegningen er opgjort.</p>	

<p>§ 24. Staten yder til hver skole et årligt grundtilskud, der fastsættes på de årlige finanslove. Til skoler, der begynder virksomhed i finansåret, ydes et forholdsprocentigt grundtilskud. Grundtilskud nedsættes med en procentdel eller bortfalder for skoler med særlig store indtægter fra virksomhed, der ikke er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Procentdel og grænsebeløb fastsættes på de årlige finanslove.</p>	<p>§ 25. Staten yder følgende tilskud pr. årselev, jf. kapitel 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tilskud for elever, der har gennemført kurser af en uges varighed eller mindst en uge af et kursus. 2) Tilskud for elever, der har gennemført mindst to og højst 11 uger af et kursus. 3) Tilskud for elever, der har gennemført mindst 12 uger af et kursus. <p><i>Stk. 2.</i> Tilskud efter stk. 1 ydes ud fra skolens årselevtal i det skoleår, der slutter i finansåret. Til nyoprettede skoler og skoler, der ikke har opnået ret til tilskud i året før finansåret, ydes tilskud ud fra det opnåede årselevtal i finansåret.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Til skoler, der har været i virksomhed i hele det skoleår, der slutter året før finansåret, yder staten et forskud ud fra skolens årselevtal i dette skoleår. Til nyoprettede skoler og skoler, der ikke har opnået ret til tilskud i året før finansåret, ydes forskud ud fra det forventede årselevtal i finansåret.</p> <p>Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om ydelse af forskud.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Tilskud efter stk. 1 og 2 ydes med beløb pr. årselev. Tilskuddets størrelse fastsættes på de årlige finanslove.</p>	<p>Af bemærkningerne til § 26.2.1 fremgår, at tilskud forudsætter, at mentoreleven gennemfører 12 uger. Dette er i modstrid med gældende praksis. Vi skal derfor anmode om, at der i tilknytning til § 26 anføres, at mentorelever, som ikke har gennemført mindst 12 uger af et kursus, udløser tilskud for de gennemførte kursusuger alligevel.</p> <p>Det blev under drøftelserne i 2009 om ændring af taksterne understreget fra FFD, at skolerne forlods ville være nødt til at afsætte resurser til at løfte mentoropgaven, herunder uddannelse af medarbejdere. Og nuværende praksis med, at der kan udbetales mentortakst, selvom eleven ophører før de 12 uger, understreger da også, at der har været forståelse</p>
<p>§ 24. Staten yder til hver skole et årligt grundtilskud, der fastsættes på de årlige finanslove. Til skoler, der begynder virksomhed i finansåret, ydes et forholdsprocentigt grundtilskud. Grundtilskud nedsættes med en procentdel eller bortfalder for skoler med særlig store indtægter fra virksomhed, der ikke er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Procentdel og grænsebeløb fastsættes på de årlige finanslove.</p>	<p>§ 25. Staten yder følgende tilskud pr. årselev, jf. kapitel 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tilskud for elever, der har gennemført kurser af en uges varighed eller mindst en uge af et kursus. 2) Tilskud for elever, der har gennemført mindst to og højst 11 uger af et kursus. 3) Tilskud for elever, der har gennemført mindst 12 uger af et kursus. <p><i>Stk. 2.</i> Tilskud efter stk. 1 ydes ud fra skolens årselevtal i det skoleår, der slutter i finansåret. Til nyoprettede skoler og skoler, der ikke har opnået ret til tilskud i året før finansåret, ydes tilskud ud fra det opnåede årselevtal i finansåret.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Til skoler, der har været i virksomhed i hele det skoleår, der slutter året før finansåret, yder staten et forskud ud fra skolens årselevtal i dette skoleår. Til nyoprettede skoler og skoler, der ikke har opnået ret til tilskud i året før finansåret, ydes forskud ud fra det forventede årselevtal i finansåret.</p> <p>Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om ydelse af forskud.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Tilskud efter stk. 1 og 2 ydes med beløb pr. årselev. Tilskuddets størrelse fastsættes på de årlige finanslove.</p>	<p>§ 26. Staten yder et særligt tilskud (tillægstakst) ud fra antallet af årselever, som er opgjort efter § 25, stk. 1, nr. 3, idet dog alene elever, der ved kursets begyndelse er fyldt 17 ½ år og endnu ikke 25 år, og som er uden kompetencegivende uddannelse, indgår i opgørelsen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Tillægstakst efter stk. 1 ydes for følgende elevgrupper:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Elever, der ikke er under uddannelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov eller lov om erhvervsgrunduddannelse m.v., i hvis uddannelsesplan der indgår et ophold på en folkehøjskole, og som har tilknyttet en mentor fra skolens etablerede mentorordning. 2) Elever, i hvis uddannelsesplan der ikke indgår et ophold på en folkehøjskole. 3) Kravet til egenbetalingens omfang i § 12, stk. 3, finder ikke anvendelse for elever omfattet af stk. 2, nr. 1. <p><i>Stk. 4.</i> Tillægstaksterne fastsættes på de årlige finanslove. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om betingelser for og beregning af tilskud m.v. efter stk. 1-3 og om skolernes indhentning af oplysninger fra eleverne om deres nationale baggrund og forudgående skolegang.</p>

	<p>herfor. Skolernes særlige mentorindsats er udgiftskrævende fra første dag af opholdet, og hvis der ikke er dækning for disse, vil der være risiko for, at skolerne vil være tilbageholdende med at tage disse særligt krævende og frafaldstruede elever ind. Det skal endvidere bemærkes, at vi ikke har kendskab til, at mentortilskud til andre skoleformer er begrænset til at blive udløst efter en vis periodes skoletilknytning.</p> <p>Vi skal gøre opmærksom på, at der ved drøftelserne i foråret 2009 mellem UVM og FFD om en takstomlægning og beregninger af modeller herfor ikke blev indregnet frafald før de 12 uger. Der kan således ikke i forhold til det faktiske forbrug blive tale om en merudgift, hvilket yderligere understreges af, at det jo har været praksis, at mentorelever udløser tilskud, selvom de ikke har gennemført 12 uger. Foreningen kan, såfremt ovenstående ikke kan verificeres af MBU, om nødvendigt fremsende mødemateriale til dokumentation herfor.</p> <p>Herudover skal vi foreslå, at når mentorindsatsen skal være beskrevet på hjemmesiden, så bør det på lige fod med andre forhold stå i loven.</p>
<p>§ 27. Staten yder til ungdomshøjskoler et tilskud ud fra et årselevtal, hvori alene indgår de elever, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, gange en tillægstakst, der fastsættes på de årlige finanslove. Ved beregning af årselevtallet medregnes dog kun elever på kurser af mindst 2 ugers varighed, som har gennemført mindst 2 af kursets uger. § 25, stk. 2 og 3, gælder tilsvarende.</p> <p>§ 28. Staten yder tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, herunder til skoler, der har tilladelse til at have et samlet særligt undervisningstilbud. Tilskuddet ydes med en takst pr. årselev, der fastsættes på de årlige finanslove. Kulturministeren kan fastsætte et maksimum for det antal elever, der ydes tilskud til på det enkelte kursus.</p> <p>Stk. 2. Staten yder tilskud til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af Kulturministeriet, til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap. Tilskuddet fastsættes på</p>	

<p>de årlige finanslove og reguleres ud fra de faktisk ydede tilskud.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren fastsætter nærmere regler om administration af tilskuddene i stk. 1 og 2, herunder om ansøgning, frister, tildeling og udbetaling, udbetaling af forskud til skolerne og tilbagebetaling fra skolerne. Kulturministeren kan bestemme, at tilskuddet administreres af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, samt at de enkelte skoler skal indsende de nødvendige oplysninger til styrelsen i forbindelse med tilskuddets tildeling, herunder fastsætte, i hvilket format leveringen skal ske.</p> <p>§ 29. Staten kan yde tilskud til kurser til efteruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere. Staten kan yde tilskud til skolens merudgifter til løn under tjenestefrihed og vikardækning i forbindelse med efteruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere. Staten kan for forstandere, viceforstandere og lærere yde tilskud til vikardækning ved deltagelse i organisationsarbejde samt tilskud til seniorordninger, fratrædelsesordninger og til efterindtægt ved dødsfald.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Staten kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område, jf. § 22.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren kan bemyndige skoleforeninger, der virker inden for lovens område, til at fordele og administrere tilskuddene.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om ydelse af tilskud efter stk. 1 og 2, om regnskabsaflæggelse og revision m.v. samt om administrationen af ordningen, herunder om fastsættelse af ansøgningsfrist og om udbetaling af forskud og opsparring af ikke forbrugte beløb til brug i følgende finansår.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kulturministeren kan beslutte, at lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven skal gælde for skoleforeningernes administration af tilskud, jf. stk. 3.</p> <p>§ 30. Staten kan yde tilskud til hel eller delvis dækning af deltagerbetaling på kurser af mindst 12 ugers varighed for udenlandske elever. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke elever der er omfattet af ordningen, administration af tilskuddet, regnskabsaflæggelse og revision m.v.</p> <p>§ 31. Der kan ydes støtte til danske elevers deltagelse i kurser på statsanerkendte folkehøjskoler i andre nordiske lande. Kulturministeren kan bemyndige skoleforeninger, der virker inden for lovens område, til at fordele og administrere tilskuddene.</p>	<p>§ 30. Foreningen finder, at man - som i § 31 -, bør tydeliggøre, at kulturministeren kan bemyndige skoleforeninger til at fordele og administrere tilskuddene.</p>
<p>Kapitel 7</p> <p><i>Kommunale tilskud og bidrag</i></p>	

	<p>§ 32. Kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori skolen ligger, kan yde tilskud til anlægsudgifter og lignende investeringsudgifter ved skolens etablering og senere udbygning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori skolen ligger, eller hvori eleven er tilmeldt folkeregistret, kan yde tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori skolen ligger, eller hvori eleven er tilmeldt folkeregistret, kan yde tilskud til nedsættelse af en elevs elevbetaling.</p> <p>§ 33. Kommunalbestyrelsen i bopælskommunen, betaler bidrag til staten for elever, der den 5. september i kalenderåret før bidragsopkrævningen er under 18 år og som er elev på en ungdomshøjskole. Bidraget fastsættes på de årlige finanslove.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Bopælskommunen er den kommune, hvori eleven er tilmeldt folkeregistret den 5. september i kalenderåret før bidragsopkrævningen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen i bopælskommunen kan kræve refusion af bidrag efter stk. 1 fra en anden kommune for elever, som ved beregning af kommunal udligning til kommuner indgår i folketallet i den anden kommune.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kommunernes bidrag til staten kan modregnes i statstilskuddet til kommunerne.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kulturministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved opkrævning af bidrag.</p> <p style="text-align: center;">Kapitel 8 <i>Regnskab og revision</i></p> <p>§ 34. Skolernes regnskabsår er kalenderåret. Regnskaberne opstilles og revideres efter regler, der fastsættes af kulturministeren. Regnskaberne skal revideres af en statsautoriseret eller en registreret revisor. Bestyrelsen underretter Kulturministeriet om den valgte revisor og ved revisorskift.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Revisor kontrollerer skolens oplysninger til brug ved beregning af statstilskud.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Bestyrelsen påser, at revisor opfylder bestemmelserne om uafhængighed i den enhver tid gældende revisorlov. Bestyrelsen må endvidere ikke antage en revisor, der samtidig er revisor for udlejer af de ejendomme m.m., som skolen anvender, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der kontrollerer udlejer, medmindre lejeforholdet er af uvæsentligt omfang.</p> <p>Kulturministeren fastsætter regler om, hvornår lejeforholdet er af uvæsentligt omfang. Opfylder revisor ikke på tilfredsstillende måde kravene til revision i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør heraf, eller tilsidesætter revisor i øvrigt sine pligter som revisor, kan kulturministeren pålægge bestyrelsen inden for en nærmere angiven frist at udpege en anden revisor.</p>
--	---

<p><i>Stk. 4.</i> I forbindelse med indsendelse af årsregnskab til Kulturministeriet skal bestyrelsesmedlemmerne afgive en erklæring på tro og love om, at de opfylder betingelserne for at være medlem af bestyrelsen, jf. § 7, stk. 2 og 3.</p>	<p style="text-align: center;">Kapitel 9 <i>Tilsyn og klage</i></p> <p>§ 35. Kulturministeren fører tilsyn med skoler, der modtager statstilskud efter denne lov, og kan indhente de nødvendige oplysninger til dette brug. Finder kulturministeren, at en skoles virksomhed ikke er i overensstemmelse med denne lov, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at ændre den pågældende virksomhed.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kulturministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne om kursusvirksomhed, eleverne, personalet, udstyret, huslejaftaler, aftaler om ejendomskøb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik. Kulturministeren kan bestemme, at sådanne oplysninger skal leveres i elektronisk form, herunder fastsætte i hvilket format leveringen skal ske. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren kan fastsætte regler om elektronisk kommunikation mellem skolen og Kulturministeriet, mellem skolen og andre offentlige myndigheder samt mellem skolen og brugerne af skolen, herunder om anvendelse af digital signatur.</p> <p>§ 36. Afgørelser truffet af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen om fordeling af tilskud til specialundervisning m. v. af elever med særlige behov og til undervisning m. v. af svært handicappede, jf. § 28, stk. 2, kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger efter reglerne i den enhver tid gældende lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.</p> <p style="text-align: center;">Kapitel 10 <i>Overtrædelser</i></p> <p>§ 37. Kulturministeren kan for skoler, der ikke følger bestemmelserne i denne lov, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller kulturministerens påbud, tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kulturministeren kan endvidere efter drøftelse med folkehøgskolernes forening beslutte, at der</p>
---	---

	<p>ikke ydes tilskud til en skole, hvis undervisning eller øvrige forhold findes åbenbart i strid med sædvanlig praksis for folkehøjskoler.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kulturministeren kan tilbageholde tilskud eller lade tilskud bortfalde for skoler, som begæres erklæret konkurs eller standser deres betalinger, eller når der i øvrigt er fare for, at en skoles virksomhed må indstilles.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kulturministeren kan desuden kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtig.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Tilskud, der bortfalder eller tilbagebetales, tilfalder staten.</p> <p><i>Stk. 6.</i> For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende tilskudsudbetalinger.</p> <p>§ 38. Kulturministeren kan endvidere træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til skoler, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 4, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, 2) skolens midler anvendes til formål uden for skolen, 3) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl., 4) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen eller 5) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre. <p>§ 39. Såfremt ministeren i medfør af § 37, stk. 1, har besluttet, at tilskuddet i sin helhed bortfalder, fordi skolen ikke opfylder betingelserne i § 4, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, kan skolen generhverve tilskudsretten i overensstemmelse med reglerne for nye skoler, jf. § 4. Tilsvarende gælder for skoler, for hvilke ministeren har besluttet, at der ikke ydes tilskud i medfør af § 37, stk. 2, eller § 38.</p> <p style="text-align: center;">Kapitel 11 <i>Itrædelsen og overgangsbestemmelser</i></p> <p>§ 40. Loven træder i kraft den 1. august 2014.</p>
--	--

<p><i>Stk. 2.</i> Skoler, der er godkendt ved lovens ikrafttræden, er at betragte som godkendt til tilskud efter kapitel 2 i denne lov.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 3, gælder ikke for skoler, som før den 1. januar 1994 er godkendt uden skolekreds eller repræsentantskab.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Bestemmelsen i § 7, stk. 1, 2. og 3. pkt., gælder ikke for de skoler, hvis bestyrelse inden den 1. januar 1994 er sammensat på en anden måde ifølge godkendte vedtægter eller er godkendt uden skolekreds eller repræsentantskab.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Bestemmelsen om rettighedsgivende undervisning i § 1, stk. 2, i lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. lovekendsgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, gælder fortsat for de 2 folkehøjskoler, der før 1. januar 1994 har tilladelse til at tilbyde sådan undervisning.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Bestemmelsen om skoler uden elevkollegium i lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. lovekendsgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, § 5, stk. 1, 2. pkt., gælder fortsat for skoler, der inden den 1. januar 1994 er godkendt uden elevkollegium.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Bestemmelsen om fravigelse af krav til kursuslængder i lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. lovekendsgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, § 11, stk. 3, gælder fortsat for skoler, der var fritaget for kravet den 1. januar 1994.</p> <p style="text-align: center;">Kapitel 12 <i>Konsekvensændringer i anden lovgivning og territorial gyldighed</i></p> <p>[Ikke medtaget her]</p>	<p style="text-align: center;"><i>Bemærkninger til lovforslaget</i> <i>Almindelige bemærkninger</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indledning og baggrund <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Hovedindhold i lovforslaget 1.2. Lovforslagets baggrund <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Baggrund for en lovændring 1.2.2. Folkehøjskolernes opgaver og udfordringer 1.2.3. Hovedlinjerne i lovforberedelsen 2. Lovforslagets enkelte emner <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Formål og virksomhed <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Gældende ret 2.1.2. Kulturministeriets overvejelser
--	--

	<p>2.1.3. Lovforslaget</p> <p>2.2. Ændringer i de grundlæggende betingelser for tilskud (Tvind-reglerne)</p> <p>2.2.1. Gældende ret</p> <p>2.2.2. Kulturministeriets overvejelser</p> <p>2.2.3. Lovforslaget</p> <p>2.3. Nedsættelse af aldersgrænse for elever på ungdomshøjskoler</p> <p>2.3.1. Gældende ret</p> <p>2.3.2. Kulturministeriets overvejelser</p> <p>2.3.3. Lovforslaget</p> <p>2.4. Særlige regler om betingelser for statstilskud</p> <p>2.4.1. Gældende ret</p> <p>2.4.2. Kulturministeriets overvejelser</p> <p>2.4.3. Lovforslaget</p> <p>2.5. Tilskudsforenkling</p> <p>2.5.1. Gældende ret</p> <p>2.5.2. Kulturministeriets overvejelser</p> <p>2.5.3. Lovforslaget</p> <p>2.6. Øvrige bestemmelser</p> <p>3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige</p> <p>4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.</p> <p>5. De administrative konsekvenser for borgere</p> <p>6. De miljømæssige konsekvenser</p> <p>7. Forholdet til EU-retten</p> <p>8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.</p> <p>9. Sammenfattende skema</p> <p>Bilag: Parallelttekster</p> <p>1. Indledning og baggrund</p> <p>1.1. Hovedindhold i lovforslaget</p> <p>Hovedformålet med lovforslaget er at udskille reguleringen af folkehøjskoler fra reguleringen af efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, således at folkehøjskoleområdet reguleres selvstændigt ved at gennemføre en enkel, tidssvarende og dermed mere fremtidsikret ny lov om</p>
--	--

	<p>folkehøjskoler.</p> <p>Formålet med lovforslaget er desuden at sikre folkehøjskolernes fortsatte udvikling, således at de i et moderne samfund kan udfylde deres rolle som livsoplysende, folkeligt oplysende og demokratisk dannende skoler. Folkehøjskolerne gives mulighed for at udøve folkeoplysende virksomhed for at styrke deres udviklingsmuligheder.</p> <p>Formålet med lovforslaget er endelig at lette visse administrative begrænsninger for folkehøjskoler, herunder forbuddet mod at indgå i administrative fællesskaber, forbuddet mod at starte i lejede bygninger og kravet til eneerskab skolens bygninger. Samtidig foreslås det at forenkle taxametersystemet.</p> <p>I vidt omfang er lovforslaget udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af den gældende lovgivning for folkehøjskoler, som fremgår af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler (lov om frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011 med senere ændringer. Lovforslaget er således baseret på det samme værdigrundlag og sigte, der i dag gælder for folkehøjskoler. Der er foretaget visse redaktionsmæssige øvrige justeringer af loven, der skal medvirke til at sikre, at loven indeholder en smidig og tidssvarende regulering af området.</p> <p>Der stilles samtidig forslag om konsekvensændringer af den gældende lov om frie kostskoler således, at folkehøjskoler skrives ud af loven. Ændringer i lov om frie kostskoler er alene konsekvensændringer af, at folkehøjskoler foreslås reguleret i en særskilt lov. I det omfang begrebet "frie kostskoler" anvendes i øvrig lovgivning bemærkes, at der ikke er tilsigtet en ændring. Begrebet frie kostskoler refererer derfor fortsat til folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler.</p> <p><i>1.2. Lovforslagets baggrund</i></p> <p><i>1.2.1. Baggrund for en lovændring</i></p> <p>Ved kgl. resolution af 3. oktober 2011 blev sager vedrørende folkeoplysning, herunder folkehøjskoler, overført fra Ministeriet for Børn og Undervisning til Kulturministeriet og således frigjort fra reguleringen af de øvrige frie kostskoler (efterskoler, husholdningsskoler og</p>
--	---

	<p>håndarbejdsskoler). Baggrunden for delingen var et politisk ønske om, at folkehøjskoler ikke skulle have den samme udvikling som de øvrige skoleformer.</p> <p>Baggrunden for lovforslaget er at styrke folkehøjskolernes folkeoplysende sigte og at justere på nogle af de krav, der er stillet op som værn mod concern-dannelse (de såkaldte Tvind-regler). Kravene har i praksis vist sig at være uhensigtsmæssige og i visse tilfælde begrænsende for folkehøjskolerne. Samtidig er baggrunden for lovforslaget, at der i de seneste år er konstateret et fald i antallet af folkehøjskoler. I et forsøg på at bremse faldet i antallet af folkehøjskoler lempes lovforslaget nogle af de krav, der stilles til etablering af nye folkehøjskoler, bl.a. lempes kravet om, at en folkehøjskole skal eje sine bygninger og arealer.</p> <p>Den gældende, oprindelige lov om folkehøjskoler rækker tilbage til det forrige århundrede. Loven om frie kostskoler har været undergivet mange ændringer, f.eks. har den været ændret 32 gange siden 2000. De mange lovændringer hænger sammen med, at lov om frie kostskoler dækker fire skoleformer, der alle er væsensforskellige. Blandt andet er efterskoler knyttet an til folkeskoler, således at der stilles krav om, at undervisningspligtige elever skal tilbyde en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. De mange lovændringer har i sig selv været medvirkende til at skabe mindre indre sammenhæng og overskuelighed i loven, særligt hvad angår forarbejderne til loven. I forbindelse med, at der stilles forslag om en række ændringer for folkehøjskolerne, er det dermed fundet hensigtsmæssigt at sikre et klart, enkelt og fremtidssikret administrationsgrundlag for folkehøjskoler, hvorfor der stilles forslag om at skille området ud fra de øvrige skoleformer og fremsætte en særskilt lov om folkehøjskoler.</p> <p><i>1.2.2. Folkehøjskolernes opgaver og udfordringer</i></p> <p>Folkehøjskolerne har og har haft en særlig placering i det danske undervisningssystem. Den er på den ene side på sin vis en del af skolesystemet og på den anden side en fri skoleform, der ikke kan sammenlignes med nogen anden dansk institution. På grund af kostskoleformen, hvor almen og faglig oplysning sammen med et intensivt samvær udgør et unikt læringsmiljø, har det offentlige i næsten 160 år støttet folkehøjskolen økonomisk. Lovforslaget lægger op til, at folkehøjskolen også fremadrettet skal fortsætte sit hidtidige virke, og at den også i fremtiden skal bestå og modtage støtte til det brede og almene oplysningsarbejde. Folkehøjskolen har historisk vist, at den i perioder med store samfundsmæssige ændringer har særlige muligheder for at oplyse og oplyse mennesker med meget forskellige forudsætninger, så de får lyst og evne til at tage hånd om eget liv og</p>
--	--

<p>engagere sig i større fællesskaber.</p> <p>Staten støtter rammerne for højskolevirksomheden og overlader udformningen af den brede almene oplysning til skolerne. Til gengæld for denne frihed forventes det, at skolerne i samme grad er åbne over for alle med forskellige forudsætninger, og at skolerne tydeligt markerer de ideer og værdier, som enhver fri skole bygger eksistensen på. Folkehøjskolerne tilbyder på grundlag af deres individuelle værdigrundlag kurser, der skal have et alment sigte, som styrker elevernes personlige, faglige og almene kvalifikationer og dermed forbedrer deres muligheder dels for at gå videre i uddannelsessystemet, dels for at deltage i samfundslivet.</p> <p>Lov om frie kostskoler er ændret adskillige gange siden 2000, hvor den seneste, større lovændring fandt sted. Folkehøjskolernes vilkår og placering i det danske uddannelsesbillede som frie skoler med et selvvalgt værdigrundlag blev forankret i denne lovændring. Forud for dette lovforslag lå Højskoleudvalget under undervisningsministeren, der anbefalede, at undervisningen skulle gøres mere almen, at den enkelte højskole skulle gøre værdigrundlaget mere klart og på baggrund heraf foretage en selvevaluering, der skal være offentlig tilgængelig.</p> <p>Efter nedsættelsen af et nyt Højskoleudvalg blev lov om frie kostskoler revideret i 2006, hvor hovedsigtet blev ændret fra folkelig oplysning til livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Samtidig indførtes muligheden for at kombinere et højskoleophold med prøveforberedende og kompetencegivende undervisning efter anden lovgivning. Denne mulighed er i praksis kun blevet udnyttet i meget begrænset omfang.</p> <p>De seneste knap 20 år er det sket et fald i antallet af elever og folkehøjskoler. Antallet toppede i 1994 med 105 højskoler og 7.582 årselever. I 2013 er der 67 højskoler og i det seneste skoleår, 2011/12, var der 5.140 årselever.</p> <p>Faldet i antal elever skyldes først og fremmest, at ungdomsårgangene blev mindre, og at der i flere perioder var lav ungdomsarbejdsløshed. For at kompensere for det faldende antal unge elever på de lange kurser, tilbød mange folkehøjskoler flere korte kurser. Med tilbud om lange kurser og emne-, familie- og seniorkurser har højskolerne fået elever i alle aldersgrupper. Siden 2005 har antallet af årselever stabiliseret sig og udvist en mindre stigning. Det skyldes, at der de seneste år igen har været flere elever på de lange kurser, svarende til en mindre vækst i ungdomsårgangene og ungdomsarbejdsløsheden.</p>	<p>Foreningen skal bemærke, at også indførelse af Betalingsloven i 2001 medvirkede til, at elevtallet faldt, idet antallet af dagpengemodtagere, kontanthjælpsmodtagere mv., der fik mulighed for at tage på højskole som led i en uddannelsesrettet indsats, faldt som følge af denne omlægning og ændrede incitamentsstruktur. Betalingsloven har stadig en negativ indvirkning på, at disse grupper kan få</p>
---	---

<p>Antallet af skoler har været faldende gennem hele perioden siden 1994. Siden 2005 hvor elevtallet har været svagt stigende, er der således lukket 19 højskoler, mens der i samme periode kun er godkendt tre nye folkehøjskoler, de to i 2005 og den tredje i 2007. Herudover skiftede en håndarbejdsskole og en husholdningsskole skoleform i 2011 og 2012 og blev godkendt som folkehøjskole.</p> <p>Lovens krav om, at en folkehøjskole skal eje sine egne bygninger, betyder, at det er vanskeligt at oprette nye skoler, da kravet til startkapital er stort. Hertil kommer, at det i de seneste år har været meget vanskeligt at låne midler til højskoleformål. Det har betydet, at der stort set kun kan oprettes nye folkehøjskoler, såfremt der er involveret væsentlige fondsmidler, eller såfremt en kommune har solgt fx et nedlagt plejehjem meget billigt.</p> <p>Højskoleformens udvikling har historisk set været understøttet af, at folkehøjskoler, der ikke har kunnet tiltrække elever, lukkede, mens der opstod nye, der bedre spejlede tiden og elevernes behov. Denne historiske forudsætning for skoleformens udvikling og fortsatte fornyelse er udfordret, når der kun i begrænset omfang oprettes nye folkehøjskoler.</p> <p><i>1.2.3. Hovedlinjerne i lovforberedelsen</i></p> <p>Lovforslaget er bl.a. udarbejdet på baggrund af Kulturministeriets erfaringer i forhold til den praktiske administration af loven, herunder for så vidt angår folkehøjskolernes etableringsmuligheder og krav til skolernes uafhængighed.</p> <p>Kulturministeriet afholdt den 8. april 2013 et folkehøjskolemøde på Borups Højskole, hvor temaet bl.a. var drøftelser af emner i en eventuel revision af højskoleloven. På den baggrund indkom der forslag til revision af folkehøjskoleloven, der ligeledes er indgået i forberedelsen af lovforslaget.</p> <p>Lovforslaget har været i offentlig høring i perioden 18. juni 2013-16. august 2013.</p> <p>2. <i>Lovforslagets enkelte emner</i></p> <p>2.1. <i>Formål og virksomhed</i></p>	<p>tilbudt et højskoleophold som led i en uddannelsesplan. Derudover skal vi stille spørgsmålstegn ved, om en vækst i ungdomsarbejdsløsheden har medvirket til en stigning i elevtallet, idet en række politiske tiltag har reduceret muligheden for, at unge arbejdsløse har kunnet tage på højskole.</p>
---	--

2.1.1. Gældende ret

Lov om frie kostskoler indeholder regler om folkehøjskolars formål og virksomhed, hvor det bl.a. specificeres, at folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler tilbyder undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Undervisningen skal have en bred almen karakter og enkelte fag kan have en fremtrædende plads, men aldrig på bekostning af det almene.

Bestemmelsen giver folkehøjskolerne et hovedsigte, der dækker folkehøjskolernes opgave i relation til forholdet mellem folk, nation, stat og statslige fællesskaber. Med hovedsigtet er det markeret, at et højskoleophold sigter videre end det kortsigtede og personlige. Opholdet på en folkehøjskole skal både understøtte det personlige og eksistentielle perspektiv og den samfundsmæssige og demokratiske udfordring. Alle elever skal have en undervisning, der er af bred almen karakter. Herved understreges, at undervisningen skal perspektiveres af fx filosofisk, historisk, politisk, samfunds- eller naturvidenskabelig karakter. Et ophold på en fri kostskole er mere end undervisning. Sigtet med undervisningen og samværet på en folkehøjskole er den almene oplysning om de fælles menneskelige vilkår.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser

Kulturministeriet finder fortsat gældende rets angivelse af folkehøjskolernes formål og virksomhed dækkende for, hvad en højskole skal leve op til.

2.1.3. Lovforslaget

Formålsbestemmelsen er sprogligt justeret, uden at der er tilsigtet en indholdsmæssig ændring af den gældende retstilstand. Lovens kapitel om formål og virksomhed understreger derudover de grundlæggende regler om, at et højskoleophold er et kostskoleophold, hvorfor eleverne som udgangspunkt skal bo på skolen. Derudover indeholder lovforslaget det grundlæggende udgangspunkt om, at der, bortset fra prøver til forberedende voksenundervisning, ikke kan afholdes prøver og eksamener på en folkehøjskole. Der er ikke med lovforslaget tilsigtet en indholdsmæssig ændring af den gældende lov, for så vidt angår folkehøjskolernes formål og

Vi skal foreslå, at sætningen formuleres: ”*Alle elever skal have en undervisning, der er af bred almen karakter, hvor fagets almene perspektiver indgår*”. Og at den efterfølgende sætning (”Herved.”) slettes, idet begrebet bred, almen karakter er fint beskrevet under de specielle bemærkninger til § 14, s. 49.

<p>virksomhed.</p>	<p><i>2.2. Ændringer i de grundlæggende betingelser for tilskud (Tvind-reglerne)</i></p> <p><i>2.2.1. Gældende ret</i></p> <p>Den gældende lov om frie kostskoler indeholder i lovens kapitel 2 grundlæggende betingelser for tilskud til frie kostskoler. Det fremgår heraf blandt andet, at skolerne skal være private selvejende institutioner, som skal ledes af en bestyrelse.</p> <p>Flere af de grundlæggende betingelser for tilskud er indsat i 1996 som følge af sagerne om Tvind-koncernen og har til hensigt at forhindre koncerndannelse og misbrug af statslige midler. Betingelserne indeholder bl.a. krav om skolens uafhængighed, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Samtidig er der et krav om, at skolerne skal være ejer af skolens bygninger og ikke må eje bygninger sammen med andre.</p> <p>Der stilles derudover i den gældende lov en række grundlæggende betingelser i form af en række krav til ledelsen af skolen samt bestyrelsens uafhængighed og bestyrelsens forvaltning af skolens midler, så de bliver til størst mulig gavn for skolen. Derudover stilles der krav til anbringelse af likvide midler. Endelig fremgår det af de grundlæggende betingelser, at skolen skal have andre indtægter end statstilskud, herunder ved elevbetaling, som er ét af de grundlæggende forhold ved at gå på folkehøjskole.</p> <p>Samtidig er der i den gældende lov om frie kostskoler krav til ledelsen af skolen, der skal varetages af en bestyrelse, forvaltning af skolens midler, krav til løn- og ansættelsesvilkår, huslejeaftaler m.v. og krav til kursuslængde og mindste elevdeltagelse m.fl.</p> <p><i>2.2.2. Kulturministeriets overvejelser</i></p> <p>Det er Kulturministeriets erfaring, at lovgivningen i dag er velfungerende som et værn mod koncerndannelse og misbrug af statslige midler. På enkelte områder har den gældende lov dog</p>
--------------------	--

medført nogle uhensigtsmæssige begrænsninger for skolernes mulighed for enten at udføre nogle relevante opgaver eller at imødekomme administrationsmæssige udfordringer. Det er derfor Kulturministeriets vurdering, at den gældende lov på visse områder på denne baggrund på enkelte punkter bør revideres med det formål at sikre, at skolernes udviklingsmuligheder gøres bedre. Det er dog hensigten med lovændringen, at det stærke værn mod koncerndannelse og misbrug af statslige midler bibeholdes.

2.2.3.Lovforslaget

De grundlæggende betingelser for at blive godkendt som en folkehøjskole i den gældende lov videreføres. Dette betyder, at kravene om, at en folkehøjskole skal være en privat selvejende institution, skal være uafhængig, skal anvende skolens midler til skolens skole- og undervisningsvirksomhed, skal have en skolekreds eller et repræsentantskab, skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser m.v. og udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, skal begynde sin virksomhed på et rimeligt økonomisk grundlag og skal være ejer af bygningerne, som udgangspunkt videreføres. Der er med lovforslaget dermed ikke tilsigtet en grundlæggende ændring af de grundlæggende betingelser for statstilskud, herunder af Tvind-reglerne.

Med lovforslaget foreslås der dog indført nogle begrænsede lempelser i værnsreglerne. For det første foreslås det, at skolerne får mulighed for at varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, der er godkendt efter denne lov. Formålet med dette er, at skolerne ikke bør begrænses i eventuelle muligheder for at kunne effektivisere udførelsen af administrative opgaver ved at indgå i administrative fællesskaber med andre folkehøjskoler. Det er indsat som en betingelse, at der indgås en skriftlig aftale herom.

Det foreslås for det andet, at folkehøjskolerne, uanset kravet om, at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, i begrænset omfang vil kunne anvende egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark. Hensigten med forslaget er at give mulighed for, at skolen i højere grad kan styrke den lokale forankring ved at udføre virksomhed, der ikke nødvendigvis kan karakteriseres som kursus- og undervisningsvirksomhed. Folkehøjskolen kan ikke få statstilskud til denne virksomhed, og det forudsættes, at den udgør et begrænset omfang i forhold til skolens samlede aktiviteter.

<p>Samtidig foreslås som betingelse, at skolen ikke må udøve erhvervsmæssig virksomhed eller forenings- eller folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven, ligesom det foreslås, at aktiviteten skal holde sig inden for lovens overordnede formål om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Som konsekvens af, at skolen får mulighed for at udvide sin virksomhed til folkeoplysende virksomhed, foreslås det, at skolens årsplaner skal omfatte oplysninger herom til sikring af åbenhed omkring skolernes virksomhed.</p>	<p>Foreningen finder, som anført under bemærkningen til § 4, stk. 3 i lovforslaget, at denne tekst om erhvervsmæssig virksomhed vil kunne læses som begrænsende i forhold til hidtidig praksis, som det jo også er anført under bemærkningerne til § 4, ikke er formålet at ændre på. Vi skal derfor foreslå, at dette afsnit bliver ændret, så det fremgår, at en højskole fortsat kan have indtægter ved udlejning, kursusaktiviteter uden for loven, udnyttelse af ledig kapacitet på anden vis som led i indtægtsdækket virksomhed mv.</p> <p>Herudover finder vi, at betingelsesformuleringen om, at skolen ikke må udøve forenings- og folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven som overflødig, idet dette jo allerede er bestemt i Lov om folkeoplysning, som bør være den lov, hvori Folketinget beslutter, hvilke folkeoplysningsaktiviteter, der kan ydes tilskud til – eller ej. Og altså ikke være betinget af, hvad der står i bemærkningsstof i anden lov.</p>
--	--

	<p>koncerndannelse. Bestemmelsen skal tilgodese, at fx nye højskoler gives mere tid til at finde varige bygningsmæssige løsninger samt skaffe den fornødne kapital. Bestemmelsen skal desuden tilgodese, at det skal være lettere for eksisterende skoler at udvide og modernisere bygningsmassen i en begrænset periode. Efter udløbet af denne periode skal skolerne fortsat eje sine bygninger i overensstemmelse med hovedreglen.</p> <p>Slutteligt foreslås, at folkehøjskoler gives mulighed for at eje bygninger - bortset fra skolens kernefaciliteter - sammen med andre.</p> <p>De øvrige betingelser til en folkehøjskole foreslås videreført. Således er der med forslaget fortsat lagt op til, at der er krav til ledelse af skolen, der skal varetages af en bestyrelse, forvaltning af skolens midler, krav til løn- og ansættelsesvilkår, huslejeaftaler m.v. og krav til kursusdeltagelse og mindste elevdeltagelse m.fl.</p> <p><i>2.3. Nedsættelse af aldersgrænse for elever på ungdomshøjskoler</i></p> <p><i>2.3.1. Gældende ret</i></p> <p>Den gældende lov om frie kostskoler indebærer, at folkehøjskoler tilbyder undervisning på kurser til voksne elever. Dog er der visse folkehøjskoler, der har tilladelse til at tilbyde undervisning til unge elever (ungdomshøjskoler). Voksne elever defineres i den gældende lov som elever, der ved kursets begyndelse er fyldt 17½ år. For elever på ungdomshøjskoler gælder, at elever skal være mindst 16½ ved kursets begyndelse, men ikke må være fyldt 19 år. Opfyldelse af alderskravet er en betingelse for, at eleverne kan medregnes i årselevtallet, der anvendes til at beregne taxametertilskuddet for folkehøjskolerne.</p> <p><i>2.3.2. Kulturministeriets overvejelser</i></p> <p>Siden 2007 har ungdomshøjskolerne indgået i et forsøg, hvor de har haft en tidsbegrænset dispensation til at optage elever fra 16 år i hvis uddannelsesplan, der var indskrevet et ophold på en ungdomshøjskole. Formålet med forsøget var at vurdere, om et ophold på en ungdomshøjskole kan</p>
--	--

	<p>medvirke til at fastholde unge under 16½ år, der ellers er på vej ud af uddannelsessystemet, i enten uddannelse eller beskæftigelse. Blandt de unge, der deltog i forsøget, var bl.a. flere, der havde afbrudt gymnasiet i 1.g. eller tidligt var faldet fra en erhvervsuddannelse. Forsøgets konklusioner er bl.a., at et ophold på en ungdomshøjskole kunne styrke de unges valgkompetence og modvirke frafald ved en efterfølgende uddannelse.</p> <p><i>2.3.3. Lovforslaget</i></p> <p>I lovforslaget videreføres de gældende regler om alderskravene. Elever på folkehøjskoler skal derfor være fyldt 17½ år ved kursets begyndelse. Samtidig videreføres udgangspunktet om, at elever på ungdomshøjskoler skal være mindst 16½ år ved kursets begyndelse, men ikke må være fyldt 19 år. Der stilles dog forslag om en undtagelse, således at unge mellem 16 og 16½ år, der vurderes ikke at være uddannelsesparate, gives en mulighed for at blive fastholdt i et undervisningsmiljø, hvor de kan vejledes videre til uddannelse og erhverv. Undtagelsen får i praksis alene betydning for de to eksisterende ungdomshøjskoler.</p> <p><i>2.4. Særlige regler om betingelser for statstilskud</i></p> <p><i>2.4.1. Gældende ret</i></p> <p>Den gældende lov om frie kostskoler indeholder i kapitel 3 (Særlige regler om statstilskud) en række betingelser, folkehøjskolerne skal opfylde for at kunne modtage statstilskud. Dette er fx krav til årselevtallet, kursusbetingelser og krav til undervisningen. Undervisningen i et fag eller faggruppe på et kursus kan højst omfatte halvdelen af undervisningen for den enkelte elev, medmindre undervisningen i faget eller faggruppen er af bred almen karakter.</p> <p>Den brede almene undervisning finder sted, når fagets almene perspektiver indgår i undervisningen. Det kan fx være filosofiske, kulturelle, historiske politiske, samfundsmæssige eller naturvidenskabelige perspektiver. Den brede almene karakter er knyttet til undervisningens konkrete indhold, perspektiv og den sammenhæng, faget sættes ind i. Alle fag kan danne udgangspunkt for undervisningen og kan tilrettelægges med større eller mindre vægt på de brede</p>
--	--

	<p>almene perspektiver.</p> <p>Der stilles krav til undervisningen med det formål at sikre, at eleverne modtager undervisning på skolen, og at eleverne gennemfører kurset. Samtidig er der i den gældende lov krav til kursers længde og mindste antal elever, ligesom der er krav til tilskuddets anvendelse, hvor skolen kan disponere over tilskud under ét, såfremt formålene med tilskuddene opfyldes.</p> <p>Formålet med reglerne er at sikre, at statens tilskud til folkehøjskolerne bliver tildelt retmæssigt og anvendt retmæssigt.</p> <p><i>2.4.2. Kulturministeriets overvejelser</i></p> <p>Kulturministeriet finder, at den gældende lovs betingelser for modtagelse af statstilskud i det store og hele fortsat er hensigtsmæssige. Den gældende lov kombineret med reguleringen i bekendtgørelse udgør et godt administrativt grundlag, for så vidt angår krav til skolernes årselevtal, kurser, undervisning, anvendelse af tilskud m.v.</p> <p>Kulturministeriet har dog fundet, at kravet om, at halvdelen af undervisningen skal være af bred almen karakter kan udgøre en barriere for, at folkehøjskoler tilbyder ekstra timer, fx i færdighedstilegnelse, idet ekstra timer til en elev vil medføre et krav om ekstra undervisning af bred almen karakter.</p> <p><i>2.4.3. Lovforslaget</i></p> <p>Lovforslaget viderefører den gældende lovs betingelser for at modtage statstilskud i den gældende lovs kapitel 3 (Særlige regler om statstilskud). Der foreslås dog en ændret opbygning af loven, således at den gældende lov kapitel 3 videreføres i nyt kapitel 3 (årselevtal), kapitel 4 (kurser og undervisning) og kapitel 5 (øvrige betingelser).</p> <p>Det foreslås, at kravet vedrørende undervisning af bred almen karakter justeres, således at der</p>
--	--

<p>fastsættes, at mindst halvdelen af undervisningen for den enkelte elev skal være af bred almen karakter. Som noget nyt foreslås det, at hvis en folkehøjskole vælger at tilbyde flere færdighedstimer, dvs. timer, der ikke er af bred almen karakter, således at elevens samlede timeantal kommer op over normalt timetal på ugebasis, så skal eleverne have minimum 14 timers undervisning af bred almen karakter. Der udløses derfor ved flere færdighedstimer ikke et krav om, at antallet af undervisningstimer af bred almen karakter sættes op. Dog garanteres et minimum af undervisningstimer af bred almen karakter.</p> <p><i>2.5. Tilskudsforenkling</i></p> <p><i>2.5.1. Gældende ret</i></p> <p>Den gældende lov om frie kostskoler indeholder regler om statens tilskud til folkehøjskoler. Grundlæggende er statstilskuddet beregnet ud fra årselevtallet.</p> <p>Statstilskuddet ydes til folkehøjskolerne som et årligt grundtilskud, der fastsættes på de årlige finanslove. Derudover gives folkehøjskolerne et taxameterilskud, der beregnes ud fra et basistilskud (alle elever), et supplerende tilskud (antal elever, der gennemfører mindst 2 ugers kursus) og et yderligere supplerende tilskud (elever, der gennemfører mindst 12 uger af et kursus). Staten yder derudover et bygningstilskud ud fra antal årselever, hvilket beregnes ud fra årselevtallet. Slutteligt kan der ydes særtilskud til specialundervisning, tilskud til efteruddannelse og forsøgs- og udviklingsarbejde og tilskud til elever fra en række lande.</p> <p><i>2.5.2. Kulturministeriets overvejelser</i></p> <p>Det er Kulturministeriets erfaring, at det nuværende taxametersystem er komplekst og giver administrationsmæssige vanskeligheder, såvel som vanskeligheder for skolerne for at gennemskue deres tilskudsmuligheder. På denne baggrund foreslås en forenkling af taxametersystemet.</p> <p><i>2.5.3. Lovforslaget</i></p>	<p>Det bør her anføres, at der også ydes tillægstakst, jf. § 26, stk. 1 og 2.</p>
---	---

<p>Med lovforslaget videreføres den gældende lovs regler om grundtilskud og taxametertilskud. Den gældende lovs regler om særtilskud til specialundervisning, tilskud til efteruddannelse og forsøgs- og udviklingsarbejde og tilskud til elever fra en række lande, videreføres ligeledes.</p> <p>Ordlyden af lovtæksten vedrørende taxametertilskud foreslås forenklet, således at det ikke længere deles op i et basistilskud, et supplerende tilskud og et yderligere supplerende tilskud, men i stedet deles op i tre kategorier; 1) et tilskud for elever, der har gennemført kurser af en uges varighed eller mindst en uge af et kursus, 2) tilskud for elever, der har gennemført mindst to og højst 11 uger af et kursus og 3) tilskud for elever, der har gennemført mindst 12 uger af et kursus.</p> <p>Med lovforslaget foreslås det nuværende bygningstaxametertilskud ophævet, således at midlerne herfra bliver lagt ind i de eksisterende puljer. Samtidig forenkles disse sprogligt. Det er med lovforslaget ikke hensigten at give bevillingsmæssige eller økonomiske konsekvenser for højskolerne, idet der med forslaget alene er tale om en administrativ forenkling af regelsættet.</p>	<p><i>Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser</i></p> <p><i>Til § 1</i></p> <p>Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende § 1 i lov om frie kostskoler, for så vidt angår folkehøjskoler, og indeholder det overordnede formål for folkehøjskoler. Bestemmelsen er sprogligt justeret, således at det fremgår af <i>stk. 1</i>, at folkehøjskoler retter sig mod voksne elever. Der er ikke tilsigtet en indholdsmæssig ændring med justeringen.</p> <p>Bestemmelsen giver folkehøjskolerne et hovedsigte, der dækker folkehøjskolerens opgave i relation til forholdet mellem folk, nation, stat og statslige fællesskaber. Hovedsigtet er "livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse". "Livsoplysning" er et begreb, der rummer universelle og almenmenneskelige problemstillinger. "Livsoplysning" ligger i forlængelse af den bestående oplysningstradition for de frie skoler og vedrører de store spørgsmål i tilværelsen. Herved fremhæves folkehøjskolerens opgave af eksistentiel karakter, som bygger på den enkelte skoles selvvalgte værdigrundlag. "Folkelig oplysning" rummer oplysning om store og små fællesskaber samt forholdet</p>
--	---

	<p>til det individuelle. I "folkelig oplysning" er det individuelle og det fælles sider af samme sag og hinandens forudsætninger. "Demokratisk dannelse" understreger opgaven i at fastholde og udvikle en proces, der fører frem mod demokrati. Det markerer, at det er folkehøjskolernes opgave at danne sine elever til engagerede medborgere med lyst og evne til at være aktive i et demokratisk samfund. Begrebet vedrører både undervisningens emner og kursernes tilrettelæggelse. Med værdigrundlaget understreges, at højskoler er idébårne skoler, som selv vælger de værdier, som skolens formål, praksis og selvevaluering hviler på.</p> <p>Med hovedsigtet er det markeret, at et højskoleophold sigter videre end det kortsigtede og personlige. Opholdet på en folkehøjskole skal både understrege det personlige og eksistentielle perspektiv og den samfundsmæssige og demokratiske udfordring. Alle elever skal have en undervisning, der er af bred almen karakter. Herved understreges, at undervisningen skal perspektiveres af fx filosofisk, historisk, politisk, samfunds- eller naturvidenskabelig karakter. Et ophold på en folkehøjskole er mere end undervisning. Det understreges af "samvær" i overensstemmelse med skolernes tradition for kostskoleophold. Sigtet med undervisningen og samværet på en folkehøjskole er den almene oplysning om de fælles menneskelige vilkår.</p> <p>Det er med bestemmelsen målet at fremme elevernes erkendelse, styrke deres lyst og evne til at deltage i familie-, arbejds-, samfunds- og kulturlivet samt virke for mellemfolkelig forståelse. Det er hensigten, at eleverne gennem et ophold på en folkehøjskole styrker deres personlige, almene og faglige kompetencer.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 2</i> indebærer, at folkehøjskoler, jf. <i>stk. 1</i>, der er godkendt som ungdomshøjskoler inden udgangen af 1971, som udgangspunkt kan tilbyde kurser for unge voksne. Bestemmelsen skal sammenholdes med alderskriterierne i lovens § 12, <i>stk. 1</i>, nr. 2.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.3.</p> <p><i>Til § 2</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 4. Det er forudsat i bestemmelsen, at kostskolebegrebet er et grundlæggende princip for folkehøjskolerne, hvilket indebærer at eleverne skal bo på skolen. Skolerne har dog mulighed for at optage elever, der under</p>
--	---

	<p>kurset ikke skal bo på skolen (dagelever).</p> <p>Der påtænkes ikke foretaget ændringer i udmøntningen af bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om dagelever. Efter gældende regler kan dagelever på højskolerne højst udgøre 15 % af årselevtallet.</p> <p>Medregningen af disse udeboende elever er som hidtil suppleret med en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om begrænset medregning af disse elever i skolens tilskudsudløsende årselevtal i denne lovs § 13.</p> <p>Det bemærkes, at Borups Højskole, der er godkendt uden elevværelser, og Suhrs Madakademiet, der er godkendt med 10 sengepladser, fortsat uden begrænsninger vil kunne optage dagelever.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 3</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 1a, stk. 3. Bestemmelsen indebærer, at prøver og eksamener, bortset fra prøver til forberedende voksenundervisning (FVU), ikke kan gennemføres på en folkehøjskole. Det beror på den enkelte folkehøjskoles beslutning, om den af pædagogiske grunde vil tillade, at der afholdes FVU-prøver på skolen.</p> <p>For elevers deltagelse i prøveforberedende undervisning henvises til lovforslagets § 16 og bemærkningerne hertil.</p> <p>Det bemærkes, at Egmont Højskolen og Nørgaards Højskole i overensstemmelse med gældende ret har tilladelse til at tilbyde undervisning og prøver efter den til enhver tid gældende lov om almen voksenuddannelse. Denne tilladelse forudsættes opretholdt, jf. lovforslagets § 40, stk. 5.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 4</i></p> <p>Bestemmelsen er en videreførelse af lov om frie kostskoler, § 6, dog med ændringer, som beskrevet nedenfor.</p>
--	---

<p><i>Stk. 1.</i> er en videreførelse af gældende ret og indeholder grundlæggende betingelser for, at folkehøjskole kan oppebære statsligt tilskud. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 6 er sprogligt præciseret, således at det i overensstemmelse med gældende praksis fremgår, at ejerkravet gælder bygninger og arealer.</p> <p>Af stk. 1, nr. 2, fremgår, at skolen skal være uafhængig, hvilket betyder, at den skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage skolens egne interesser til gavn for eleverne, og at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende, jf. dog lovforslagets § 4, stk. 2 og bemærkningerne hertil om, at en folkehøjskole kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, godkendt efter denne lov. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. dog lovforslagets § 4, stk. 3 og bemærkningerne hertil, om adgang til i begrænset omfang at anvende egne midler til folkeoplysningsvirksomhed.</p>	
<p>Bestemmelsen har ikke til formål at hindre normalt gensidigt, primært pædagogisk begrundet, samarbejde skolerne imellem eller at hindre skolens eventuelle øvrige aktiviteter i overensstemmelse med hidtidig praksis, dvs. så længe aktiviteterne har et begrænset omfang, ikke er erhvervsvirksomhed og kommer skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Samarbejdet må ikke gå så vidt, at et fælles mål overskygger den enkelte institutions interesse i at arbejde for udvikling og økonomisk konsolidering af skolen som selvstændig enhed.</p> <p>Overtrædelse af uafhængighedskravet er f.eks. hvis flere folkehøjskoler er underkastet en central økonomisk styring. Derudover vil det være en overtrædelse af uafhængighedskravet, hvis en skole har en så tæt tilknytning til en forening eller en anden organisation (evt. en person), der har været initiativtager til at oprette skolen, at skolen lader sig styre af denne forening og fremmer denne forenings interesser på bekostning af skolens interesser, f.eks. ved at skaffe foreningen m.v. økonomisk fordelagtige aftaler, som for skolen er urimelige (uøkonomiske), eller foreningen benytter skolens faciliteter vederlagsfrit. Et andet eksempel kan være, at skolen afholder udgifter for en forening, person m.v. for udgifter, som skolen ellers ikke ville havde påtaget sig, f.eks. indkøb af bøger, materiale og varer, som foreningen benytter, afholder foreningens telefonudgifter og i øvrigt betaler for foreningens</p>	<p>Der henvises her til foreningens bemærkninger til § 4 og under de almindelige bemærkninger, hvor vi anfører, at videreførelse af "hidtidig praksis" ikke må kunne blive begrænset af formuleringen om, at aktiviteterne ikke må være "erhvervsvirksomhed".</p>

	<p>aktiviteter.</p> <p>Hvis skolen ikke opfylder uafhængighedskravet, kan skolen ikke modtage tilskud efter denne lov. Bestemmelserne i forslagens kapitel 10 finder i så fald anvendelse. Ministeriet kan, jf. forslagens § 34, indkalde oplysninger med henblik på undersøgelse af, om lovens betingelser er opfyldt, herunder krav om uafhængighed.</p> <p>Bestemmelsen i stk. 1, nr. 3, skal sikre, at skolen har et bagland, der bidrager økonomisk til skolens oprettelse, og som står bag dens virksomhed, også økonomisk. Skolekreds/ repræsentantskab kan være sammensat af private personer, foreninger m.v. og offentlige myndigheder. Private interesser, forstået som andet end offentlige myndigheder, skal dog udgøre flertallet. Det forudsættes fastsat i vedtægterne, jf. lovforslagets § 6, stk. 2, og bemærkningerne hertil, hvilke foreninger m.v., der kan være medlem, og med hvilket antal personer hver forening kan lade sig repræsentere på generalforsamlingen. Generalforsamlingen er ikke skolens øverste myndighed i den forstand, at den kan omgøre bestyrelsens beslutninger i konkrete sager, men den kan som valgforsamling udskifte den del af bestyrelsen, der vælges på generalforsamlingen. Det økonomiske bidrag til skolens oprettelse og virksomhed er henholdsvis engangsbeløb og kontingent. Kontingentet forudsættes fastsat på generalforsamlingen. Der er således ikke tale om økonomisk hæftelse for medlemmerne udover kontingent. Medlemmer har på den anden side heller ikke krav på at få andel i et eventuelt overskud.</p> <p>Bestemmelsen i stk. 1, nr. 4, skal sikre, at kostskoleformen fastholdes, at lovens intentioner overholdes, og at skoleprojekter, der ikke er tilstrækkeligt seriøse, forhindres. Kostskoleformen er karakteristisk ved, at skolen danner ramme om samvær mellem elever, lærere, forstander og øvrige ansatte, også uden for undervisningstiden. Skoleformen styrkes derfor, når skolen har egen kostforplejning og passende opholdsareal, og når der bor en forstander og lærere på skolen. Der stilles krav til familieboliger for forstander og lærere i umiddelbar tilknytning til undervisnings-, kostforplejnings- og opholdsarealerne. Det forudsættes, at boligerne bebos af fastansatte lærere og forstanderen. En mindre del af en skoles undervisningsfaciliteter kan ligge uden for den geografiske og bygningsmæssige enhed, men kernefaciliteterne skal fortsat udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed. Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter. Enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan ligge uden for den geografiske og bygningsmæssige enhed. Disse særlige undervisningsfaciliteter skal ligge i en afstand fra kernefaciliteterne, så de kan anvendes i den daglige undervisning, og uden at en større del af skoledagen går med transport. Ved særlige</p>
--	--

<p>undervisningsfaciliteter forstås undervisningsfaciliteter, der ligger ud over, hvad der i forhold til skolens elevkapacitet er egnet og tilstrækkeligt. Den geografiske og bygningsmæssige enhed kan i visse tilfælde adskilles matrikulært af fx en mindre vej. Dette forudsætter, at kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes. Om kostskolemiljøet kan fastholdes vil bl.a. afhænge af de trafikale forhold. Det skal være enkelt, trykt og sikkert at færdes inden for den geografiske og bygningsmæssige enhed.</p> <p>Bestemmelsen i stk. 1, nr. 5, medfører et krav om etableringsbudget og driftsbudget, der dokumenterer, at skolen kan begynde virksomheden på et rimeligt økonomisk grundlag og aktivitetsniveau. Udgiften pr. årselev til renter og afdrag af lån, der er sikret ved pant i skolens faste ejendomme, og leje af bygninger og arealer samt ejendomsskatter må ikke overstige et beløb, der fastsættes på de årlige finanslove, efter fradrag af særlige indtægter, f.eks. renter af bunden kapital. Udgifter til leasing af nødvendigt inventar indgår i beregningen.</p>	<p>Stk. 1, nr. 6, sikrer, at en udlejer ikke gives en monopolagtig fordel til skade for skolen. Bestemmelsen stiller krav om, at skolen skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger og arealer til såvel undervisning som kostskoleformål. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 6 er præciseret, således at det fremgår, at ejerkravet vedrører bygninger og arealer. Dette er i overensstemmelse med den gældende fortolkning af loven. Lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål eller lignende. Skolen skal være ene-ejer, dvs. at der ikke kan være tale om ejerskab i form af en del af aktierne eller andelen i et aktie- eller andelsselskab, ideelt sameje eller lignende. Der henvises dog til dette lovforslags undtagelser i bestemmelsens stk. 5-6. Ejerforhold, dets karakter og økonomi skal dokumenteres ved ansøgning til godkendelse.</p>	<p>Stk. 2 er ny og forudsættes anvendt ved, at folkehøjskolerne kan finde frem til en fælles løsning af administrative opgaver. Det kan f.eks. være fælles kontorhold og lønadministration. Det er et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom, der skal indeholde konsekvenser ved manglende opfyldelse af aftalen, adgang til udtræden af aftalen og opløsning af fællesskabet. Der må alene indgås aftaler mellem folkehøjskoler, der er godkendt efter denne lov.</p>	<p>Stk. 3 er ny. I forhold til den gældende lov udvides folkehøjskolernes muligheder for i begrænset omfang at anvende deres midler til folkeoplysningsvirksomhed. Folkeoplysningsvirksomhed udløser ikke tilskud efter denne lov.</p>
		Bør være ”stk. 3”	Bør være ”stk. 4”

<p>Ved folkeoplysningsvirksomhed menes virksomhed, der er i overensstemmelse med lovens formål, jf. dette lovforslags § 1 og bemærkningerne hertil, om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Den folkeoplysende virksomhed skal finde sted i forlængelse af skolens tilskudsberettigende virksomhed, herunder skolens værdigrundlag og formål, som fremgår af skolens vedtægt. Selvom forslaget først og fremmest er møntet på lokalt forankrede folkeoplysende aktiviteter, findes der ikke anledning til at pålægge skolerne en bestemt geografisk afgrænsning for aktiviteterne. Med forslaget vil f. eks. højskoler, der deler værdier og formål, kunne samarbejde om folkeoplysende aktiviteter, selvom de ikke geografisk er placeret tæt på hinanden, jf. bemærkningerne til stk. 1, nr. 4. Det fremgår af forslaget, at de folkeoplysende aktiviteter skal være af begrænset omfang i forhold til skolens tilskudsberettigende virksomhed.</p>	<p>Udvidelsen er begrundet i, at folkehøjskolerne fungerer som lokale kulturinstitutioner, der udøver folkeoplysning i bred forstand. Der er en lang tradition for, at folkehøjskolerne lukker deres døre op for lokalbefolkningen, hvad enten det er til aftenforedrag, eller det er afholdelsen af særlige folkeoplysende arrangementer. Som led i den enkelte folkehøjskoles folkeoplysende virksomhed kan der foregå mange slags aktiviteter både på skolen og i lokalområdet.</p>	<p>Det er ikke hensigten med bestemmelsen at give folkehøjskolerne mulighed for at drive foreningsvirksomhed eller aftenskole efter folkeoplysningsloven, ligesom der ikke åbnes op for, at folkehøjskoler kan drive erhvervsvirksomhed. Bestemmelsen svarer derfor på disse områder til den gældende lov om frie kostskoler. Erhvervsvirksomhed kan, på grund af folkehøjskolens statsstøtte til bygninger m.v., virke konkurrenceforvridende i forhold til andre erhvervsvirksomheder.</p>	<p>Stk. 4 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 6, stk. 3, dog således, at bestemmelsen er delt op i nr. 1 og 2. Det bemærkes, at denne bestemmelse er relevant for de skoler, der er godkendt før den 1. januar 1994, og dermed har bevaret retten til tilskud med den daværende geografiske beliggenhed. Disse skoler vil gradvist kunne komme nærmere en opfyldelse af kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed. Kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed vil desuden ikke være til hinder for en udvikling af skolerne, der medfører en forbedring af den geografiske og bygningsmæssige sammenhæng.</p>	<p>Ved fastlæggelse af, hvad der udgør skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, skal der lægges vægt på placeringen af skolens kernefaciliteter, jf. ovenfor under bemærkningerne til stk. 1, nr. 4. Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser, forstander- og lærerbolig.</p>	<p>Det foreslås, at der kommer til at stå ”egentlig erhvervsvirksomhed”, jf. foreningens tidligere bemærkninger.</p>
---	--	--	---	---	--

<p>kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.</p> <p>Som et nyt <i>stk. 5</i> foreslås en undtagelse til hovedreglen i stk. 1, nr. 6, om, at skolen skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf. Af den foreslåede stk. 5 fremgår, at kulturministeren kan godkende, at skoler kan leje bygninger og arealer i op til 10 år i et af følgende tilfælde: 1) såfremt det sker til afløsning for eksisterende bygninger eller arealer, fx hvis en skole ønsker at udskifte elevværelsesbygningen, 2) såfremt en skole udvider og derved får brug for nye bygninger eller arealer eller 3) såfremt der er tale om en nyoprettet skole. Bestemmelsen skal tilgodese, at fx nye højskoler gives mere tid til at finde varige bygningsmæssige løsninger samt skaffe den fornødne kapital. Bestemmelsen skal desuden tilgodese, at det skal være lettere for eksisterende skoler at udvide og modernisere bygningsmassen i en begrænset periode. Efter udløbet af denne periode skal skolerne fortsat eje sine bygninger i overensstemmelse med hovedreglen i stk. 1, nr. 6.</p>	<p>Forbuddet mod at leje bygninger blev oprindeligt indført som værn mod koncerndannelse, da flere skoler indgik i uhensigtsmæssige lejeaftalekonstruktioner. Med forslaget gives der en begrænset lempelse af disse regler. Det er ikke med bestemmelsen hensigten, at der skal gives adgang til at indgå uhensigtsmæssige lejeaftalekonstruktioner f.eks. med gentagne lejemål eller lejemål med en udlejer, der lejer ud til flere skoleinitiativer, hvilket kan indebære en nærliggende risiko for koncerndannelse. På den baggrund foreslås, at kulturministeren skal godkende lejemålene.</p> <p>Bestemmelsen foreslås suppleret med en ændring af dette lovforslags § 38, nr. 5, hvor Kulturministeriet kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til skoler, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene om uafhængighed, ved at der er en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, f.eks. ved at indgå gentagne lejemål eller lejemål med udlejer til flere skoler. Der henvises til bemærkninger til § 38. Huslejeaftaler skal overholde denne lovs bestemmelser herom, jf. § 20 og bemærkningerne hertil. Ministeren kan med hjemmel i lovforslagets § 20, stk. 2, fastsætte regler om, hvorledes markedslejen vedrørende udleje fastsættes.</p>	<p>Som et nyt <i>stk. 6</i> foreslås, at en mindre del af folkehøjskolens undervisningsfaciliteter kan ejes sammen med andre. Bestemmelsen, som er en undtagelse til lovforslagets § 4, stk. 1, nr. 6, gælder for bygninger, der ligger uden for skolens kernefaciliteter. Med forslaget kan en højskole sammen med andre opføre nye undervisningsfaciliteter, som begge parter kan benytte sig af. F.eks. kan en højskole sammen med den lokale kommune opføre en idrætshal, som både højskolen og kommunen kan anvende. Da bestemmelsen alene drejer sig om undervisningsfaciliteter, kan den ikke finde anvendelse</p>
		<p>Det bør overvejes at formulere det tydeligere, at det ikke drejer sig om den geografiske placering, når der skrives ”uden for”.</p>

	<p>over for skolens elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer.</p> <p><i>Stk. 7</i> er en indholdsmæssig uændret videreførelse af den gældende lovs § 6, stk. 7. Bestemmelsen er dog udvidet med en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler om lovforslagets stk. 2-6.</p> <p>Bestemmelsen giver kulturministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om indgåelse af aftaler om administrative fællesskaber mellem folkehøjskoler, herunder specifikation af administrative opgaver, krav til aftalens indhold samt til skolens godkendelsesproces for indgåelse af aftalerne. Bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om stk. 2-6 vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, der nærmere vil fastlægge rammerne og kravene til de i stk. 2-6 nævnte undtagelser.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 5</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 6, stk. 6, dog således at bestemmelsen er delt op i stk. 1 og stk. 2. Ved ansøgning om godkendelse til tilskud skal en skole bl.a. have truffet endelig beslutning om skolens profil, undervisningens karakter og skolens beliggenhed. Der skal desuden indsendes en del materiale, f.eks. projektbeskrivelse, vedtægter, budgetter, bygningstegning og matrikelkort m.v., med ansøgningen. Ansøgningen afvises, hvis der er mangler ved det indsendte materiale, der ikke er af uvæsentlig karakter. Kulturministeren gives i overensstemmelse med gældende ret hjemmel til at fastsætte nærmere regler herom.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 6</i></p> <p>Bestemmelsen er en videreførelse af lov om frie kostskoler, § 6, stk. 2, og stk. 4-5. I bestemmelsen i stk. 2 er hjemlen præciseret, og i stk. 2 og 3 er bestemmelsen sprogligt justeret af hensyn til den teknologiske udvikling.</p> <p>Af <i>stk. 1</i>, fremgår, at vedtægten for en folkehøjskole skal godkendes af kulturministeren ved oprettelsen af skolen. Ministerens godkendelse sikrer, at vedtægten ved oprettelsen er i overensstemmelse med lov og bekendtgørelser. Ministerens godkendelse af den nye vedtægt ved sammenlægning, spaltning og etablering eller ophør af kombination med anden skoleform sikrer, at vedtægten overholder det i loven fastsatte formål for skoleformen.</p>
--	---

	<p>Kulturministeren skal ikke godkende vedtægtsændringer, som ikke indebærer grundlæggende ændringer af skolens virke, f.eks. ændringer, som vedrører indsættelse af en næstformand i bestyrelsen, eller ændring af kredsen af de udpegningsberettigede til skolens bestyrelse eller antallet af bestyrelsesmedlemmer. Rammerne for sådanne ændringer er reguleret i loven og i vil som hidtil blive reguleret i bekendtgørelse.</p> <p>Vedtægtsændringer, som ikke skal godkendes af ministeren, vil, som det også gælder for øvrige vedtægtsændringer, fortsat skulle være i overensstemmelse med loven og tilhørende bekendtgørelser. Kulturministeriet fører tilsyn med, at skolens vedtægt er i overensstemmelse med lovgivningen og kan i tilfælde af overtrædelser udstede påbud, jf. lovforslagets § 35 og bemærkningerne hertil, eller anvende tilskudsmæssige sanktioner over for skolen, jf. lovforslagets kapitel 9 og bemærkningerne hertil.</p> <p>Skolens navn skal ikke særskilt godkendes af ministeren. Der vil som hidtil blive fastsat en regel om, at det er en betingelse for at modtage tilskud, at navneændringer anmeldes til ministeriet, jf. bemærkningerne nedenfor til stk. 2.</p> <p>Af <i>stk. 2</i>, fremgår, at skolens vedtægt bl.a. skal indeholde bestemmelser om institutionens styrelse og om fremgangsmåden ved institutionens nedlæggelse. Skolen kan ikke i vedtægten fastsætte andre formål for skolen end formål omfattet af loven. Overskydende midler ved skolens nedlæggelse anvendes med ministerens godkendelse til skoleformål, der støttes i henhold til loven. Det fremgår af bestemmelsen, at skolen ikke i vedtægten eller på anden måde gyldigt kan fastsætte anden bestemmelse herom.</p> <p>Med 'anden lovgivning på uddannelsesområdet' tænkes f.eks. på lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.</p> <p>Overskydende midler ved skolens nedlæggelse kan alene anvendes til skolevirksomhed, der støttes i henhold til loven for at hindre, at eventuelle overskydende midler kan bruges til andre formål. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 4.</p> <p>Kulturministeren har hjemmel til at fastsætte nærmere regler om anmeldelse af navneændring til ministeriet, vedtægts indhold, herunder om hvilke beføjelser der i vedtægten kan henlægges til en generalforsamling, skolekreds eller lignende. Bemyndigelsen forventes anvendt til at udstede en</p>
--	--

	<p>bekendtgørelse, hvoraf det fremgår, at navneændringer skal anmeldes til ministeriet og at vedtægten skal indeholde bestemmelser om institutionens formål, styrelse og økonomiske forhold, herunder om fremgangsmåden ved institutionens nedlæggelse. Bemyndigelsen vil endvidere blive benyttet til at sikre, at der ikke henlægges ledelsesbeføjelser til generalforsamling, skolekreds eller lignende i overensstemmelse med den gældende retstilstand i henhold til lovforslagets § 7, stk. 1, 1. pkt. Det indebærer f.eks., at beføjelsen til at udpege revisor ikke i vedtægten kan henlægges til skolens generalforsamling.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 3</i> indebærer, at skolens vedtægt m.v. skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Bestemmelsen foreslås sprogligt justeret i forhold til den gældende lov, således at "skolens hjemmeside på internettet" erstattes af "skolens hjemmeside".</p> <p>Såfremt generalforsamlingen medvirker ved vedtægts vedtagelse bør datoen for dennes tilslutning også fremgå af hjemmesiden. Bestemmelsen skal sikre mulighederne for, at interessenter i og omkring skolen kan gøre sig bekendt med de gældende vedtægters indhold samt ikrafttrædelsesdato. Det kan f.eks. være lærere, elever på skolen, skolekreds samt eventuelle tredje parter, som indgår aftale med skolen. Såfremt en skole ikke på skolens hjemmeside offentliggør vedtægten med oplysninger om datoer for bestyrelsens vedtagelse eller for bestyrelsens og generalforsamlingens vedtagelse i fællesskab m. m. eller ikke offentliggør værdigrundlaget, kan ministeren udstede påbud til skolen herom, jf. § 35 og bemærkningerne hertil i dette lovforslag.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 7</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 7.</p> <p>Af <i>stk. 1</i>, fremgår, at bestyrelsens ansvar overfor ministeren vedrører overholdelse af loven, regler og påbud fastsat af ministeren. Bestyrelsen er således ansvarlig for, at betingelser og vilkår for ydelse af tilskud overholdes, jf. lovforslagets § 35-36 og bemærkningerne hertil.</p> <p>Flertallet af bestyrelsens medlemmer vælges på generalforsamlingen i skolekredsen/repræsentantskabet. Der skal afholdes en årlig generalforsamling. De øvrige medlemmer kan udpeges af foreninger, kommuner m.v.</p>
--	---

<p>Bestemmelsen i lovforslagets § 7, stk. 1, 2. og 3. pkt., gælder ikke for de skoler, hvis bestyrelse inden den 1. januar 1994 er sammensat på en anden måde ifølge godkendte vedtægter eller er godkendt uden skolekreds eller repræsentantskab jf. lovforslagets § 40, stk. 4.</p>	
<p>Af <i>stk. 2</i>, fremgår, at skolen skal ledes af en bestyrelse, der ikke i forhold til skolen har andre økonomiske interesser. Det er vigtigt, at de offentlige midler forvaltes i overensstemmelse med de skoleformål, hvortil de er givet. For at sikre, at uvedkommende interesser ikke påvirker beslutningsprocessen i skolerne, fremgår det direkte af loven, at der ikke må udpeges personer til bestyrelsen, som samtidig via bestyrelsespost, ansættelsesforhold eller på anden måde må antages ikke med sikkerhed at være i stand til at fungere uafhængigt af udlejer af ejendomme, herunder en del af ejendomme, skibe og lignende fysiske rammer.</p>	
<p>Begrebet udleje i lovtæksten omfatter også udlejning i form af leasing. Med ordet ”kontrollerer” i stk. 2, nr. 1 og 2, tænkes på en egentlig økonomisk eller styringsmæssig kontrol med udlejer. Stk. 2 gælder, uanset på hvilken måde udlejer er organiseret, det være sig en forening, en privatejet virksomhed, et selskab eller anden erhvervsmæssig virksomhed. Ordet fonde skal forstås bredt, omfattende såvel erhvervsdrivende som ikke erhvervsdrivende fonde. Som eksempel på ikke erhvervsdrivende selvejende institutioner kan nævnes andre godkendte skoler, f.eks. frie grundskoler og erhvervsskoler.</p>	
<p>Af <i>stk.</i> gives kulturministeren har hjemmel til at fastsætte en bagatelgrænse med hensyn til en udlejningsaktivitets betydning for bestyrelsesmedlemmers inhabilitet, da det antages, at udlejning af lokaler m.v. i meget begrænset omfang ikke indebærer en risiko for, at bestyrelsesmedlemmerne ikke varetager skolens tarv. I dette tilfælde må det pågældende bestyrelsesmedlems habilitet vurderes efter forvaltningsloven, når spørgsmålet om udlejningsforholdet behandles i bestyrelsen. Bagatelgrænsen vil udgøre en ubetydelig del af skolens lokaler og af skolens lejeudgift. Bagatelgrænsen vil blive fastlagt i relation til skolens størrelse og hertil svarende lokaleforbrug.</p>	
<p>Af <i>stk. 4</i> fremgår, at ministeren gives bemyndigelse til at dispensere fra bestemmelsen for visse skoler oprettet før den 1. januar 1996. Habilitetsreglerne for medlemmer af bestyrelser kan få nogle uheldige konsekvenser for visse skoler.</p>	
<p>Af <i>stk. 5</i> fremgår, at reglerne om inhabilitet og tavshedspligt m.v. i forvaltningsloven også finder anvendelse for bestyrelsen, forstander og andre ansatte ved skolen.</p>	

	<p>Bestemmelsen i <i>stk. 6</i> præciserer forstanderens ansvar som den daglige leder.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 8</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 8.</p> <p><i>Stk. 1</i> om anbringelse af skolens midler omfatter både tilskudsmidler og midler, der er tilgået skolen på anden måde, f.eks. fra elevbetaling. Bestemmelsen sikrer langsigtet hensyn, idet risikobetonede pengeanbringelser kan bringe skolens økonomi i fare, og bl.a. også betyde tab af de offentlige tilskud. Ved anbringelse af skolens midler skal skolen tage hensyn til den forventede længde af investeringen samt begrænsning af mulige kurstab.</p> <p>Det er dog ikke hensigten at blokere for, at en skole, som led i den daglige drift, kan binde et forholdsmæssigt lille beløb i et lokalt værk eller lignende, f.eks. en vindmølle, der leverer elektricitet til skolen, såfremt investeringen giver skolen en bedre pris for nødvendige leverancer eller andre ydelser til dækning af den almindelige skoledrift.</p> <p>Da investeringsforeninger typisk benyttes til langsigtet investeringer, findes det bedst stemmende med skolernes behov at forbyde anbringelse af skolens likvide midler i investeringsforeninger. Skolerne har behov for placering af likvide midler på en måde, så det er muligt at opnå både en bedre forrentning og samtidig at kunne få frigivet midlerne hurtigt. Der bør kun være tale om placering af likvide midler inden for en kortere periode. Forbuddet omfatter f.eks. også beviser i investeringsforeninger, der alene investerer i danske obligationer.</p> <p>Anbringelse i udenlandske værdipapirer, bortset fra aktier, må kun ske i værdipapirer, udstedt i andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), og kun såfremt værdipapirerne giver samme sikkerhed som de værdipapirer, der er nævnt i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2 og 3.</p> <p>Hovedreglen i <i>stk. 2</i> er, at investering i aktier ikke er tilladt. Dog kan en skole, f.eks. som led i den daglige drift for at opnå en bedre bankrente for indestående af driftsmidler i den lokale bank (f.eks. på en kassekredit) købe en bankaktie efter de sædvanlige tilbud herom inden for bankvæsenet. Som</p>
--	--

	<p>eksempel på en investering, der ikke er tilladt, kan nævnes køb af pantebreve. Tilfælde, hvor det er tilladt at anbringe likvide midler i andelsbeviser er f.eks. ved medlemskab af EDB-Brugsen for derved at kunne benytte sig af dennes administrative ydelser. Medlemskabet betyder, at skolerne skal investere i andelsbeviser. Med bestemmelsen om, at skolerne må investere i forsyningsvirksomheder m.m., er det sikret, at det er muligt for skolerne lovligt at anskaffe andelsbeviser og dermed opnå økonomiske fordele.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 9</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 11, stk. 1-4. Bestemmelsen er sprogligt justeret og stk. 3 og 4 er skrevet sammen til stk. 3.</p> <p>I <i>stk. 1</i> præciseres, at en folkehøjskole skal have andre indtægter end statstilskud, jf. stk. 2-3.</p> <p>I <i>stk. 2</i> præciseres, at eleven skal yde en elevbetaling, som fastsættes af skolen. Hvis elevbetalingen ikke er i overensstemmelse med reglerne, eller hvis skolen undlader at inddrive skyldig elevbetaling, mistes retten til tilskud for den pågældende elev, jf. lovforslagets § 37.</p> <p>Elevbetalingen omfatter ikke beløb, der opkræves individuelt, f.eks. betaling for enkeltværelser, særlige materialer i forbindelse med undervisningen og ekskursioner. Skolen fastsætter inden for de nævnte rammer selv den enkelte elevbetaling.</p> <p>I <i>stk. 3</i> gives skolen mulighed for at nedsætte elevens egenbetaling til halvdelen af den på de årlige finanslove fastsatte mindste elevbetaling. Skolen skal konkret kunne begrunde de tilfælde, hvor den har givet nedsættelse af elevbetalingen. Der henvises bl.a. til lovforslagets § 26, stk. 3 og bemærkningerne hertil.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 10</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 12, dog således at bestemmelsen i stk. 1 er delt op i stk. 1-3 for at øge læsevenligheden. Stk. 2-4 bliver herefter til stk. 4-6.</p>
--	---

	<p>Af <i>stk. 1-4</i> fremgår det, at folkehøjskolernes skole- og undervisningsvirksomhed skal opfylde en grundlæggende betingelse om mindstekrav til kursusvirksomheden for at oppebære statstilskud. Kravet til årselever og lange kurser er samlet i denne bestemmelse. Kravet til årselever er mindst 24 årselever. Opgørelsesperioden er skoleåret eller gennemsnittet af det skoleår, der slutter i kalenderåret før finansåret, eller gennemsnittet for 3 skoleår.</p> <p>Mindstekravet er i overensstemmelse med praksis, at nyoprettede skoler og eksisterende skoler, der ikke har opnået ret tilskud i det foregående finansår, skal have mindst 24 årselever i det første hele finansår, hvori de modtager tilskud. Skoler, der ikke opfylder mindstelevtalskravet, er ikke tilskudsberettigede i det følgende finansår.</p> <p>Skoleåret går fra den 1. august til den 31. juli.</p> <p>Af <i>stk. 5</i> fremgår, at en folkehøjskole for at være tilskudsberettiget skal gennemføre længerevarende kurser, hvilket også er i overensstemmelse med mange års praksis. Folkehøjskolerne skal gennemføre længerevarende kurser i mindst 20 uger, heraf mindst ét kursus på mindst 12 uger og resten af tiden kurser af mindst 4 ugers varighed. De 4 uger er fastsat ud fra, at det er en passende kursuslængde i forhold til, at også ældre aldersgrupper i praksis skal kunne deltage i et højskolekursus, og at skoler dermed skal kunne tilrettelægge deres kursusvirksomhed med henblik på andre grupper end de helt unge.</p> <p>Opfylder skolen ikke denne betingelse, opnår den ikke ret til at modtage tilskud i det finansår, hvori skoleåret slutter. Det vil kunne medføre, at skolen i finansårets første 7 måneder har fået udbetalt tilskud, som den så fortaber retten til, men på grundlag af de hidtidige erfaringer vil det kun ske yderst sjældent. Skolerne kan som regel allerede tidligt i skoleåret se, at de ikke kan gennemføre kurser i tilstrækkeligt omfang, og ministeriet vil på den baggrund så kunne standse tilskudsudbetalingerne.</p> <p>Viser det sig efterfølgende, at den manglende opfyldelse af betingelsen skyldes, at reglerne ikke har været overholdt, vil en sådan situation principielt ikke adskille sig fra øvrige situationer, hvor ministeriet må kræve tilskud tilbagebetalt, fordi tilskudsbetingelserne ikke har været overholdt.</p> <p>Af <i>stk. 6</i> fremgår, at en nyoprettet skole skal opnå mindst 24 årselever inden for de første 12 måneder, hvori skolen er i virksomhed, for at være tilskudsberettiget. Bestemmelsen er analog med kravet i <i>stk. 2</i> om opfyldelse af mindstekravet for eksisterende skoler inden for ét skoleår. En nyoprettet skole</p>
--	---

	<p>kan begynde sin kursusvirksomhed på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af året.</p> <p><i>Til § 11</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler § 12b. Dog er bestemmelsen delt op i stk. 1 og 2 for at øge læsevenligheden. Stk. 2 bliver herefter til stk. 3.</p> <p>Af <i>stk. 1</i> fremgår, at kulturministeren kan godkende, at folkehøjskoler omfattet af denne lov, kan varetage flere former for skole- og undervisningsvirksomhed som efterskole, husholdningsskole, håndarbejdsskole, fri grundskole, privat gymnasieskole og privat hf-kursus. En folkehøjskole, der varetager flere former for skole- og undervisningsvirksomhed kaldes en kombineret institution.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 2</i> indebærer, at godkendelse af kombinerede institutioner kræver, at institutionen opfylder betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed, og at institutionens værdigrundlag kan berettige en sådan kombination. En kombineret institution er én institution med én bestyrelse, én vedtægt og én daglig pædagogisk leder.</p> <p>Kombinerede institutioner skal opfylde lovgivningens krav til den pågældende skoleform for at opnå statstilskud. Det gælder bl.a. skoleformens formålsbestemmelse, elevtalskrav, alderskrav, krav til kursuselængde og lokaleindretning. Hvis en eksisterende folkehøjskole for eksempel ønsker at blive udvidet med efterskole, skal institutionen både opfylde denne lov samt øvrig lovgivning til efterskoler, f.eks. lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler m.v. Kravene i denne lov om geografisk og bygningsmæssig sammenhæng og krav om anbringelse af midler gælder således ligeledes for den samlede institution.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 3</i> indebærer, at kulturministeren har bemyndigelse til at fastsætte regler om kombinerede institutioner, herunder regler om oprettelse, ansøgning om godkendelse til tilskud, bygningsforhold (krav vedrørende arealer og lokaler), vedtægter, tilskud og regnskabsforhold. Reglerne skal bl.a. afklare tvivsspørgsmål ved kombinationer omfattet af forskellige institutionslove.</p> <p><i>Til § 12</i></p>
--	--

	<p>Bestemmelsens <i>stk. 1</i>, nr. 1, er en uændret videreførelse af gældende ret. Bestemmelsen i <i>stk. 1</i>, nr. 2 er om alderskravet til ungdomshøjskoler er ændret. Bestemmelsens <i>stk. 2</i> er sprogligt justeret som konsekvens af, at folkehøjskoleområdet udskilles fra den gældende lov. Bestemmelsens <i>stk. 3</i> og <i>4</i> er en uændret videreførelse af gældende ret.</p> <p>Alderskravet i <i>stk. 1</i>, nr. 1, er begrundet i, at folkehøjskoler bortset fra ungdomshøjskoler tilbyder kurser til voksne elever, jf. lovforslagets § 1.</p> <p>Bestemmelsen i nr. 2 er foreslået ændret således at alderskravet for ungdomshøjskoler nedsættes fra 16½ år i gældende lov til 16 år for elever, i hvis uddannelsesplan der indgår et ophold på en ungdomshøjskole. Ændringen bygger på erfaringer med et forsøg på ungdomshøjskolerne, som siden 2007 har haft en tidsbegrænset dispensation til at optage elever fra 16 år i hvis uddannelsesplan, der var indskrevet et ophold på en ungdomshøjskole. Formålet med forsøget var at vurdere, om et ophold på en ungdomshøjskole kan medvirke til at fastholde unge under 16½ år, der ellers er på vej ud af uddannelsessystemet, i enten uddannelse eller beskæftigelse. Blandt de unge, der deltog i forsøget, var bl.a. flere, der havde afbrudt gymnasiet i 1.g eller tidligt var faldet fra en erhvervsuddannelse. Forsøgets konklusioner er bl.a., at et ophold på ungdomshøjskolen for unge mellem 16 og 16½ år, der ellers er på vej ud af uddannelsessystemet, kan styrke de unges valgkompetence og modvirke frafald ved en efterfølgende uddannelse.</p> <p>Med forslaget gives unge mellem 16 og 16½ år, der vurderes ikke at være uddannelsesparate, en mulighed for at blive fastholdt i et undervisningsmiljø, hvor de kan vejledes videre til uddannelse og erhverv. Bestemmelsen får i overensstemmelse med den gældende retstilstand alene praktisk betydning for de to eksisterende ungdomshøjskoler, jf. dette lovforslags § 1, <i>stk. 2</i>.</p> <p>For ungdomshøjskoler er det øvre alderskrav 19 år. <i>Stk. 1</i>, nr. 2. 2. pkt. åbner mulighed for at medregne ældre elever på kurser af indtil 4 ugers samlet varighed hvert skoleår.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 2</i> indebærer, at elever, som på kombinerede institutioner udløser statstilskud efter lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v. eller lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), ikke samtidig kan udløse statstilskud efter denne lov på den kombinerede institution. Den kombinerede institution kan vælge, at eleven i stedet skal udløse statstilskud efter denne lov.</p>
--	--

<p>I overensstemmelse med den gældende lovgivning og praksis er der i <i>stk. 4</i> hjemmel til at indhente oplysning om elevernes personnummer og dokumentation for statsborgerskab til brug for administration af tilskudsordningen og til statistikbrug.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 13</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 14.</p> <p>Bestemmelsen vedrører beregningen af skolens tilskudsudløsende årselevtal. Dette tal beregnes på grundlag af summen af elever i hver kursusuge. En kursusuge udgør 7 kursusdøgn, idet et kursus i overensstemmelse med gældende praksis kan afbrydes af perioder på hver højst 12 uger.</p> <p>Årselevtallet beregnes pr. skoleår.</p> <p>Af <i>stk. 2</i> fremgår bemyndigelsen til at udstede nærmere regler herom påtænkes i overensstemmelse med gældende ret udmøntet i bekendtgørelse. Bekendtgørelsen kan bl.a. stille krav til skolens registrering af de enkelte elevers deltagelse i skolens kurser, f.eks. ved lister over skolens elever, samt krav til, at elevens deltagelse skal fremgå ved angivelse af ankomst- og afrejsedato samt eventuelle afbrydelse. Bekendtgørelsen kan derudover bl.a. stille krav til registrering af kursers eventuelle opdeling i hold, klasser, linier o. lign.</p> <p><i>Stk. 3</i> giver i overensstemmelse med gældende ret ministeren hjemmel til at udstede regler af mere teknisk karakter om beregning af årselevtallet. Bemyndigelsen forudsættes som hidtil udmøntet i en bekendtgørelse, der kan fastsætte hovedregler for medregning af dagelever og elever på kurser eller kursusuger på under en uges varighed. I dag kan dagelever højst udgøre 15 % af årselevtallet, og de medregnes med 70 % af en årselev, mens elever på kurser under en uges varighed medregnes i årselevtallet med 65 %.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 14</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 15, dog med en justering af stk. 1.</p>	
---	--

<p>Bestemmelsen i <i>stk. 1</i> er en videreførelse af den gældende lovs krav om, at højskolernes undervisning skal være af bred almen karakter, men foreslås justeret. Ifølge gældende ret kan undervisningen i et fag eller en faggruppe på et kursus højst omfatte halvdelen af undervisningen for den enkelte elev, medmindre undervisningen i faget eller faggruppen er af bred almen karakter. Dette foreslås ændret, så den enkelte elevs samlede undervisning skal ses under ét, og at der i mindst halvdelen af tiden skal være af bred almen karakter uafhængig af hvilke fag eller faggrupper, der undervises i.</p>	<p>Foreningen finder, at denne nyformulering af ”undervisning af bred almen karakter” tydeliggør denne undervisning. Foreningen er dog af den opfattelse, at en kommende vejledning om undervisning af bred almen karakter bør tydeliggøre, at undervisning af bred almen karakter også omfatter undervisning, der sigter på, at give elever og kursister etiske og oplevelsesmæssige erkendelser, som ikke umiddelbart kan verbaliseres og forklares forstandsmæssigt. Foreningen ser frem til at deltage i udarbejdelse af en sådan vejledning. Vi skal endvidere foreslå, at ordet ”dimensioner” erstattes af ”aktiviteter”, idet det umiddelbart vil gøre begrebet mere forståeligt for folk, der ikke har kendskab til den særlige læringsform, som højskolerne er rundet af.</p>
<p>Elever har normalt mellem 21 og 28 ugentlige undervisningstimer, jf. dette lovforslags § 15. For elever med over 28 ugentlige undervisningstimer skal minimum 14 ugentlige timer være af bred almen karakter, dvs. at kravet om, at halvdelen af undervisningen skal være af bred almen karakter, således fraviges. Dette betyder, at hvis en folkehøjskole ønsker at sætte antallet af færdighedstimer op, f.eks. værkstedsfag, så eleven får flere end 28 ugentlige timer, så udløses ikke et krav om, at undervisningstimer af bred almen karakter tilsvarende sættes op. På denne måde sikres et minimum af undervisning af bred almen karakter. Kulturministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom.</p>	
<p>Med forslaget om at flytte fokus for den brede almene undervisning fra fagene til den enkelte elev overflødiggøres den gældende bestemmelse om, at ren færdighedstegnelse højst kan udgøre op til halvdelen af den enkelte elevs undervisningstid, hvorfor det foreslås, at denne udgår.</p>	

<p>Bestemmelsen i <i>stk. 2</i> sikrer, at skolerne er åbne for alle med forskellige forudsætninger. Deltagelse kan dog betinges af højere alder. Bestemmelsen har til formål at sikre, at skoler ikke afholder kurser for lukkede kredse.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 15</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 16. Hjemlen i <i>stk. 5</i> er dog udvidet, således at ministeren også kan fastsætte regler om opgørelse af ugetallet, ekskursjoner m.v.</p> <p>Bestemmelsen indebærer, at en hel undervisningsdag kan deles i to halvdele og fordeles på to kalenderdage. Bestemmelsen betyder, at skolerne kan tilrettelægge deres undervisning fleksibelt, uden at der slækkes på det samlede krav til undervisningen. For at skolerne ikke kan samle al deres undervisning til en mindre del af ugen, kan én dag ikke indeholde mere end én hel undervisningsdag. Tværtimod vil skolerne kunne udstrække undervisningen over alle ugens 7 dage uden at udvide den samlede mængde undervisning, og derved vil de i højere grad kunne leve op til forudsætningen om, at folkehøjskoler er 7-dages skoler. Undervisningskravet kan opfyldes ved, at undervisningen f.eks. tilrettelægges på 3 hele dage og 4 halve dage.</p> <p>Muligheden for afkortning af første og sidste kursusuge i længere kurser giver fleksibilitet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 13, <i>stk. 3</i>, om begrænset medregning i årselevtal.</p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 2</i> sikrer både fleksibilitet på det enkelte kursus og enkle regler og ønsket om at kunne overskue de tilskudsmæssige konsekvenser i løbet af kurset. Bestemmelsen indebærer, at der skal være mindst 12 elever i hver kursusuge og at mindst 8 elever skal gennemføre hele kurset. På denne måde kan skolen løbende se, om de enkelte uger opfylder betingelserne for tilskud.</p> <p>Af <i>stk. 3</i> fremgår kravet om gennemførelse med et flertal af danske elever er en uændret videreførelse af gældende ret. Flertallet skal opnås af elever, der har fulgt hele kurset. Med danske elever sidestilles personer med ubegrænset opholdstilladelse, sydslesvigere med tilknytning til det danske mindretal, udenlandske statsborgere, der modtager eller har modtaget integrationsbistand fra Dansk Flygtningehjælp eller familiesammenføres med sådanne personer, samt elever og personer, der efter EU-retten eller EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere.</p>	<p>I gældende lov § 16 <i>stk. 1</i> om antallet af undervisningsdage i den enkelte uge står der, at ministeren kan fastsætte nærmere regler herom. I tilskudsbekendtgørelsen § 13, <i>stk. 2</i> er således fastlagt, at en hel undervisningsdag er ”bestående af undervisning, pædagogisk tilrettelagt samvær eller begge dele” i et omfang svarende til 5 hele undervisningsdage.</p> <p>For foreningen er det vigtigt, at bemærkningerne til § 15, der alene omtaler ”undervisning”, ikke vil ændre på den nuværende praksis i o. m. tilskudsbekendtgørelsens § 13 <i>stk. 2</i>, hvorefter pædagogisk tilrettelagt samvær kan indgå som del(e) af de 5 hele undervisningsdage.</p>
---	---

	<p>Kulturministeren har bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler herom og til at fravige kravet i særlige tilfælde. Denne bemyndigelse vil som hidtil blive udmøntet i bekendtgørelse, og er bl.a. blevet brugt til at undtage Den internationale højskole, hvor undervisningen er tilrettelagt for udenlandske elever. Der forudsættes ingen ændring heri.</p> <p>Af <i>stk. 5</i> fremgår, kulturministeren har bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om kursustilrettelæggelsen. Denne bestemmelse er suppleret med en bestemmelse om, at ministeren tillige får bemyndigelse til at fastsætte regler om antallet af lærere på skolerne. Bemyndigelsen agtes udnyttet, hvis der viser sig at være behov for det, f.eks. for at sikre skolemiljøet eller for, at hver skole råder over en vis bestanddel af fastansatte lærere. Ved en eventuel fastsættelse af en regel vil der blive tale om en betingelse, som vil blive knyttet til kursusvirksomheden, og ved overtrædelse kan kulturministeren tage tilskudsmæssige sanktioner i anvendelse, jf. lovens §§ 36-38 og bemærkninger til denne bestemmelse.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 16</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 1a, stk. 1-2, § 2a og § 5.</p> <p>Bestemmelsen indebærer, at kulturministeren kan fastsætte regler om, at en elev på en folkehøjskole kan følge prøveforberedende og kompetencegivende undervisning i henhold til anden lovgivning som en del af skolens kursus. Sådan undervisning kan højst udgøre 15 timer pr. uge.</p> <p>Bemyndigelsen tænkes som hidtil først og fremmest udmøntet til fastlæggelse af, hvilke uddannelser og dele heraf der kan indgå som del af en elevs kursus. Her tænkes i første række på erhvervsuddannelser, forberedende voksenundervisning, almen voksenuddannelse, de gymnasiale uddannelser, herunder gymnasial supplerings samt korte og mellemlange videregående uddannelser. Den prøveforberedende og kompetencegivende undervisning skal gennemføres af en institution, der er godkendt til udbud af den pågældende uddannelse.</p> <p>Endvidere vil kulturministeren som hidtil kunne fastsætte regler om ydelse af tilskud for den del af et kursus, hvor en elev følger kompetencegivende undervisning. Bemyndigelsen vil blive udmøntet i forbindelse med budgetteringen af finansloven, idet det dog forudsættes, at der ydes reduceret tilskud, når en elev følger undervisning, som ikke gennemføres af skolen.</p>
--	---

	<p>For at sikre at højskolernes kerneydelse fortsat vil være kurser med undervisning af bred almen karakter, fastsætte et minimum på 15 timer ugentligt for den del af kurset, som skolen selv gennemfører, og at mindst 11 timer heraf skal være af bred almen karakter.</p> <p>Folkehøjskolerne skal udvikle såvel elevernes almene kompetencer som studie- og erhvervskompetence og herigenom medvirke til, at eleverne opnår større personlig og faglig afklaring.</p> <p>Der stilles som hidtil krav om, at den enkelte folkehøjskole offentliggør sin strategi herfor. Skolen skal på sin hjemmeside og i sin annoncering fremhæve, at vejledningstilbuddet er en del af skoleopholdet og redegøre for, hvordan vejledningsindsatsen udøves på skolen.</p> <p>Bestemmelsen sikrer, at elever, der har deltaget i kurser af mindst 4 ugers varighed, kan få bevis for deres deltagelse i kurset, da elever på folkehøjskoler ofte har behov for at kunne dokumentere deltagelsen. Bestemmelsen er af praktiske hensyn begrænset til kurser på mindst 4 uger.</p> <p><i>Til § 17</i></p> <p>Bestemmelsen er en videreførelse af lov om frie kostskoler, § 3, for så vidt angår folkehøjskoler, jf. dog nedenstående bemærkninger.</p> <p>Folkehøjskoler har i mange år kunne tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til elever.</p> <p>Bestemmelsen blev med L 2012 379 ændret således, at der blev indsat en reference til lov om folkeskolen. Formålet med ændringen var at introducere begrebet om inklusion, hvorefter undervisning til elever, der modtager støtte i mindre end 9 timer ugentligt, skal gives inden for rammerne af den almindelige undervisning. Støtte til specialundervisning ville herefter omfatte støtte til elever på frie kostskoler, der er godkendt med et samlet undervisningstilbud, samt støtte til elever, hvis undervisning kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Ændringen trådte i kraft 1. august 2013.</p>
--	--

<p>For folkehøjskoler findes inklusionsbegrebet ikke anvendeligt, idet folkehøjskoler ikke udfører undervisning efter lov om folkeskolen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at der henvises til begrebet specialundervisning som hidtil, dvs. fra før L 2012 379. Begrebet henviser derfor ikke til specialundervisningsbegrebet i lov om folkeskoler, men skal forstås i overensstemmelse med mangelpraksis for elever, der har brug for særlig støtte i undervisningen, f.eks. pga. handicap eller lignende.</p> <p>Bestemmelsen vedrører, at elever, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af f.eks. undervisningsdifferentiering og holddannelse, kan tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Hvis der er behov herfor, kan der gives personlig assistance, der kan hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med opholdet.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 18</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 17. Bestemmelsen i stk. 2, er udvidet med et krav om, at planen for skolens virksomhed (årsplanen) skal omfatte hele skolens virksomhed.</p> <p>Af <i>stk. 1</i> fremgår, at bestemmelsen er begrundet i, at det hører med til at være en folkehøjskole, at skolen angiver det værdigrundlag, som oplysningsvirksomheden bygger på. Skolernes værdigrundlag er en væsentlig oplysning for elever. Efter bestemmelsen skal skolerne offentliggøre deres værdigrundlag på sin hjemmeside. Skolens skal evaluere sin virksomhed i forhold til værdigrundlaget hvert andet år.</p> <p>Af <i>stk. 2</i> fremgår, at skolen skal udarbejde en årsplan, der har til formål at danne et overblik over skolens samlede virksomhed og aktiviteter. Begrebet årsplan er derfor udvidet i forhold til gældende lov, således at årsplanen skal omfatte skolens tilskudsberettigede kurser, øvrige kurser samt øvrige aktiviteter. Udvidelsen er en konsekvens af, at skolen med denne lov får mulighed for f.eks. at udføre folkeoplysende virksomhed, jf. lovforslagets § 4, stk. 3.</p> <p>Skolerne skal derudover som hidtil udarbejde indholdsplaner, der indeholder væsentlige oplysninger for elever. Skolerne skal offentliggøre skolens årsplan på deres hjemmeside. Derved bliver det muligt for interesserede at orientere sig om skolens aktiviteter, ligesom der sikres fuld åbenhed om skolens</p>	<p>Se foreningens bemærkninger til § 18.</p>
--	--

	<p>aktiviteter.</p> <p>Vedrørende <i>stk. 3</i> bemærkes, at det er hensigten, at bemyndigelsen som hidtil vil blive udmøntet i bekendtgørelse, der f.eks. kan indeholde regler om, hvornår planerne skal være udarbejdet, samt hvad de nærmere skal indeholde.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 19</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 9.</p> <p>For forstandere, viceforstandere og lærere ved folkehøjskoler er der udstedt regler om løn- og ansættelsesvilkår.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 20</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 10.</p> <p>Baggrunden for bestemmelsen er at sikre, at skolerne kun varetager egne interesser og ikke indgår aftaler på ringere vilkår end markedsvilkår.</p> <p>Skoler, der afvikler deres tilskudsberettigede virksomhed i lejede lokaler, kan komme i et særligt afhængighedsforhold til udlejer. Bestemmelsen giver derfor som hidtil kulturministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler.</p> <p>Af <i>stk. 2</i> fremgår bemyndigelsen til kulturministeren, hvoraf følger, at bestemmelsen kan udmøntes i en bekendtgørelse, hvor der f.eks. kan udstedes regler, der standardiserer aftaleudformningen, f.eks. fastsættelse af regler om en mindste opsigelsesfrist for udlejer, og regler om, at aftalerne ikke må indgås på vilkår, der er ringere end de vilkår, der er sædvanlige for skoler af den pågældende type og beliggenhed, eller at huslejen skal være omkostningsbestemt. I sidstnævnte tilfælde vil det altså kunne stilles som krav, at lejeaftalen er mere favorabel for skolen, end hvad de almindelige markedsvilkår tilsiger.</p>
--	---

	<p>Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at fastsætte bestemmelser om, at huslejen ikke må overstige et vist niveau, hvor udlejer får dækket sine omkostninger samt får en rimelig forrentning af den oprindeligt investerede kapital.</p> <p>Der kan vise sig at være behov for bestemmelsen, når virksomheder alene har til formål at leje skolebygninger ud til private skoler, og der på den måde kan være risiko for, at skolen og udlejer indgår i et økonomisk fællesskab, der ikke er foreneligt med formålet med selvejekonstruktionen for disse skoleformer.</p> <p>Bemyndigelsen vil derudover kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om skoler, der starter i lejede bygninger, jf. denne lovs § 4, stk. 5, herunder f.eks. om værdifastsættelsen af markedsprisen.</p> <p>Indgår skolerne aftaler, som ikke opfylder ovenstående, kan kulturministeren anvende sanktionerne i lovforslagets §§ 37-39.</p> <p>Af <i>stk. 3</i> fremgår bemyndigelsen, der sikrer, at skolernes økonomi ikke udhules af uforsvarligt høje bygningsudgifter. I overensstemmelse med gældende ret vil bestemmelsen blive anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse om maksimal bygningsudgift pr. sengeplads. Bemyndigelsen giver kulturministeren hjemmel til at fastsætte regler om afgrænsning af de udgiftsarter, som skal indgå i beregningsgrundlaget. I beregningen af udgiftsloftet har hidtil indgået følgende udgiftsarter: renter og afdrag af lån samt leje af bygninger og arealer, leasing af nødvendigt inventar, ejendomsskatter, ejendomsforsikring.</p> <p>Den maksimale udgift pr. årselev til bygninger og arealer vil blive offentliggjort på Kulturministeriets hjemmeside. Den årlige regulering af grænsebeløbet vil ske samtidig med fastsættelse af tilskud til området i øvrigt og fremgå direkte af finanslovens anmærkninger.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 21</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 12a. Bestemmelsen påtænkes udmøntet i bekendtgørelse i overensstemmelse med gældende ret.</p> <p>Bestemmelsen giver kulturministeren mulighed for at stille krav til folkehøjskolerne om varetagelse af</p>
--	---

	<p>sociale hensyn som betingelse for at modtage tilskud (en social klausul).</p> <p>Kulturministeren kan vurdere om og i givet fald hvilke sociale klausuler, der skal stilles og fastsætte nærmere regler herom i bekendtgørelse. En social klausul er et krav om, at tilskudsmodtageren påtager sig en nærmere angiven social forpligtelse. En social klausul kan f.eks. være et krav om, at skolerne skal formulere en personalepolitik med bestemt socialt indhold eller f.eks. krav til integration af etniske minoriteter.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 22</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret indholdsmæssig videreførelse af lov om frie kostskoler, § 51.</p> <p>Bestemmelsen vil som hovedregel blive anvendt ved forsøgsvirksomhed, der ligger inden for lovens hovedsigte, men hvor især reglerne for kursusrettet læggelse må fraviges for, at forsøget kan gennemføres. Det kan f.eks. være bestemmelser om kursustilrettelæggelse, afbrydelser af kurser, de nærmere regler om kursus- og undervisningsplaner eller forsøg med bestemte deltagergrupper. Om tilskud henvises til lovforslagets § 29, stk. 2 og bemærkningerne hertil.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 23</i></p> <p>Bestemmelsen er en indholdsmæssig uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 18. Bestemmelsen i stk. 1 foreslås sprogligt justeret, idet der ikke tilsigtes en indholdsmæssig ændring heraf.</p> <p>Det forudsættes som hidtil, at tilskud anvendes til virksomhed omfattet af denne lov, jf. særligt lovens grundlæggende tilskudsbetingelser om uafhængighed og midlernes forvaltning.</p> <p>Skolerne kan opspare tilskud til følgende finansår og optage lån til skole- og undervisningsvirksomhed efter denne lov.</p> <p>Bestemmelsen indeholder som hidtil hjemmel til at fastsætte regler om udbetaling af forskud, indtil grundlaget for tilskudsberegningen er opgjort. Hjemlen anvendes bl.a. til at fastsætte regler om</p>
--	---

<p>beregning og udbetaling af tilskud til nyoprettede skoler, herunder krav om bankgaranti.</p> <p><i>Til § 24</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 19.</p> <p>Bevillingen til driftstilskud er opdelt i en grundtilskudsbevilling og en taxameterilskudsbevilling, og størrelsen af den enkelte skoles grundtilskud vil fremgå direkte af finansloven. Af bevillingen til taxameterilskud vil det særlige tilskud til vikarudgifter m.v. blive afsat. For skoler, som bliver godkendt til at påbegynde virksomhed i løbet af finansåret, er grundtilskuddet forholdsmæssigt i forhold til kursusvirksomhedens omfang i finansåret. Der er forskellige fordelingsmodeller afhængigt af tidspunktet for begyndelsestidspunktet for skolens virksomhed i finansåret. Ordningen understøtter den frie etableringsret. Ministeren gives bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler herom.</p> <p>Som konsekvens af, at lov om frie kostskoler, § 24, om bygningsgrundtilskud foreslås ophævet, vil bygningsgrundtilskuddet med lovforslaget indeholdes i det grundtilskud, der gives efter lovforslagets § 24. Der er ikke med forslaget tilsigtet tilskudsmæssige, økonomiske konsekvenser for skolerne.</p> <p><i>Til § 25</i></p> <p>Bestemmelsen i <i>stk. 1</i> er en forenkling af den gældende lovs tilskudssystem. Bestemmelsen i lovforslagets <i>stk. 2-4</i> er en uændret videreførelse af gældende ret.</p> <p>Taksten pr. årselev udløses i forhold til det antal uger, en højskoleelev har deltaget i et kursus. Taksten varierer efter kursernes længde, således at elever, der har gennemført mindst 12 uger af et kursus, udløser en højere takst end elever, der har gennemført færre kursusuger. Laveste takst udløses for elever, der alene har gennemført én uge.</p> <p>Ifølge gældende lov opdeles tilskud til folkehøjskoler i basistilskud, hvor alle elever indgår, supplerende tilskud, hvor elever der har gennemført mindst 2 uger af et kursus indgår og yderligere supplerende tilskud, hvor elever, der har gennemført mindst 12 uger af et kursus, indgår. Tilskuddene skal adresseres i overensstemmelse med kursustilskuddene, således at deltagelse i 12 uger udløser alle tre</p>	<p>Bør man ikke her også nævne tilskud iht. § 26, stk. 1 og 2?</p>
---	--

	<p>takster.</p> <p>Efter forslaget fastsættes faste tilskud for de forskellige kursuselængder, så det ikke længere er nødvendigt at addere takterne afhængig af kursernes længde. Der er alene tale om en forenkling, der gør tilskudsstrukturen mere gennemskuelig. Ændringen har ikke økonomiske konsekvenser.</p> <p>Som konsekvens af, at gældende lovs § 24 om bygningstaxametertilskud foreslås ophævet, vil bygningstaxametertilskuddet med lovforslaget indeholdes i det taxametertilskud, der gives efter § 21. Efter gældende ret beregnes taxametertilskuddet ud fra skolens årselevtal i det skoleår, der slutter i finansåret, mens bygningstaxametret beregnes ud fra årselevtallet i det skoleår, der slutter året før finansåret. Med ændringen bliver tilskuddet mere enkelt og tidstro. Der er ikke med forslaget tilsigtet tilskudsmæssige, økonomiske konsekvenser for skolerne.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 26</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 23a.</p> <p>Bestemmelsen regulerer en tillægstakst for unge uden kompetencegivende uddannelse med et ophold på en folkehøjskole indskrevet i deres uddannelsesplan, og en tillægstakst for unge uden kompetencegivende uddannelse ud over 10. klasse og uden et ophold på en folkehøjskole indskrevet i en uddannelsesplan. Kravene til uddannelsesplaner er fastsat den til enhver tid gældende lov om vejledning om uddannelse og erhverv.</p> <p>Det er en betingelse for at opnå tillægstaksten for unge, der nævnes i stk. 2, 1. pkt., at skolen har etableret en mentorordning.</p> <p>Når eleven er optaget på skolen, udarbejdes der med afsæt i uddannelsesplanen en skriftlig aftale for deltagerens forløb på skolen. Aftalen skal primært beskrive omfang og karakter af den løbende kontakt, ligesom den skal sikre, at der sker en løbende opfølgning. Mentoren har en overordnet initiativpligt til denne opfølgning. Såfremt der er behov herfor, tages der kontakt til Ungdommens Uddannelsesvejledning med henblik på revision af elevens uddannelsesplan.</p> <p>Det forventes, at den enkelte højskole har mindst én mentor, som har gennemført særligt kursus med</p>
--	---

<p>fokus på personlig vejledning og mentorstøtte. Da der er tale om en ordning med fokus på elever, som kræver særlig støtte, forventes det endvidere, at en mentor som hovedregel ikke har flere end fire mentorelever tilknyttet.</p> <p>Det vil være en forudsætning for udløsning af tillægstaksten, at den enkelte højskole har udarbejdet en beskrivelse af, hvordan skolen vil varetage den særlige støtte til disse elever, herunder hvorledes den fornødne kompetence er til stede på skolen. Beskrivelsen forudsættes endvidere at indeholde en angivelse af det omtrentlige omfang af den særlige støtte til den enkelte. Skolens beskrivelse af mentorindsatsen indskrives i indholdsplanen for det pågældende kursus. Beskrivelsen offentliggøres på skolens hjemmeside.</p> <p>Af <i>stk. 2, nr. 2</i>, fremgår tillægstaksten, der gælder for unge uden kompetencegivende uddannelse mellem 17½ og 25 år på folkehøjskoler uden kompetencegivende uddannelse ud over 10. klasse, som deltager i kurser uden at have et ophold på en folkehøjskole indskrevet i deres uddannelsesplan.</p> <p>Ved beregning af årselevtal for begge tillægstakster medregnes kun elever, der har gennemført mindst 12 af kursets kursusuger. Det forudsættes endvidere, at kurserne ligger inden for lovens rammer for tilskudsberettigede kurser.</p> <p>De ovenfor beskrevne kriterier for tillægstakster vil som hidtil blive fastsat i bekendtgørelse om tilskud m.v. til folkehøjskoler.</p> <p>Folkehøjskoler kan for elever, der udløser tillægstakst efter lovforslagets § 26, stk. 2, nr. 1, efter en konkret vurdering nedsætte elevens egenbetaling til under halvdelen af den af Kulturministeriet fastsatte mindste egenbetaling, jf. lovforslagets § 9, stk. 3. Baggrunden herfor er, at elevbetalingens størrelse anses for at være en barriere for denne elevgruppes mulighed for at finansiere et ophold på en folkehøjskole, samt at denne elevgruppe kræver en særlig indsats.</p> <p>Bemyndigelsen i lovforslagets <i>stk. 4</i> vil som hidtil blive udmøntet i en bekendtgørelse.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 27</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 23b.</p>	<p>Bør det ikke fremgå af selve loven, at der stilles krav om offentliggørelse heraf på skolens hjemmeside?</p>
--	---

	<p>Elevstøttebeløbet fra den obligatoriske kommunale elevstøtte til elever på ungdomshøjskoler er udmøntet i en særlig driftstilskudsbevilling til disse skoler. Det særlige driftstilskud fordeles til skolerne på baggrund af et årselevtal, hvori kun indgår elever, der er under 18 år ved kursets begyndelse. I beregningen indgår alene elever, der går på kurser af mindst 2 ugers varighed, og som har gennemført mindst 2 af kursets uger. Tilskuddet ydes for årselever optjent i det skoleår, der slutter i finansåret. Det øgede driftstilskud skal bruges til en nedsættelse af elevbetalingen for elever, som er under 18 år ved kursets begyndelse, og forudsættes reguleret som den tidligere kommunale elevstøtte. Der vil blive fastsat en mindste elevbetaling, jf. lovforslagets § 9, på finansloven.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 28</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 25. Bestemmelsen er sprogligt justeret.</p> <p>Tilskud til specialundervisning og svært handicappede elever ydes på grundlag af Kulturministeriets vurdering.</p> <p>Vedrørende specialundervisning indebærer bestemmelsen, at tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov ydes med en takst pr. årselev. Bestemmelsen indebærer derudover, at der ydes fuldt tilskud til godkendte ekstrapaidgiver ved undervisning af svært handicappede elever. Finanslovsbevillingen reguleres ud fra antal elever, der ydes tilskud til, og det faktiske tilskud pr. elev.</p> <p>Vedrørende samlet særligt undervisningstilbud bemærkes, at der er to folkehøjskoler (Egmont Højskole og Nørsgaards Højskole), der har tilladelse til at tilbyde et samlet særligt undervisningstilbud.</p> <p>Der gives i overensstemmelse med gældende ret ministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om betingelser for ydelse af tilskuddet, f.eks. regler om ansøgningsproceduren.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 29</i></p>
--	--

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 27.

Af *stk. 1-2* fremgår, at der er mulighed for at yde statstilskud til efteruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere og skolernes merudgifter til løn under tjenestefrihed og vikardækning i forbindelse hermed. Staten kan for forstandere, viceforstandere og lærere yde tilskud til vikardækning ved deltagelse i organisationsarbejde samt til seniorordninger, fratrædelsesordninger og til efterindtægt ved dødsfald. Staten kan derudover yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område.

Det bemærkes til *stk. 3*, at det er en tradition på området, at Folkehøjskolernes Forening i Danmark, eller eventuelt andre foreninger, som måtte repræsentere skolerne, kan gives bemyndigelse til at fordele tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område.

Baggrunden for at lade foreninger inden for området forestå fordeling og administration af disse tilskud er at søge foreningerne inddraget mest muligt, så der opnås en bedre tilpasning af behov og ønsker hos de enkelte tilskudsmodtagere. Bemyndigelsen kan til enhver tid trækkes tilbage.

Af *stk. 4* fremgår, at kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om skoleforeningernes administration af ordningen, herunder at lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og databeskyttelseslovgivningen skal finde anvendelse på administrationen af disse tilskud.

Kulturministeren bemyndiges til at fastsætte frister ved administration af tilskuddene.

Til § 30

Forslaget er en justeret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 23a, om tilskud til en række EU-lande. Med forslaget videreføres muligheden for, at højskoler kan tilbyde kurser med et internationalt perspektiv gennem udenlandske elevers deltagelse.

Den tidligere bestemmelse indeholdt en dispensation for egenbetalingens minimum for de udenlandske elever. Med forslaget er denne dispensation ikke indarbejdet, hvorved kravet til udenlandske og danske elevers mindste egenbetaling ligestilles.

	<p>Bemyndigelsen til kulturministeren påtænkes udmøntet i en bekendtgørelse, hvor der f.eks. kan fastsættes regler om, hvilke elever, der er omfattet af ordningen, stipendiets størrelse samt evt. bemyndigelse til fordeling og administration af tilskud.</p> <p><i>Til § 31</i></p> <p>Bestemmelsen er en videreførelse af lov om frie kostskoler, § 38.</p> <p>Kulturministeren gives i overensstemmelse med gældende praksis hjemmel til at bemyndige skoleforeninger, der virker inden for lovens område, til at fordele og administrere tilskuddene.</p> <p>Det er med bestemmelsen tiltænkt, at Folkehøjskolernes Forening i Danmark fortsat skal administrere støtten.</p> <p>Danske elever (inkl. færøske og grønlandske) kan søge Nordisk Højskolestipendium om et stipendium til ophold af min 12 ugers varighed på en folkehøjskole i et andet nordisk land.</p> <p><i>Til § 32</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, §§ 28-29a, der er skrevet sammen til en bestemmelse. Der er ikke tilsigtet en indholdsmæssig ændring heraf.</p> <p>Det forudsættes som hidtil, at kommunal støtte supplerer de midler, skolekreds/repræsentantskab selv skaffer, og at driften skal være sikret uden kommunal/antskommunal garanti.</p> <p>Lovens bestemmelser i lovforslagets § 17 og § 28 om specialundervisning og specialpædagogisk bistand har ikke til hensigt at afskære supplerende kommunal rådgivning og bistand samt tilskud.</p> <p>Kommunalbestyrelsen i elevens tidligere eller nuværende bopælskommune kan yde støtte til nedsættelse af elevbetalingen.</p>
--	--

	<p><i>Til § 33</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, §§ 40-41. Bestemmelsen er sprogligt justeret i stk. 1. Der er ikke tilsigtet en indholdsmæssig ændring heraf.</p> <p>Kommunen skal betale bidrag, hvis kurset varer mindst 2 uger, og eleverne er danske statsborgere. Der skal fortsat betales bidrag for færøske og grønlandske elever med folkeregisteradresse i Danmark den 5. september.</p> <p>Bemyndigelsen vedrører beregning og opkrævning af bidrag og vil som hidtil blive udmøntet i bekendtgørelse.</p> <p><i>Til § 34</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 39. Bestemmelsen er sprogligt justeret i stk. 3 af hensyn til, at revisorloven er ændret.</p> <p>Af <i>stk. 1</i> fremgår, at bestyrelsen er pålagt at underrette kulturministeren om valg af revisor og revisorskift. Kulturministeren regler herom, herunder regler om regnskabsopstilling, og om at skolerne kan pålægges at anvende en særlig kontoplanstruktur og særlige filformater i forbindelse med indberetning af regnskabsdata i elektronisk form. Kravene til revision følger de krav, som Rigsrevisionen opstiller for god offentlig revisionsskik.</p> <p>Bestyrelsen kan f.eks. sikre sig ved jævnligt at indhente en erklæring eller redegørelse fra revisor om grundlaget for revisors vurdering af sin uafhængighed.</p> <p>Bestemmelsen udelukker ikke, at en revisor er revisor for en folkehøjskole, selv om en anden selvstændig revisor i samme (landsdækkende) revisorfirma er revisor for udlejer. Det vil være afgørende for forbuddet, om udlejers revisor har instruktionsbeføjelse over for folkehøjskolens revisor, og er det tilfældet, må revisor ikke være skolens revisor.</p> <p>Kravene hænger sammen med, at det er meget centralt, at revisorerne er uafhængige af modstående hensyn, da de er statens garant for, at folkehøjskolerne økonomiserer med de betydelige statslige</p>
--	---

	<p>tilskud, der ydes. Revisor må ved sin revision alene vurdere en disposition ud fra folkehøjskolens interesser. Kravet gælder også i forhold til offentlige udlejere.</p> <p>Endvidere skal revisor påse, at folkehøjskolens aftaler af økonomisk betydning er indgået på markedsvilkår.</p> <p>Derudover fremgår det af bestemmelsen, at revisor skal overholde sine pligter som revisor. Der tænkes her bl.a. på den til enhver tid gældende revisorlov eller regler udstedt i medfør heraf. Det er bestyrelsen, der skal påse, at revisor overholder lovgivningens krav vedrørende revisor, revision mv.</p> <p>Bestemmelsen kan finde anvendelse, hvis kvaliteten af revisors arbejde er utilfredsstillende. Hvis bestyrelsen ikke efterkommer ministeriets påbud om at skifte revisor, kan Kulturministeriet benytte lovens forskellige sanktionsbestemmelser, herunder bestemmelsen om at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt i tilfælde af regelovertrædelser eller ved at sætte bestyrelsen under administration for så vidt angår spørgsmålet om at udskifte revisor.</p> <p>Det er nødvendigt, at bestyrelsens medlemmer i forbindelse med indsendelsen af årsregnskabet afgiver en erklæring på tro og love over for Kulturministeriet om, at de opfylder betingelserne for at være medlem af bestyrelsen. Da revisor ikke kan attestere, at bestyrelsesmedlemmerne opfylder habilitetsbestemmelserne, kan ministeriet vanskeligt sikre sig dette på anden måde.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 35</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 52, § 52a og 52b. Bestemmelsen i stk. 3 er dog justeret.</p> <p>Af <i>stk. 1</i> fremgår, at Kulturministeriets tilsyn omfatter, om folkehøjskolen opfylder samtlige bestemmelser i loven og regler udstedt med hjemmel i loven. Tilsynet omfatter alene skoler, som modtager tilskud efter loven.</p> <p>Ministeriet kan indhente alle nødvendige oplysninger til brug for dette tilsyn. Bestemmelsen indeholder hjemmel til at udstede påbud til en folkehøjskole, hvis ministeriet finder, at skolen ikke følger loven eller de regler, der er fastsat i medfør af loven. Det er i overensstemmelse med hidtidig praksis ved tilsynsførelsen i de mindre grove tilfælde, hvor sanktioner efter denne lovs §§ 36-38, ikke</p>
--	--

<p>straks bør bringes i anvendelse, at pålægge en skole, som ikke følger bestemmelserne i den gældende lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, at ændre skolens praksis, så denne er i overensstemmelse med reglerne.</p> <p>Ved manglende overholdelse af lovforslagets § 12, stk. 1 og 2, er konsekvensen ved manglende opfyldelse af årselevtalskravet, at tilskuddet bortfalder i det kommende finansår. Ved manglende opfyldelse af kravet om lange kurser i lovforslagets § 10, stk. 5, bortfalder tilskuddet for det indeværende finansår. Konstateres dette først ved skolens indsendelse af oplysninger til brug for beregning af det kommende års tilskud, jf. lovforslagets § 23, vil ministeriets tilsyn falde bort, indtil skolen igen modtager tilskud.</p> <p>Af <i>stk. 2</i> fremgår, at Kulturministeren kan indhente alle de i bestemmelsen nævnte oplysninger om skolerne. Skolerne kan pålægges at indberette oplysninger i elektronisk form. Dette findes nødvendigt af hensyn til en effektiv indretning af det ministerielle tilsyn med skolerne.</p> <p>Med skolernes drift i øvrigt menes al skolens virksomhed, herunder bl.a. også oplysninger om eventuelle aktiviteter, der falder uden for denne lov (herunder folkeoplysende virksomhed) samt oplysninger om skolens eventuelle administrative fællesskab med andre skoler.</p> <p>Bestemmelsen i stk. 3 er justeret, således at ministerens hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation mellem skolen og uddannelsesinstitutioner omfattet af Undervisningsministeriets lovgivning, udgår.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 36</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 50. Bestemmelsen henviser til reglerne i den til enhver tid gældende lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger.</p> <p>Med bestemmelsen kan Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens afgørelse påklages til Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 37</i></p>	<p>Bør være § 10</p>
--	----------------------

	<p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 46. Stk. 2 er sprogligt justeret som konsekvens af, at bestemmelsen nu alene gælder for folkehøjskoler.</p> <p>Af <i>stk. 1</i> fremgår, at hvis en skole ikke følger loven eller regler udstedt i medfør heraf, herunder regler om løn- og ansættelsesforhold, eller kulturministerens påbud om at lovliggøre et forhold, jf. lovforslagets § 35, stk. 1, kan der rejses krav om tilbagebetaling af tilskud helt eller delvist, og hele tilskuddet kan i grovere tilfælde tilbageholdes, indtil regler og påbud følges. Endelig kan adgangen til tilskud helt bortfalde. Der kan evt. fastsættes frist for skolen til at rette op på forholdet, således at tilskuddet først standses eller helt bortfalder, når fristen er udløbet.</p> <p>Loven indeholder en række grundlæggende betingelser og øvrige betingelser for at modtage tilskud, f.eks. lovens formålsbestemmelse, lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler og lovens krav om 24 årselever og mindstekravet til kursusvirksomheden. Opfylder skolen ikke lovens grundlæggende betingelser, mister den retten til tilskud, og uberettiget modtagne tilskud skal tilbagebetales.</p> <p>Herudover er der en lang række tilskudsbetingelser, som kan medføre krav om hel eller delvis tilbagebetaling af tilskud, helt eller delvist bortfald af tilskud eller tilbageholdelse af tilskuddet, hvis skolen ikke opfylder kravene. I disse tilfælde kan sanktionen f.eks. blive begrænset til det antal kursusuger, som ikke opfylder betingelserne.</p> <p>I nogle tilfælde vil Kulturministeriet ikke straks gøre brug af sanktionerne i denne bestemmelse, men udstede et påbud efter lovforslagets § 35. Efterkommes påbudet ikke, kan tilskud tilbageholdes eller bortfalde.</p> <p>Af <i>stk. 2</i> fremgår, at kulturministeren efter drøftelse med folkehøjskolernes forening kan undlade at yde tilskud til en skole, hvis undervisning eller øvrige forhold findes i åbenbar modstrid med folkehøjskolers sædvanlige praksis. Med hensyn til folkehøjskolernes forening henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 29.</p> <p>Folkehøjskolers område er karakteriseret ved en indholdsmæssig rummelighed og mangfoldighed, som ikke er reguleret af Kulturministeriet ud over lovens § 1 og visse bestemmelser om rammerne for kurserne. Imidlertid kan der opstå tilfælde, hvor en skoles virksomhed afviger væsentligt fra sædvanlig</p>
--	--

<p>praksis inden for den pågældende skoleform, og hvor der er behov for at afgøre, hvorvidt denne virksomhed falder inden for skoleformen. Der vil være tale om tilfælde, der adskiller sig fra forhold, der kan træffes afgørelse om efter lovforslagets stk. 1, ved, at der i højere grad er tale om en vurdering af det indholdsmæssige såvel undervisning som samvær, og hvor det vil være nødvendigt at drøfte skolens virksomhed med skoleformens forening. Inddragelsen af foreningen er også et værn mod indgreb i den traditionelle pædagogiske og indholdsmæssige frihed på området.</p>	<p>Bestemmelsen vil alene blive anvendt i meget grove tilfælde, hvor ministeriets påbud om at ændre forholdene ikke bliver efterkommet.</p>
<p>Bestemmelsen i <i>stk. 3</i>, præciserer forholdene, når institutionen begæres erklæret konkurs, standser sine betalinger mv.</p>	<p>Bestemmelsen om tilbagebetaling i <i>stk. 4</i> gælder uanset, om det for meget udbetalte tilskud skyldes en fejl skolens eller fra statens side. Folkehøjskolerne er forpligtet til at have nøje kendskab til tilskudsreglerne, og det findes derfor rimeligt, at skolen normalt må tilbagebetale (som regel via modregning) beløb, selv om fejlen for udbetalingen ikke kan henføres til skolen. Statens tilbagebetalingskrav er undergivet de almindelige forældelsesfrister i den til enhver tid gældende forældelseslov.</p>
<p>I <i>stk. 6</i> præciseres endvidere - i overensstemmelse med dansk rets almindelige principper - at staten kan foretage modregning i statens tilskud, når der er udbetalt for meget i statstilskud til institutionen. Modregningsretten påvirker ikke statens adgang til at kræve tilbagebetaling på anden måde, f.eks. øjeblikkelig kontant tilbagebetaling, når dette skønnes mest rigtigt, eller i form af anmeldelse af kravet i institutionens konkursbo.</p>	<p>Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 35 og bemærkningerne hertil.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 38</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 47. Der er indsat et nyt nr. 5 om Kulturministeriets tilsyn med uhensigtsmæssige lejekonstruktioner som konsekvens af ændringen af lovforslagets § 4, stk. 5, om muligheden for at leje bygninger.</p>

	<p>Det følger af bestemmelsen, at ministeren kan beslutte ikke at yde tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 4, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med fonde, institutioner, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, at skolens midler anvendes til formål uden for skolen, at skolens ledelse og lærere står i et juridisk afhængighedsforhold til de nævnte fonde, institutioner m.fl., eller at skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.</p> <p>Det er ikke muligt på forhånd at give en udtømmende angivelse af de forhold, der kan føre til, at lovens betingelse om uafhængighed og forvaltning af skolens midler er opfyldt eller ikke er opfyldt. Efter bestemmelsen tilkommer det derfor kulturministeren ud fra alle foreliggende oplysninger at skønne over, om en skole opfylder betingelserne for at blive godkendt til tilskud, eller om der er grundlag for at tilbagekalde en tidligere meddelt godkendelse. Dette skøn må udøves inden for de rammer, der følger af lovtæksten, de tilhørende bemærkninger og forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn m.v. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 4, stk. 1, nr. 2. Kulturministeriet vil i afgørelser om anvendelse af bestemmelsen skulle gøre rede for de faktiske forhold, som er lagt til grund for de pågældende afgørelser.</p> <p>Bestemmelsen er suppleret med nr. 5, hvorefter Kulturministeriet kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til skoler, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene om uafhængighed ved, at der er en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, f.eks. ved gentagne lejemål eller ved aftaler med en udlejer, der lejer ud til flere skoleinitiativer.</p> <p>Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 4 og § 35.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 39</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 48.</p> <p>Bestemmelsen indebærer, at skoler, som er blevet frataget tilskudsretten, skal følge bestemmelserne om godkendelse til tilskud, hvis de vil søge om at <u>gen erhverve tilskudsretten</u>.</p>
--	---

	<p style="text-align: center;"><i>Til § 40</i></p> <p>Bestemmelsens <i>stk.</i> 2-7 er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 53, <i>stk.</i> 2-4 og § 55, <i>stk.</i> 1-3 og indeholder overgangsbestemmelser.</p> <p>Af <i>stk.</i> 2 fremgår, at skoler, godkendt til tilskud efter de hidtil gældende regler, bevarer deres godkendelse og de dertil knyttede rettigheder, dog således at godkendelsen overgår til at være en godkendelse til tilskud efter denne lovs bestemmelser. Viser det sig efterfølgende, at betingelserne i kapitel 2 ikke er opfyldt, anvendes sanktionerne i kapitel 9.</p> <p>Af <i>stk.</i> 3 og 4 fremgår undtagelser for krav om skolekreds/repræsentantskab samt til bestyrelsens sammensætning for skoler, der er godkendt uden skolekreds/repræsentantskab og/eller med en anden sammensætning af bestyrelsen. Det drejer sig om skoler, der er godkendt inden den 1. januar 1994 og som blev undtaget fra kravet om at have en skolekreds/repræsentantskab, som blev indført med lov nr. 510 af 30. juni 1993 for at sikre, at skolen har et bagland, der bidrager økonomisk til skolens oprettelse, og som står bag dens virksomhed, også økonomisk.</p> <p><i>Stk.</i> 5 sikrer, at Egmont Højskolen og Nørgaards Højskole bevarer retten til at udbyde undervisning og prøver efter lov om almen voksenuddannelse. For folkehøjskoler udgik denne ret ved lov nr. 510 af 30. juni 1993, men retten blev bevaret for ovennævnte 2 højskoler.</p> <p><i>Stk.</i> 6 vedrører, at det ved lov nr. 510 af 30. juni 1993 blev præciseret, at en fri kostskole skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, men for skoler, som var godkendt uden elevværelser inden lovens ikrafttræden, var der i overgangsbestemmelsen en undtagelse fra kravet.</p> <p><i>Stk.</i> 7 vedrører, at det ved lov nr. 510 af 30. juni 1993 fremgår, at undervisningsministerens mulighed for at fravige kravet i højskolelovens § 11, <i>stk.</i> 1, nr. 1, om lange kurser udgik. Der blev i overgangsbestemmelsen indsat en hjemmel om fravigelse af dette krav for de 4 »pensionisthøjskoler«, som ved lovens ikrafttræden den 1. januar 1994 havde fået dispensation herfor. Med denne lov opretholdes hjemlen om fravigelse af kravet om lange kurser for Pensionist-Højskolen Marielyst (nu Højskolen Marielyst), Pensionisthøjskolen Rude Strand (nu Rude Strand Seniorhøjskole) og Seniorhøjskolen, Nr. Nissum. Den 4. højskole, der havde fået dispensation (Kolt Ældrehøjskole)</p>
--	--

eksisterer ikke længere.	<p style="text-align: center;"><i>Til § 41</i></p> <p><i>Til nr. 1 (Lovens titel)</i></p> <p>Som konsekvens af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler, foreslås det, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Uanset den foreslåede ændring af lovens titel og at folkehøjskoler fremover foreslås reguleret af lov om folkehøjskoler, vil begrebet frie kostskoler som hidtil omfatte folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.</p> <p><i>Til nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 og 42.</i></p> <p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler.</p> <p><i>Til nr. 16 og 17</i></p> <p>Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om en særskilt lov m folkehøjskoler samt af forslagets § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.</p> <p><i>Til nr. 21</i></p> <p>Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler.</p> <p><i>Til nr. 23</i></p> <p>Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler. Med forslaget om konsekvensændring foreslås den gældende mulighed for, at børne- og undervisningsministeren kan godkende, at efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som folkehøjskole, kombineret institution, jf. bestemmelserne i den gældende § 12 b i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), videreført. Med forslaget videreføres gældende ret.</p>
--------------------------	---

	<p><i>Til nr. 25</i></p> <p>Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler og § 41, nr. 23. Forslaget er i overensstemmelse med den gældende § 13, stk. 2 i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).</p> <p><i>Til nr. 30</i></p> <p>Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler og forslagets § 41, nr. 28, hvori den gældende § 21 i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) foreslås ophævet. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p><i>Til § 42</i></p> <p><i>Til nr. 1 og 2</i></p> <p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler samt af forslagets § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovebekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p><i>Til § 43</i></p> <p><i>Til nr. 1</i></p> <p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler samt af forslagets § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovebekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p><i>Til § 44</i></p> <p><i>Til nr. 1 og 2.</i></p>
--	---

	<p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler, samt af forslagens § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 45</i></p> <p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler, samt af forslagens § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 46</i></p> <p>Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget om en særskilt lov om folkehøjskoler, samt af forslagens § 41, nr. 1, hvori foreslås, at titlen på lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 689 af 22. juni 2011, ændres til lov om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Med forslaget videreføres gældende ret.</p> <p style="text-align: center;"><i>Til § 47</i></p> <p>Bestemmelsen er en uændret videreførelse af lov om frie kostskoler, § 56. Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland.</p>
--	--

København, den 12. august, 2013.

Til
Kulturministeriet,
Nybrogade 2,
1203 København K

Att. Specialkonsulent Helene Nordborg Kiær.

Fremsendt som e-post (med angivelse af " Høring over ny lov om folkehøjskoler" i emnefeltet)
til følgende e-mailadresser: folkehojskolelov@kum.dk & hnk@kum.dk

Vedrørende høring over lov om folkehøjskoler

Kulturministeriet har den 18. juni 2013 sendt lov om folkehøjskoler i offentlig høring.

Vi takker for lejligheden til at kommentere forslaget, som jo ikke berører vores interesseområde - de frie grundskoler - i andre henseender end de mere overordnede.

De specifikke ændringer er ganske få, og de ser fra vores synsvinkel både rimelige og fornuftige ud.

Overordnet er ændringerne udtryk for forenklinger og øgede frihedsgrader, som også på vort område ville være velkomne. Her tænkes især på lettelser for at indgå i administrative fælleskaber med andre folkehøjskoler og på mere enkle bestemmelser for indholdet og sammensætningen af undervisningen mht. dennes almene karakter.

I øvrigt indeholder lovens kapitel 2 vedr. betingelserne for tilskud en del bestemmelser, som de frie grundskoler gerne så gjort gældende også på vort område. Her tænkes især på bestemmelserne vedr. bygninger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed mht. anvendelse og erhvervelse/leje samt vedr. folkehøjskolens oprettelse.

Med venlig hilsen

p.f.v.

Kurt Ernst
Formand

Ebbe Forsberg
Sekretariatsleder

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

St. Kongensgade 45
1264 København K

Tlf. 33 92 84 00
Fax 33 11 04 15

rr@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Høring over lov om folkehøjskoler

12. august 2013

Kulturministeriet har med e-mail af 18. juni 2013 sendt ovenstående høring til Rigsrevisionen.

Kontor: 2. kontor

J.nr.: 2012-5601-12

Rigsrevisionen har følgende bemærkninger til lovudkastet:

1. Af lovforslagets § 8 fremgår det, at der er begrænsninger i forhold til, hvordan folkehøjskolerne kan anbringe overskydende likviditet. Loven indeholder dog ingen begrænsninger i forhold til anvendelsen af finansielle instrumenter i forbindelse med lånoptagelse o. lign. De senere år har vist, at flere skoler og kommuner er kommet i økonomiske vanskeligheder bl.a. pga. store tab i forbindelse med indgåelsen af renteswapaftaler. På den baggrund anbefaler Rigsrevisionen, at Kulturministeriet begrænser mulighederne for anvendelsen af finansielle instrumenter i forbindelse med optagelsen af lån.

2. Af lovforslagets § 28, stk. 3 fremgår det, at Kulturministeren kan bestemme at tilskuddene administreres af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen. I lovforslagets § 36 fremgår det, at afgørelser truffet af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen om fordeling af tilskud til specialundervisning mv. af elever med særlige behov m.m. kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger. Bestemmelsen i § 36, synes kun at tage højde for den situation, hvor ministeren har henlagt tilskudsadministrationen til Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen. Bestemmelsen bør også dække den situation, hvor ministeren vælger at hjemtage opgaven til Kulturministeriet. Såfremt det sker, bør Kulturministeriets afgørelser også kunne påklages. Man kunne overveje at lade være med at nævne Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen ved navn i § 28, og blot give ministeren bemyndigelse til at henlægge tilskudsforvaltningen til en anden statslig styrelse. Dermed undgår man, at loven skal ændres, hvis der sker organisationsændringer i Ministeriet for Børn og Undervisning.

3. Det fremgår af § 34, at folkehøjskolernes regnskaber opstilles og revideres efter regler, der fastsættes af kulturministeren. Rigsrevisionen forudsætter, at sådanne regler udstedes inden lovens ikrafttræden den 14. august 2014, så skolerne ved hvilke regler, der skal følges i regnskabsaflæggelsen og i forhold

til revision. Rigsrevisionen forudsætter ligeledes, at vi får sådanne regler i høring inden ikrafttræden.

Med venlig hilsen

Jenny Kingbo
Souschef, fuldmægtig

11. juli 2013

Kulturministeriet

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Høringssvar på høring over lov om folkehøjskoler

DI takker for muligheden for at besvare høring over lov om folkehøjskoler.
DI har ingen bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Charlotte Rønhof
Forskningspolitisk chef

Mads Eriksen
Chefkonsulent

Postadresse/Postal address

1787 København V (+45) 3377 3377
Danmark

di@di.dk
di.dk

Besøgsadresser/Visiting addresses

Hannemanns Allé 25
København S

Sundkrogskaj 20
København Ø

CVR: 16 07 75 93

Høring over lov om folkehøjskoler

Dato

21. august 2013

Efterskoleforeningen takker for mulighederne for at komme med bemærkninger til lovforslaget.

Helt overordnet set kan foreningen tilslutte sig de fleste af de foreslåede ændringer. Efterskoleforeningen har overfor Børne- og Undervisningsministeren tilkendegivet, at vi gerne ser lovgivningen om Efterskoler og Frie Fagskoler ændret på bl.a. de områder, højskolelovforslaget omfatter.

I forslaget til lov om folkehøjskoler indgår mindre konsekvensændringer i lov om frie kostskoler. Efterskoleforeningens kommentarer nedenfor inddrager kun udformningen af de konsekvensændringer, som forslaget til lov om folkehøjskoler medfører.

Bemærkninger til forslag til lov om folkehøjskoler

Grundlæggende betingelser for tilskud § 4:

Administrative fællesskaber: Efterskoleforeningen finder det for snævert og ude af trit med ønsker om at rationalisere drift og samarbejde mellem institutioner, når det i § 4, 6) stk. 2 anføres, at en folkehøjskole kun kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, godkendt efter denne lov. Efterskoleforeningen efterlyser mulighed for, at en skole kan udføre administrative opgaver for minimum andre frie skoler og foreninger efter skriftlig aftale og mod betalingen.

Udvidet adgang til anvendelse af skolens midler: Tilsvarende efterlyser Efterskoleforeningen, at § 4, 6) stk. 3 åbner op for i begrænset omfang at anvende egne midler til andre formål end folkeoplysning og til et videre geografisk område end Danmark. Vi foreslår, at begrænsningen til aktiviteter i Danmark slettes. Mange frie kostskoler arbejder med projekter, der åbner skolen imod det omgivende samfund og ud i en større global sammenhæng. Sådanne projekter har typisk et dannelsesaspekt, demokrati og medborgerskab evt. globalt medborgerskab, og de vil sjældent være begrænset til folkeoplysning.

Det er for såvel folkehøjskoler som øvrige frie kostskoler også vigtigt, at skolerne også gives adgang til at anvende midler på at sikre elevernes videre uddannelses- og beskæftigelsesforløb. Det være sig samarbejdsprojekter med andre institutioner, udslningsfaciliteter og mentorvirksomhed.

I det omfang, der er betænkelighed med hensyn til anvendelsen af skolens midler, kan der evt. gives ministeren en bemyndigelse til at udvide arten af godkendte formål eller en dispensationsbestemmelse.

Friere bestemmelser om skolens geografiske og bygningsmæssige enhed: Efterskoleforeningen kan tilslutte sig ændringen i § 4 stk. 4.

Genindførelse af lejemål: Efterskoleforeningen kan tilslutte sig, at der igen gives begrænset adgang til at indgå lejemål. Ikke mindst vil dette lette adgangen til at etablere nye skoler. § 4 stk. 5.

Fælles ejerskab: Efterskoleforeningen hilser det velkommen, at der med forslaget åbnes op for samarbejde med andre skoler, foreninger og kommuner om etablering og ejerskab til undervisningsfacilite-

ter.

Kurser og undervisning § 14: Efterskoleforeningen kan tilslutte sig den foreslåede ændring.

Statslige tilskud § 23: Efterskoleforeningen kan naturligvis tilslutte sig, at skolerne fortsat frit kan disponere ved anvendelsen af tilskud, når formålene med tilskuddene opfyldes. I takt med at de statslige tilskud er blevet reduceret, er skolerne i stadig større omfang afhængige af andre indtægter. Det er også set i relation hertil vigtigt, at skolerne har fri adgang til at disponere over øvrige midler indenfor formål foreneligt med skolens formål (jf § 4 6) stk. 3).

Bygningsgrundtilskud og bygningstaxameter § 24 og § 25: Bygningstaxameteret er hidtil reguleret efter andre principper end øvrige taxametre for at afspejle virkeligheden på byggeområdet. Efterskoleforeningen har forståelse for, at forslaget om afskaffelse af bygningsgrundtilskud og bygningstaxameter indebærer en forenkling. Når man sammenligner vilkår og tilskud på forskellige uddannelsesområder, har det imidlertid været hensigtsmæssigt at adskille elev- og bygningstaxametre.

Konsekvensændringer i anden lovgivning og territorial gyldighed § 41:

Efterskoleforeningen anser det for væsentligt, at begrebet **frie kostskoler** opretholdes, og at det som hidtil omfatter folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (sidstnævnte også betegnet som frie fagskoler).

Efterskoleforeningen vurderer, at det desuden kan være hensigtsmæssigt i lovgivningen at præcisere som en grundlæggende betingelse for tilskud, at de frie kostskoler er private selvejende institutioner til forskel fra de regulerede selvejende institutioner og fonde.

I relation til konsekvensændringerne i den hidtidige lov om frie kostskoler anser Efterskoleforeningen det for et meget uheldigt forsøg på sproglig forenkling, at efterskoler og frie fagskoler omtales som "skolerne" i konsekvensrettelserne. Foreningen ønsker at fastholde, at skolerne benævnes ved deres rette navn for ikke at skabe misforståelser i forhold til andre skoleformer.

Pædagogisk-psykologisk rådgivning § 41, 9: Efterskoleforeningen kan tilslutte sig den positive klarificering som denne ændring er udtryk for.

Efterskoleforening ønsker afslutningsvis at præcisere, at vi har en række ønsker til ændring af den gældende lov om frie kostskoler. Herunder også ønsker, der rækker videre end de, der er indeholdt i nærværende høringsforslag. Det kan i § 41 være hensigtsmæssigt, at der ikke blot sker konsekvensrettelser som følge af, at højskolerne skrives ud af den gældende lov om frie kostskoler. Vi ønsker, at man som minimum i teksten indskriver de samme lempelser for efterskoler og frie fagskoler, som kommer til at gælde for højskolerne.

Med venlig hilsen

Troels Borring

Formand for Efterskoleforeningen

Tlf. 2179 2410

tb@efterskoleforeningen.dk

Kulturministeriet
Kunst & Kultur
Nybrogade 2
1203 København K
Att.: Specialkonsulent Helene Nordborg Kiær

14. august 2013

Pr. e-mail : folkehoiskolelov@kum.dk

Høring over lov om folkehøjskoler

Tak for muligheden for at kommentere lovforslaget.

Vi har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Liselotte Bang
konsulent – cand.jur.

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 9541
Konto nr. 2500102295

Landsorganisationen i Danmark
Danish Confederation of Trade Unions

Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk

Sendt på mail til:
folkehojskolelov@kum.dk

Sagsnr. 11-26
Vores ref. EKH/nvd
Deres ref.

Den 14. august 2013

Høring over lov om folkehøjskoler

LO har ingen bemærkninger til ovennævnte høring.

Med venlig hilsen

Ejner K. Holst

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
(kopi til Undervisningsministeriet)

Høring - lov om folkehøjskoler

Foreningen af Frie Fagskoler takker for muligheden for at afgive høringssvar på forslag til lov om folkehøjskoler. Foreningen organiserer husholdnings- og håndarbejdsskolerne, som i dag har lovfællesskab med højskoler og efterskoler, som alle deler de samme generelle rammebetingelser, herunder hovedsigtet: "Livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse". Frie Fagskoler tilbyder både 10. klasse (som efterskoler) og almene kurser (som højskoler) til unge over 16 år. Til forskel fra højskoler og efterskoler er skoleformen underlagt et lovgivningskrav om en særlig faglighed - at en række praktiske fag skal have en fremtrædende plads i undervisningen. Lovgivningen sikrer dermed, at der eksisterer praktisk-faglige funderede tilbud på frie kostskoler til unge og voksne over den skolepligtige alder.

Foreningen af Frie Fagskoler noterer sig, at der med lovforslaget i vidt omfang er tale om en videreførelse af de fælles rammevilkår, som gælder i den nuværende fælles lovgivning for frie kostskoler, herunder det fælles hovedsigte for frie kostskoler.

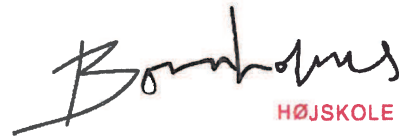
Med lovforslaget lægges der op til justering af en række administrative regler, som i den nuværende fælles lovgivning gælder for alle frie kostskoler, herunder en række værnsregler mod koncerndannelse. Foreningen er enig med Kulturministeriet i, at de pågældende regler i praksis har medført uhensigtsmæssige begrænsninger i udførelsen af relevante opgaver. For Frie Fagskoler begrænser disse regler eksempelvis skolernes mulighed at indgå tidssvarende samarbejdsmodeller med ungdomsuddannelsesinstitutioner.

Foreningen er allerede i dialog med Undervisningsministeriet omkring modernisering af den del af lovgivningen, som specifikt regulerer vores medlemsskoler. Henset til at en række af justeringerne i forslaget til den nye højskolelov omhandler administrative udfordringer, som gælder alle frie kostskoler, vil foreningen gerne opfordre Undervisningsministeriet til, at der parallelt med processen omkring Frie Fagskoler særlige forhold etableres forløb med deltagelse af Efterskoleforeningen og Foreningen af Frie Fagskoler med henblik på at indføre tilsvarende justeringer i vores fælles lovgrundlag.

Med venlig hilsen

Jette Rønne

Formand for Foreningen af Frie Fagskoler

Almindingsvej 35, 3720 Åkirkeby
Telefon 56 97 40 77
alm@bhhs.dk
www.bhhs.dk

Kulturministeriet
folkehojskolelov@kum.dk

14. august 2013

Til Kulturministeriet

Høringssvar til lovforslag om folkehøjskoler

På bestyrelsesmødet 23. juli 2013 drøftedes ny lov om folkehøjskoler, og vi fremsender derfor følgende kommentarer til lovforslaget.

Det er glædeligt, at den nye lov gør det nemmere i fremtiden at oprette nye højskoler efter en periode, hvor antallet af højskoler i Danmark er reduceret betragteligt.

Bornholms Højskole kunne dog godt ønske sig, at den nye lov tilsvarende gjorde det vanskeligere at nedlægge eksisterende højskoler.

Den nye højskolelov bør modvirke den centralisering, der får arbejdspladser og befolkning til at rykke sammen om de større byer med mange uddannelses tilbud, eventuelt ved at udvide antallet af særregler for udkantsområdernes højskoler. Vi har noteret os, at mange af de eksisterende regler tænkes videreført uændret.

Årsagerne til indførelse af disse særregler har for længst fortabt sig i tågerne og kendes formodentlig i dag kun af ganske få i højskoleverdenen. På den baggrund ser vi ikke noget problem i at indføje nye velbegrundede særregler for eksempelvis skoler i landets grænseområder.

Kulturministeren betoner vigtigheden af den lokale forankring med muligheden for at anvende nogle af skolens midler til folkeoplysende virksomhed.

Det er selvfølgelig et glimrende tiltag, som skolerne ganske givet vil tage til sig. Denne udvidelse af lovens muligheder vil dog næppe dæmme op for eventuelt kommende skolelukninger. I parentes bemærket har de seneste skolelukninger netop ramt de højskoler, som var beliggende i tyndt befolkede områder.

Det er ikke vores holdning, at højskoler for enhver pris skal sikres mod lukning. Men en højskole, som er beliggende i et grænseområde, oven i købet fjernt fra det øvrige land, har helt specielle udfordringer mht. at lokke unge på højskole om efteråret, om vinteren og i

det tidlige forår, hvor det meste af det omliggende samfund er lukket ned. Højskolens tilbud kan derfor slet ikke sammenlignes med de tilbud, der findes omkring de mere centralt beliggende højskoler.

Bornholms Højskole, som med bornholmerpakken fik økonomisk mulighed for at tilbyde unge fra de baltiske lande ophold på Bornholms Højskole, har stadig stor søgning af unge fra disse lande, så vi har rettet vort blik på kravet om udlændingebalancen, der kan virke som en hæmsko.

Grænselandets højskoler kunne derfor passende have en særlig paragraf i loven, så flere højskoler, der er en vigtig del af lokalsamfundet ikke tvinges til at lukke p.g.a. manglende elevsøgning på de lange kurser.

På Bornholm kunne det således være oplagt at lempe reglerne for udenlandske elever, som i visse tilfælde har kortere afstand til Bornholm end danske statsborgere har det.

På Bornholm er der stigende arbejdsløshed både blandt unge og voksne samtidig med at befolkningstallet er dalende, og hvis Bornholms Højskole skal styrke sin i forvejen store lokale forankring, synes det oplagt at gøre det gennem en særlig indsats for denne svage men støt voksende gruppe af mennesker på Bornholm.

En forudsætning for at det skal lykkes, kunne være indførelsen af lempelser i reglerne for unge på kontanthjælp, som vil gøre det muligt at komme på højskole uden at miste kontanthjælp. Højskolen har nogle kompetencer, som kan hjælpe de svage grupper videre i livet.

I dag har personer på overførselsindkomst, førtidspensionister, arbejdsløse m.fl. ikke mange muligheder for at komme på højskole og måske finde nye muligheder i tilværelsen, så Bornholms Højskole finder det yderst relevant, at man i loven for disse grupper giver mulighed for at samtænke beskæftigelsesindsatsen med muligheden for et højskoleophold evt. som en forsøgsparagraf.

Med venlig hilsen

For bestyrelsen på Bornholms Højskole

Axel Lasthein-Madsen
forstander

Kulturministeriet
Att: Helene Nordborg Kiær
Nybrogade 2
1203 København K

København,
16-08-2013

Att: folkehøjskolelov@kum.dk

Høring over lov om folkehøjskoler

Dansk Folkeoplysnings Samråd takker for invitationen til at afgive høringssvar.

DFS vil generelt udtrykke tilfredshed med lovforslaget. Vi hæfter os positivt ved, at folkehøjskolerne nu får mulighed for at lave lokal oplysningsvirksomhed og bruge skolens midler på det. Dette rører ikke ved bestemmelserne i Lov om folkeoplysning, og højskolerne kan således fremover indgå i lokalt samarbejde omkring oplysningsvirksomhed, hvilket vi mener styrker lokalsamfundet og udvider dettes læringsmuligheder og udviklingen af deltagelse og demokrati.

Herudover støtter vi bemærkningerne fremsat i det høringssvar, som er indsendt af Folkehøjskolernes Forening.

Med venlig hilsen

Trine Bendix Knudsen
Sekretariatsleder

HØRINGSSVAR FRA GRÆNSEFORENINGEN I FORBINDELSE MED FORSLAG TIL NY LOV OM FOLKEHØJSKOLER

Grænseforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar til ny Lov om Folkehøjskoler.

Vi har ingen kommentarer til selve lovteksten ud over den nye bestemmelse i §4, punkt 6, stk. 3 om, ”at skolen i begrænset omfang må anvende egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark”.

Denne nye bestemmelse lovliggør en praksis, som har været almindelig på en række folkehøjskoler, nemlig at skolen i samarbejde med lokale foreninger gennemfører folkeoplysende aktiviteter som f.eks. grundlovsmøder, foredragsrækker, offentlige debatter og andre arrangementer af folkeoplysende karakter. Man kan sige, at lovforslaget stadfæster en praksis, som har været almindelig.

For Grænseforeningen og formentlig andre landsdækkende foreninger som f.eks. Grundtvigsk Forum, Foreningen Norden, Europabevægelsen og FN-Forbundet, hvis formål det i forskellig sammenhæng er at formidle folkeoplysning, som er parallel med højskolelovens overordnede formål om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, ville det være yderst interessant, hvis højskolerne ud over lovliggørelsen også gives et incitament til at anvende midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark, som ikke er dækket af folkeoplysningsloven.

Grænseforeningen og lignende landsdækkende foreninger har igennem årtier mistet medlemmer, fordi den danske befolkning ikke i samme grad som tidligere engagerer sig i de grundlæggende fælles spørgsmål, hverken indadtil eller udadtil. For Grænseforeningen handler det om den folkelige solidaritet med det danske mindretal i Sydslesvig og hvordan denne solidaritet kan tænkes ind i en globaliseret verden, for Foreningen Norden handler det om lignende folkelige spørgsmål i forhold til de nordiske lande osv. For Europabevægelsen og FN-forbundet er det fælles udgangspunkt ligeledes afgørende for den udadvendte

Side 2/2

aktivitet. Man kunne også forestille sig en række indvandrerorganisationer med stærk interesse for at drøfte de samme spørgsmål.

Her er ikke tale om interesseorganisationer, politiske partier eller indsamlingsorganisationer, men om folkelige foreninger, som er interesseret i det folkeoplysning dybest set drejer sig om, nemlig oplysning og debat om det fælles.

Et lokalt samarbejde mellem lokale foreninger og en stærk folkeoplysende institution i lokalområdet, kunne tilføre både foreningerne og folkehøjskolen fornyet dynamik og blik for, hvad folkeoplysning grundlæggende handler om.

Derfor foreslår Grænseforeningen i forlængelse af ovennævnte nye bestemmelse en konkret drøftelse af, hvordan man kan give højskolerne et stærkere incitament til at gå ind i lokalt samarbejde med denne type af foreninger. Helt konkret vil vi foreslå, at formuleringen "Folkehøjskolen kan ikke få statstilskud til denne virksomhed" ændres, således at der åbnes mulighed for et mindre aktivitetsbestemt statstilskud i forbindelse med højskolars samarbejde med folkeoplysende foreninger.

Med venlig hilsen

Finn Slumstrup
Formand for Grænseforeningen

Knud-Erik Therkelsen
Generalsekretær

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
folkehøjskolelov@kum.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 16. august 2013
Sag 20-2013-00566– Dok. 126176/kwk

Høringssvar vedr. lov om folkehøjskoler

Danske Handicaporganisationer takker for muligheden for at afgive bemærkninger til denne høring.

Indledningsvis vil DH gerne bemærke, at vi finder det hensigtsmæssigt, at folkehøjskolerne får en selvstændig lov.

DH har følgende bemærkninger til lovforslagets enkelte dele:

Af § 14, stk. 2 fremgår, at *"kurser skal være åbent for alle, der opfylder betingelserne i § 12, stk. 1-3. Deltagelse i et kursus kan dog gøres betinget af højere alder, men ikke af bestemte kundskaber, uddannelser, stillinger, erhverv eller ansættelsesforhold i en virksomhed og lign. eller af medlemskab af bestemte foreninger eller organisationer."*

Hertil skal DH bemærke, at mange mennesker med funktionsnedsættelse gennem årene har profiteret af folkehøjskolernes undervisnings og samværsmulighed, og det er helt afgørende, at ingen folkehøjskoler kan opstille krav til deltagelse, som kan være en barriere for personer med handicap for at blive kursist/elev på den pågældende højskole.

I forlængelse heraf vil DH betone vigtigheden af, at folkehøjskolernes virke (og således også nærværende lovforslag) tager afsæt i FN's Handicapkonventions artikel 24, 1: *Deltagerstaterne anerkender, at personer med handicap har ret til uddannelse. Med henblik på at virkeliggøre denne ret uden diskrimination og på grundlag af lige muligheder, skal deltagerstaterne sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer samt livslang læring...* DH vil således påpege, at folkehøjskolerne har nøjagtig den samme inklusions-forpligtigelse som det øvrige uddannelsessystem.

Eftersom "inklusionsbegrebet" fra folkeskoleloven ikke er anvendeligt ift. folkehøjskoler (jf. bemærkningerne til § 17), finder DH det udmærket, at det af §§ 17 og 28 sikres mulighed for særlig støtte i undervisningen til elever med særlige behov som følge af handicap/sygdom.

I bemærkningerne til § 40, stk. 5 anføres det, at *Egmont Højskolen og Nørgaards Højskole bevarer retten til at udbyde undervisning og prøver efter lov om almen voksenuddannelse. For folkehøjskoler udgik denne ret ved lov nr. 510 af 30. juni 1993, men retten blev bevaret for ovennævnte to højskoler.*

Med den nye lov ændres ikke ved, at landets mest tilgængelige højskoler fortsat må forestå *rettighedsgivende undervisning*, men DH skal i forbindelse hermed bemærke, at vi finder det meget uheldigt, at disse skoler begrænses til kun at måtte udbyde undervisning og prøver efter lov om almen voksenuddannelse. Fra omkring 1960 og op til engang i 1980'erne udbød de to skoler såvel Handelsmedhjælpereksamen som Teknisk Forberedelseseksamen. Mange elever fik på de to højskoler mulighed for at få både livsoplysning, folkelig oplysning og reelle uddannelses- og erhvervskvalifikationer, som senere gav dem adgang til arbejdsmarkedet. Med de stramninger, der pt. sker på erhvervsuddannelsesområdet, kan man godt forestille sig, at det bliver betydeligt sværere for mennesker med omfattende funktionsnedsættelser, at komme ind på en erhvervsskole. Det vil være ønskeligt, at det fortsat skal være muligt for de to skoler at kunne tilbyde kompetencegivende fag med prøve, som ikke er omfattet af lov om almen voksenuddannelse.

Eksempelvis kan det for denne gruppe elever med handicap være meget værdifuldt at kunne tage prøve i fx grundkursus for hygiejne (det såkaldte "pølsepåsemerkursus"), livredderprøve og duelighedsprøve i sejlads for fritidssejlere, som Egmont Højskolen giver en del elever med handicap mulighed for at tage. Fremadrettet kan det forventes, at Servicelovens § 96 om Borgerstyret Personlig Assistanse vil afstedkomme bestemmelser om, at såvel borgeren (arbejdslederen/arbejdsgiveren) som assistenten (hjælperen) vil blive afkrævet mere formelle kvalifikationer. DH mener, at muligheden for i fremtiden at kunne varetage denne type uddannelsesopgaver gerne skulle kunne placeres på tilgængelige folkehøjskoler.

DH skal således foreslå, at bemærkningerne opblødes, med følgende tilføjelse (markeret med fed skrift): *Egmont Højskolen og Nørugaards Højskole bevarer retten til at udbyde undervisning og prøver efter lov om almen voksenuddannelse og andre uddannelser og prøver, som er forenelige med højskolelovens hovedsigte og skolernes selvvalgte værdigrundlag [evt. efter forudgående godkendelse i Kulturministeriet].*

Afslutningsvist er DH tilfreds med, at det fortsat præciseres i § 32, Stk. 3. at *Kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori skolen ligger, eller hvori eleven er tilmeldt folkeregistret, kan yde tilskud til nedsættelse af en elevs elevbetaling*. I den sammenhæng er det overordentligt vigtigt, at et sådant tilskud ikke bliver omfattet af "betalingsloven", da der ellers stadig vil være en stor forskel på vilkårene for unge med funktionsnedsættelser, som er blevet tildelt førtidspension og unge som er i afklarings- og venteposition.

Venlig hilsen

Stig Langvad
formand

Kulturministeriet
folkehojskolelov@kum.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 3269 8905
MOBIL 3269 8905
MAF@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/29560/MAF/DETS

HØRING OVER LOV OM FOLKEHØJSKOLER

16. AUGUST 2013

Kulturministeriet har ved e-mail af 18. juni 2013 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over lov om folkehøjskoler.

Lovforslagets hovedformål er at udskille reguleringen af folkehøjskoler fra reguleringen af efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Størstedelen af lovforslaget er således en indholdsmæssig videreførelse af den nuværende regulering af folkehøjskoler.

Instituttet har følgende bemærkninger til lovforslaget:

DEN MENNESKERETLIGE BESKYTTELSE

Artikel 24 i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (Handicapkonventionen) fastslår, at personer med handicap har ret til uddannelse uden diskrimination og med mulighed for rimelig tilpasning. For at opfylde artikel 24 skal de enkelte medlemsstater sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer, herunder adgangen til gratis grundskoleundervisning, undervisning på mellemtrin, videregående uddannelser, erhvervsuddannelser og voksenundervisning.

Handicapkonventionens artikel 30 beskytter retten for personer med handicap til at tage del i kulturlivet på lige fod med andre.

Artikel 9 i Handicapkonventionen pålægger de enkelte medlemsstater at træffe passende foranstaltninger til at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til de fysiske omgivelser, transportmuligheder mv., som for eksempel bygninger, veje, transportmuligheder og andre indendørs og udendørs faciliteter, herunder skoler, boliger, sygehuse og andre sundhedsfaciliteter og arbejdspladser. Medlemsstater skal for eksempel udvikle

minimumsstandarder og vejledninger for tilgængeligheden af faciliteter og tilbud, der er åbne for eller gives til offentligheden og sikre, at private udbydere af faciliteter og tilbud, som er åbne for eller gives til offentligheden, tager hensyn til alle aspekter af tilgængelighed for personer med handicap.

TILGÆNGELIGHED PÅ SKOLER

Det fremgår af lovforslagets § 18, at skoler på sine hjemmesider skal offentliggøre sit værdigrundlag og sin årsplan. Skolerne skal desuden udarbejde indholdsplaner for de enkelte kurser.

Lovforslaget berører ikke tilgængelighed til de enkelte skoler for personer med handicap. Manglende fysisk tilgængelighed på de enkelte folkehøjskoler kan gøre det vanskeligt for personer med handicap reelt at benytte sig af folkehøjskoler. Hvis de enkelte skoler desuden ikke er forberedt på at modtage elever med handicap, er der risiko for, at en person med handicap oplever social isolation under sit ophold, og at den pågældende ikke inkluderes i undervisningen. Inklusion af personer med handicap kan for eksempel fremmes gennem vedtagelsen af handicappolitikker på den enkelte skole.

Institut for Menneskerettigheder finder, at tilgængelighed for personer med handicap vil kunne fremmes ved, at der i lovforslaget indføres bestemmelser vedrørende for eksempel fysisk tilgængelighed, offentliggørelse af oplysninger om tilgængelighed, tilmelding til mærkningsordningen www.godadgang.dk, vedtagelse og offentliggørelse af handicappolitikker på de enkelte skoler eller mulighed for at søge støtte til tilgængelighedsfremmende tiltag for de enkelte skoler.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at det overvejes nærmere at regulere tilgængelighed for personer med handicap i lovforslaget.

BETALING FOR MERUDGIFTER FOR PERSONER MED HANDICAP

Lovforslagets § 28 vedrører tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov. Det fremgår af § 28, stk. 2, at staten yder tilskud til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der ydes fuldt tilskud til godkendte ekstraudgifter ved undervisning af svært handicappede elever.

Det fremgår endvidere af lovforslaget, at folkehøjskoler primært tilbyder undervisning på kurser til voksne elever, det vil sige elever over 17½ år. Ungdomshøjskoler kan dog undervise elever ned til 16½ år og siden 2007 har der været mulighed for at optage elever fra 16 år gennem dispensation.

Specialundervisning for voksne er desuden også reguleret i bekendtgørelse af lov nr. 929 af 25. august 2011 om specialundervisning for voksne, som blandt andet pålægger kommunalbestyrelsen at sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap.

Lovforslagets § 28 omfatter efter sin ordlyd umiddelbart kun udgifter forbundet med selve undervisningen, men ikke ekstra udgifter til ophold og pleje mv. Nogle personer med svære handicap vil for eksempel kunne have behov for hjælp hele døgnet. Instituttet finder, at det i lovforslaget bør uddybes, hvorvidt der også ydes tilskud til andre udgifter forbundet med højskoleophold for personer med handicap. Såfremt udgifter ikke forbundet med selve undervisningen skal afholdes af den enkelte skole eller eleven, vil dette i praksis kunne begrænse deltagelsen for elever med handicap.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at det i lovforslaget sikres, at alle merudgifter forbundet med højskoleophold for personer med handicap kompenseres, så der sikres lige muligheder for deltagelse.

Venlig hilsen

Martin Futtrup

Til
Kulturminister Marianne Jelved
Kulturministeriet

Tirstrup, den 16. august 2013

Bemærkninger til en ny højskolelov,

- **En lov, der stadig er selvmodsigende og som stadig strider mod FN's handicapkonvention**

På Djurslands Folkehøjskole har vi med interesse læst forslaget til den nye højskolelov. Vi mener, at en særskilt lov kommer højskolerne til gavn, og at ændringerne i lovforslaget i store træk stemmer overens med vores forhåbninger til en ny lov.

Vi har dog en bemærkning til lovforslagets **§ 28**, der handler om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Vi foreslår at sætningen "*Kulturministeren kan fastsætte et maksimum for det antal elever, der ydes tilskud til på det enkelte kursus.*" udelades. Der er tre årsager til at udelade dette:

- Det strider imod lovforslagets §14, stk. 2, der siger, at et højskolekursus skal være åbent for alle. I praksis er en skole ikke åben for alle, hvis der er kvoter for elever med behov for specialundervisning.
- Det strider imod FN's handicapkonvention, som Danmark ratificerede i 2009. Konventionens artikel 24 omhandler handicappedes rettigheder til uddannelse og livslang læring. (Se note 1).
- Reglerne om tilskud m.v. til specialundervisning og specialpædagogisk bistand til svært handicappede elever på frie kostskoler sætter i forvejen begrænsninger på mængden af specialundervisning, der kan ydes på en skole.

Vi stræber efter at give alle elever, der søger os, fuldt udbytte af et højskoleophold, som jeg skrev i et brev til dig den 31. maj 2013 (se note 2). Derfor foreslår vi, at ovennævnte sætning slettes i loven.

Med venlig hilsen

Heidi Vølcker
Djurslands Folkehøjskole

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 – Tirstrup – 8400 Ebeltoft – tlf. 87 52 91 20 – e-mail: post@djfh.dk

DE FORENEDE NATIONERS KONVENTION OM RETTIGHEDER FOR PERSONER MED HANDICAP

[...]

Artikel 24

Uddannelse

1. Deltagerstaterne anerkender, at personer med handicap har ret til uddannelse. Med henblik på at virkeliggøre denne ret uden diskrimination og på grundlag af lige muligheder skal deltagerstaterne sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer samt livslang læring, der tager sigte på:

a) at opnå menneskets fulde personlige udvikling og erkendelse af dets værdighed og selvværd samt at styrke respekten for menneskerettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder og den menneskelige mangfoldighed,

b) at personer med handicap udvikler deres personlighed, evner og kreativitet såvel som deres psykiske og fysiske formåen fuldt ud,

c) at gøre det muligt for personer med handicap effektivt at deltage i et frit samfund.

2. Ved virkeliggørelsen af denne rettighed skal deltagerstaterne sikre:

a) at personer med handicap ikke udelukkes fra det almindelige uddannelsessystem på grund af handicap, og at børn med handicap ikke udelukkes fra gratis og obligatorisk grundskoleundervisning eller fra undervisning på mellemtrin på grund af handicap,

b) at personer med handicap har adgang til en inkluderende og gratis grundskoleundervisning og undervisning på mellemtrin af høj kvalitet på lige fod med andre i det samfund, hvor de bor,

c) at der foretages en rimelig tilpasning ud fra den enkelte persons behov,

d) at personer med handicap får den nødvendige støtte i det almindelige uddannelsessystem til at lette deres effektive uddannelse,

e) at der ydes effektive individuelle støtteforanstaltninger i omgivelser, der giver størst mulig akademisk og social udvikling i overensstemmelse med målet om fuld inkludering.

3. Deltagerstaterne skal gøre det muligt for personer med handicap at lære livs- og socialt udviklende færdigheder for at lette deres fulde deltagelse i uddannelse og som medlemmer af samfundet på lige fod med andre. Med henblik herpå skal deltagerstaterne træffe passende foranstaltninger, herunder:

a) fremme indlæringen af punktskrift, alternative skriftformer, forstørrende og alternative

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 – Tirstrup – 8400 Ebeltoft – tlf. 87 52 91 20 – e-mail: post@djfh.dk

kommunikationsmåder, -midler og -formater samt orienterings- og mobilitetsfærdigheder og fremme støtte fra ligestillede og mentorer,

b) fremme indlæringen af tegnsprog samt fremme døvesamfundets sproglige identitet,

c) sikre, at undervisningen af blinde, døve eller døvblinde personer, i særdeleshed børn, gives på det sprog og de kommunikationsmåder og med de kommunikationsmidler, som er mest passende for den enkelte, og i omgivelser, der giver størst mulig boglig og social udvikling.

4. Som bidrag til at sikre virkeliggørelsen af denne ret skal deltagerstaterne træffe passende foranstaltninger til at beskæftige lærere, herunder lærere med handicap, som har kompetence i tegnsprog og/eller punktskrift, og til at uddanne fagfolk og personale, som arbejder på alle niveauer i uddannelsessystemet. Denne uddannelse skal omfatte handicapbevidsthed og anvendelse af passende forstørrende og alternative kommunikationsmåder, -midler og -formater samt undervisningsmetoder og -materialer til støtte for personer med handicap.

5. Deltagerstaterne skal sikre, at personer med handicap har adgang til almindelige videregående uddannelser, erhvervsuddannelser, voksenundervisning og livslang læring uden diskrimination og på lige fod med andre. Med henblik herpå skal deltagerstaterne sikre, at der sørges for en rimelig tilpasning til personer med handicap.

[...]

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 – Tirstrup – 8400 Ebeltoft – tlf. 87 52 91 20 – e-mail: post@djfh.dk

Til

Kulturminister Marianne Jelved

Tirstrup, den 31. maj 2013

Vedr. den nye højskolelov

På Djurslands Folkehøjskole finder vi det meget positivt, at der nu er en selvstændig lov for højskolerne på vej.

På en lang række områder adskiller højskolerne sig fra resten af uddannelsessystemet, og udgør et helt særligt læringsrum. Blandt andet kostskoleformen, undervisningens livsoplysende karakter og vægten på både læring og samvær giver særlige muligheder for at flytte og udvikle mennesker. Muligheder som vi gerne vil udnytte. Vi vil medvirke til at løfte de samfundsopgaver, som vi ved, at vi er gode til at løfte. Desværre sætter de nuværende regler i bekendtgørelsen visse begrænsninger for vores højskole i forhold til de elever, der søger os.

Som folkehøjskole bygger vi på et folkeligt grundlag, og vi ønsker at tilbyde folkeoplysning for alle – også mennesker med psykiske handicaps. Vi ønsker at give alle mulighed for at deltage i den undervisning, vi tilbyder, og vi stræber efter at give alle vores elever fuldt udbytte af deres højskoleophold – for vi ved gennem erfaring, at det løfter dem både fagligt og menneskeligt.

Vi mener, at vi som højskole kan være med til at løfte den samfundsopgave, der ligger i, at have et skole-, dannelses- og uddannelsessystem, der tilgodeser alle – også mennesker med handicap.

Efter de nuværende regler i tilskudsbekendtgørelsen om tilskud m.v. til folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) fremgår det af §39, at der højst kan ydes tilskud til specialundervisning til 50 procent af højskolens elever.

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 – Tirstrup – 8400 Ebeltøft – tlf. 87 52 91 20 – e-mail: post@djfh.dk

Vi har mange elever med særlige behov, der søger os. Det er på nogle af vores hold problematisk, at vi ikke kan søge midler til specialundervisning til alle de elever, der reelt har brug for det. Disse elever har et højt ønske om at leve som alle andre. De har ønske om at lære mere, blive klogere på sig selv, klogere på andre, klogere på samfundet og den verden vi lever i. De søger læringen og samværet, der findes på højskolerne, men mange af de elever, der kommer hos os, er afhængige af at få specialpædagogisk støtte, for at få fuldt udbytte af et højskoleophold. Vi har et ønske om at vores elever, får mest muligt ud af undervisningen og deres højskoleophold.

Derfor har vi et forslag om en ændring i bestemmelserne, der giver os mulighed for at søge specialpædagogisk støtte til mere end 50 procent af vores elever.

Vi håber, at du vil se velvilligt på forslaget.

Med venlig hilsen

Heidi Vølcker
forstander
dir. tlf. 87 52 91 30

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 – Tirstrup – 8400 Ebeltoft – tlf. 87 52 91 20 – e-mail: post@djfh.dk